

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת יִתְרוֹ

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישַׁת יִתְרוֹ

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּי־הָיוּ מֵדִיָּן חֹתֵן מִיִּשְׂרָאֵל כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְגו'. רַבִּי תוֹקֵיָה (רַבִּי אֶלְעָזָר) פִּתְחָה וְאָמַר, (ויקרא ט) וַיִּשְׂאֵא אֶחָרָן אֶת־יָדוֹ. פְּתוּב יָדוֹ אַחַת, מִשּׁוּם שֶׁצָּרִיךְ לְהָרִים יָמִין עַל שְׂמֹאל, וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ הַסּוּד.

מִצָּאֵנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁכָּל מִי שֶׁמְרִים יָדוֹ לְמַעְלָה, וְהֵם אֵינָן בְּתַפְלוּת וּבִקְשׁוּת, וְהוּ אָדָם שֶׁמֵתְקַלֵּל מֵעֲשָׂרָה שְׁלִיטִים מְמַנִּים, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר. אֵלּוֹ אוֹתָם עֲשָׂרָה שְׁמֵמִנִּים עַל פְּרִישַׁת הַיָּדִים לְמַעְלָה לְטַל אוֹתָהּ תַּפְלָה אוֹ אוֹתָהּ בְּרָכָה, וְנוֹתְנִים כָּהֵן כֹּהֵן לְהַתְּכַבֵּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וּמֵתְבָרֵךְ מִלְּמַטָּה. כִּיּוֹן שֶׁמִּלְּמַטָּה מֵתְבָרֵךְ מֵאוֹתָהּ פְּרִישַׁת הַיָּדִים לְמַעְלָה, אִזּוֹ מֵתְבָרֵךְ מִלְּמַעְלָה, וּמֵתְכַבֵּד מִכָּל הַצָּדָדִים.

וְאֵלּוֹ עֲשָׂרַת הַמְּמַנִּים מְזַמְּנִים לְטַל מֵאוֹתָן בְּרָכוֹת שֶׁלְּמַעְלָה, וְלְהוֹרִיק לְמַטָּה, וּלְבָרֵךְ אֶת אוֹתוֹ שֶׁמְבָרֵךְ אוֹתוֹ, שֶׁפְּתוּב (במדבר ו) וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

וְלִכְּן יִשְׁמַר הָאָדָם בְּשַׁעַה שְׁמַרִים יָדָיו לְמַעַלָּה
לְהִיּוֹת בְּתַפְלָה אוֹ בְּבִרְכוֹת אוֹ בְּבִקְשָׁה,
וְלֹא יָרִים יָדָיו לְחִנָּם, מִשּׁוּם שֶׁעֲשָׂרָה הִלְלוּ מְזֻמָּנִים
וּמִתְעוֹרְרִים אֶל אוֹתָהּ פְּרִישַׁת יָדַיִם. וְאִם זֶה לְחִנָּם,
אוֹתָם הֶעֱשָׂרָה מְקַלְלִים אוֹתוֹ בְּמֵאֲתָיִם וְאַרְבָּעִים
וְשִׁמּוֹנָה קְלָלוֹת. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב בּוֹ (תהלים קט) וַיֵּאָהֵב
קָלְלָהּ וַתִּבּוֹאֶהּ.

וְאִזּוֹ רוּחַ מִמְּאָה שׁוֹרָה עַל אוֹתָם הַיְדֵיִם, שֶׁהוּא
יִדְרְבוּ לְשָׂרוֹת עַל מְקוֹם רִיק, וּבְרִכָּה לֹא
שׁוֹרָה בְּמְקוֹם רִיק. וְעַל זֶה (שְׁמִכְרֹךְ אוֹתוֹ. וְאִם הֵם מִתְעוֹרְרִים
אֶל אוֹתוֹ שׁוֹרֵשׁ הַיְדֵיִם וְהֵם לְחִנָּם - מְקַלְלִים אוֹתוֹ בְּמֵאֲתָיִם וְאַרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה קְלָלוֹת,
וְאִזּוֹ רוּחַ מִמְּאָה שׁוֹרָה עַל אוֹתָן יְדֵיִם, שֶׁדְּרָבָה לְשָׂרוֹת עַל מְקוֹם רִיק. מִשּׁוּם כִּי
וַיִּהְיֶה הָאָדָם בְּשַׁעַה שְׁמַרִים יָדָיו לְמַעַלָּה אוֹ בְּבִרְכוֹת אוֹ בְּתַפְלָה וְלֹא יָרִים יָדָיו לְחִנָּם.
וְעַל זֶה) כָּתוּב (בראשית יד) תִּרְמַתִּי יָדַי אֶל ה' אֵל עֲלִיּוֹן,
שְׁמִתְרַנְּמִים: בְּתַפְלָה.

וּבְפְרִישַׁת הַיְדֵיִם הַזֹּאת יֵשׁ סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים.
בְּשַׁעַה שֶׁנִּפְרָשִׁים וּמְדַקְפִים לְמַעַלָּה,
מְכַבֵּד הָאָדָם אֶת הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא בְּכִמְהַ סוּדוֹת

עֲלִיזִים. וְרֵאוּ לִיחַד סוּד שֶׁל עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת כְּדִי
לִיחַד אֶת הַכֹּל, וּלְכַרֵּךְ אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּרֵאוּ.
וְרֵאוּ לִיחַד אֶת סוּד הַמְּרַכְּבוֹת הַפְּנִימִיּוֹת
וְהַמְּרַכְּבוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת כְּדִי שְׂתַכְרֵךְ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
בְּכֹל הַצְּדָדִים, וְיִתְיַחַד הַכֹּל בְּאַחַד, מִעֲלָה וּמִטָּה.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כג) וְלֹא יֵרְאוּ פָנַי רִיקָם. זֶהוּ סוּד
שֶׁל זְקִיפַת הָאֲצַבְעוֹת, כְּשִׁזְקַף אוֹתָם
הָאָדָם לְמַעְלָה, שְׂצָרִיךְ שְׁלֹא לְזַקֵּף בְּרִיקְנוֹת, אֲלֵא
בְּתַפְלָה וּבְבִקְשׁוֹת וּבְכַרְכוֹת. וְעַל זֶה וְלֹא יֵרְאוּ פָנַי
רִיקָם. לֹא כְּתוּב וְלֹא יֵרְאוּ לְפָנַי, אֲלֵא פָנַי, סוּד
שֶׁל זְקִיפַת הָאֲצַבְעוֹת שְׁלֹא צָרִיךְ לְזַקֵּפָם לְחֻנָּם,
כְּמוֹ שְׁנֵת־בְּאֵר.

עֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים שְׂאֲמַרְנוּ הֵם עֶשֶׂר אֲמִירוֹת
לְמִטָּה, בְּסוּד (בְּסוּד עֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים מִמֵּנִים שְׂאֲמַרְנוּ, אֵלּוּ
מִמֵּנִים לְמִטָּה בְּסוּד) שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת הַרְשׁוּמוֹת כְּמוֹ
שְׁלִמְעֵלָה, וְאֵלֶּה עוֹמְדִים בְּרֵאשׁוֹנָה עַל אוֹתָהּ
זְקִיפַת אֲצַבְעוֹת, וּבְזֶה נֶאֱחָז לְמַעְלָה כָּל צַד (דף סז ע"ב)

הַקְדָּשָׁה לְהָרִים, אִזּוּ כָּל הַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים כָּלָם
מִתְכַּוְּנִים וּמוֹדִים לְמֶלֶךְ הַקְדוֹשׁ.

בֹּא וּרְאֵה, בְּסוּד שֶׁל קְדָשָׁה (שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ) הוּא מֶלֶךְ
וּכְהֵן וּמִשְׁמֵשׁ תַּחְתּוֹ (בְּסוּד שֶׁל קְדָשָׁה), בֵּין לְמַעְלָה
בֵּין לְמַטָּה. יֵשׁ מֶלֶךְ לְמַעְלָה, שֶׁהוּא סוּד שֶׁל קְדָשׁ
הַקְדָּשִׁים, וְהוּא מֶלֶךְ עֲלִיוֹן, וְתַחְתּוֹ יֵשׁ כְּהֵן, סוּד
שֶׁל אִזּוּ רֵאשׁוֹן, שְׁמִשְׁמֵשׁ לְפָנָיו, וְזֶהוּ כְּהֵן שֶׁנִּקְרָא
גְּדוֹל, צַד הַיְמִינִי.

יֵשׁ מֶלֶךְ לְמַטָּה שֶׁהוּא כְּמוֹ אִזּוֹ מֶלֶךְ עֲלִיוֹן, וְהוּא
מֶלֶךְ עַל הַכֹּל שֶׁלְמַטָּה, וְתַחְתּוֹ יֵשׁ כְּהֵן
שְׁמִשְׁמֵשׁ אִזּוֹ, סוּד שֶׁל מִיכָאֵל כְּהֵן גְּדוֹל, שֶׁהוּא
לְיָמִין, (וְנֵאֵי בְּצַד הַקְדָּשָׁה יֵשׁ מֶלֶךְ וּכְהֵן) וְזֶהוּ סוּד הָאֲמוּנָה
הַשְּׁלֵמָה, צַד הַקְדָּשָׁה.

בְּצַד הָאֲחֵר, שְׂאִינּוּ צַד הַקְדָּשָׁה, יֵשׁ סוּד שֶׁהוּא
מֶלֶךְ, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ שֶׁנִּקְרָא מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל,
וְתַחְתּוֹ יֵשׁ כְּהֵן אֶזְרָא, וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב (הוֹשֵׁעַ יב)
וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אֶךְ עֲשֵׂרְתִי מִצְּאֵתִי אֶזְרָא לִי. מִשּׁוֹם
שֶׁכֵּן זֶה שׁוֹלֵט עַל אִזּוֹ מַעֲשֵׂה שְׂעָשָׂה יִרְבְּעֵם.

וְאֵלְמָלֵא שְׁנַמְצָא בַּח זֶה, לֹא יִכַּל לְהַצְלִיחַ בְּאוֹתוֹ
מִעֲשֵׂהָ.

סוּר הַדָּבָר - בְּשַׁעַה שֶׁהַמֶּלֶךְ הָיָה וְהַכֹּהֵן הָיָה
נִכְפָּיִם, וְנִשְׁבְּרוּ, אִזּוּ נִכְפָּיִם כָּל יִתְרֵי הַצְּדָדִים
וּמוֹדִים לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִזּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שׁוֹלֵט לְבַדּוֹ מִמְעָלָה וּמִמָּטָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ב)
וְנִשְׁבַּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא.

כְּמוֹ זֶה וְסוּר זֶה מִמֶּנּוּשׁ עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּאֶרֶץ, שֶׁשֶׁבַר מֶלֶךְ זָקֵן וַיְבַסֵּל, וְזֶהוּ פִּרְעֹה.
בְּשַׁעַה שֶׁבָּא מִשֵּׁה לְפִרְעֹה וְאָמַר (שמות ה) אֱלֹהֵי
הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ, פֶּתַח וְאָמַר, לֹא יִדְעֵתִי אֶת
ה'. וְרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיתְכַּבֵּד שְׁמוֹ בְּאֶרֶץ,
כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְבָּד לְמִעָלָה. כִּיּוֹן שֶׁהִלְקָה אוֹתוֹ וְאֶת
עַמּוֹ, בָּא וְהוֹדָה לוֹ לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְאַחַר נִשְׁבַּר וְנִכְפָּה אוֹתוֹ כִּהֵן אִוֵּן, יִתְרוֹ,
שֶׁמִּשְׁמֵשׁ תַּחֲתָיו, עַד שֶׁבָּא וְהוֹדָה לוֹ
לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאָמַר, בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל
אֶתְכֶם וְגו', עֲתָה יִדְעֵתִי כִּי גָדוֹל ה' וְגו'. וְזֶהוּ כִּהֵן

און, צד האחר, שהוא צד שמאל. וזהו סוד
 שאמרה רחל, בפראתה שהיא מתה, כמו שכתוב
 (בראשית לה) בן אוני. ולכן מהר (הודה) יעקב ואמר בן
 ימין, ולא בן אוני. צד ימין, ולא צד שמאל.

וכיון שאותו מלך וכהן הודו לקדוש-ברוך-הוא
 ונשפרו לפניו, אז התעלה הקדוש ברוך
 הוא בכבודו על הכל, מעלה ומטה. ועד שהתעלה
 הקדוש ברוך הוא בכבודו, בפשהודו אלה לפניו,
 לא נתנה תורה עד לאחר שבא יתרו, והודה ואמר,
 עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים. ברוך ה'
 אשר הציל אתכם וגו'. אז התעלה הקדוש ברוך
 הוא בכבודו מעלה ומטה, ואחר כך נתן תורה
 בשלמות, בפשלוטו על הכל.

רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים סז) יודוך עמים
 אלהים יודוך עמים כלם. בא וראה, דוד
 המלך קם ושבח והודה למלך הקדוש, והוא
 השתדל בתורה באותה שעה בשרות צפון
 התעוררה והיתה מפה באותם נימי הכנור,

וְהַכְּבוֹד הָיָה מְנַגֵּן וְאוֹמֵר שִׁירָה וְכוּ'. וְאֵיזוֹ שִׁירָה
הוּא אָמַר?

בֵּא וּרְאֵה, בְּשָׁעָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְתַעוֹרֵר
אֶל כָּל אוֹתָן הַמְּרַכְּבוֹת לְתֵת לָהֶן מְטָרָה, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ שְׂפָתוֹב (משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לִילָה וַתִּתֵּן
מְטָרָה לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנַעֲרֹתֶיהָ, אִזּוּ כָּלֵם בְּשִׁמְחָה
פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים טו) אֱלֹהִים יַחֲנֵנוּ וַיְבָרְכֵנוּ
יְאֵר פָּנָיו אֶתְנוּ סֵלָה. בְּשִׁרוֹתָ צִפּוֹן מְתַעוֹרֵרֵת
וַיּוֹרְדֵת לְעוֹלָם, נוֹשֶׁבֶת וְאוֹמֵרֵת, לְדַעַת בְּאַרְץ
דְּרָכָךָ בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ. בְּשָׁעָה שֶׁמְנַגֵּן הַכְּבוֹד
בְּאוֹתָהּ רוּחַ, פּוֹתֵחַ וְאוֹמֵר, יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם.
בְּשָׁחֲיָה דְּוֹד קָם וּמְתַעוֹרֵר עָלָיו רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, פִּתַּח
וְאָמַר, אֶרֶץ נְתַנָּה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ. כִּדִּי
לְהַמְשִׁיךְ אֶת טוֹב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַמְעָלָה
לְמַטָּה. אַחַר כֵּן בָּא דְּוֹד וְסִדֵּר אוֹתָם בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ
בְּאַחַד, הַסְּתַפֵּל בְּכָל הַפְּתוּב הַזֶּה שֶׁל הַכְּבוֹד, שֶׁל
שְׁלֵמוֹת וְכְבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

בַּשָּׁעָה שֶׁשָּׂאָר הָעַמִּים נִכְפָּים, הֵם בָּאִים וּמוֹדִים
 לְקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. בֵּינּוֹן שְׁנִכְפָּים וּמוֹדִים
 לוֹ, אִזּוּ מִשְׁתַּלֵּם כְּבוֹד הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵעֲלָה
 וּמִטָּה. בַּשָּׁעָה שֶׁבָּא ^(דף סח ע"א) מֹשֶׁה לְפָרְעָה וְאָמַר לוֹ
 ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ וְגו', הוּא פָתַח
 וְאָמַר, לֹא יִדְעָתִי אֶת ה'.

וְרָצָה הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִתְכַבֵּד שְׁמוֹ בְּאֶרֶץ,
 כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְבָּד לְמֵעֲלָה. בֵּינּוֹן שֶׁהִלְקָה
 אוֹתוֹ וְאֶת עַמּוֹ, בָּא וְהוֹדָה לְקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 שֶׁכְּתוּב ה' הַצַּדִּיק. הוּא שֶׁהִיָּה מִלְּךָ חָשׁוּב שֶׁל כָּל
 הָעוֹלָם, בֵּינּוֹן שֶׁהוֹדָה, אִזּוּ כָּל שָׂאָר הָעַמִּים הוֹדוּ,
 שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת טו) אִזּוּ נִבְהָלוּ אֱלֹפֵי אֲדוּם.

בָּא יִתְרוֹ, כְּמֹר עֲלִיּוֹן וְגִדּוֹל, מִמֶּנָּה גִדּוֹל (שֶׁל כָּל
 הַמַּמְנוֹת) שֶׁל כָּל הָאֱלִילִים הַגֵּאֲתָרִים, וְהוֹדָה
 לְקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאָמַר, עֲתָה יִדְעָתִי כִּי גִדּוֹל ה'
 מִכָּל הָאֱלֹהִים. אִזּוּ הִתְעַלָּה וְהִתְכַבֵּד הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּכְבוֹדוֹ מֵעֲלָה וּמִטָּה, וְאַחַר כֵּן נָתַן תּוֹרָה
 בְּשִׁלְמוֹת, כְּשֶׁשְׁלִטּוֹנוֹ עַל הַכּוֹל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, עַל זֶה כָּתוּב
 (תהלים סז) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
 כָּלֶם. בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְנָשַׁק יָדוֹ. בָּכָה רַבִּי אֲבָא
 וְאָמַר, (שם קג) בְּרַחֵם אָב עַל בְּנָיִם. מִי יִרְחַם עַל רַבִּי
 אֶלְעָזָר וַיִּשְׁלִים דְּבָרָיו, חוּץ מֵאַהֲבַת מוֹרְנוֹ? אֲשֶׁרִי
 חֲלָקְנוּ שְׂוָכֵינוּ לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֵלּוּ לְפָנָיו, שְׁלֵא
 נְבוֹשׁ בָּהֶם לְעוֹלָם תְּבָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, תְּרֵי כֹהֵן אֵוֹן לֹא כָּתוּב בְּיִתְרוֹ,
 אֲבָל כֹּהֵן מְדִיָּן כָּתוּב. אָמַר לוֹ, הַכֹּל אֶחָד.
 בְּתַחֲלָה חָמִיו שָׁל יוֹסֵף נִקְרָא כֹהֵן אֵוֹן, וְאַחַר כֵּן
 חָמִיו שָׁל מֹשֶׁה - כֹּהֵן מְדִיָּן. וְהַכֹּל סוּד אֶחָד. שְׁתֵּרִי
 שְׁנֵי אֱלֹהִים, מֹשֶׁה וַיּוֹסֵף, עוֹמְדִים בְּדַרְנָה שָׁל סוּד
 אֶחָד בְּסוּד הָאוֹת וַ"ו, שְׁנֵי וַוִ"ם בְּאֶחָד. וּמָה
 שְׁנַיִם אֶחָד כֹּהֵן מְדִיָּן, סוּד זֶה אֲשֶׁת מְדִיָּנִים. (מֹשֶׁה וַיּוֹסֵף
 בְּסוּד אֶחָד עוֹמְדִים, וְסוּד זֶה וַ"ו, שְׁנַיִם בְּאֶחָד).

תְּרֵי יָדָיו עַל רֵאשׁוֹ רַבִּי אֲבָא וּבָכָה. אָמַר, אֹר
 הַתּוֹרָה עוֹלָה עִתָּה עַד רוּם הַרְקִיעַ שָׁל
 תְּבָא תְּעֲלִיזוֹן, אַחַר שְׁיִסְתַּלַּק מוֹרְנוֹ מִתְּעוֹלָם, מִי

יֵאִיר אֶת אֹר הַתּוֹרָה? אֹי לְעוֹלָם שִׁישָׂאֵר יְתוֹם
 מִמֶּךָ, אֲבָל דְּבָרֵי רַבֵּנוּ יֵאִירוּ בְּעוֹלָם עַד שִׁיבֵא מֶלֶךְ
 הַמְּשִׁיחַ, וְאִז כְּתוּב (ישעיה יא) וּמְלֹאכָה הָאָרֶץ יִדְעָה אֶת
 ה' וְגו'.

וַיִּשְׁמַע יְתֵרוֹ כִּהֵן וְגו'. רַבֵּי חֲזִיָּא אָמַר, פְּסוּק זֶה
 יֵשׁ לְהַתְּבוּנָן בּוֹ, בְּתַחֲלָה כְּתוּב אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה, וְאַחַר כֵּן כְּתוּב כִּי
 הוֹצִיא ה'. אֵלֶּא סוּד זֶה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים,
 זֶה הַשֵּׁם שֶׁהֵגֵן עַל מֹשֶׁה וְעַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא זֶה מִמֶּנּוּ
 בְּנִלּוֹת, וְאַחַר כֵּן הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן הוֹצִיא אוֹתָם
 מִמִּצְרַיִם, שְׁחָרֵי הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוֹצִיא אוֹתָם תָּיִת
 בְּסוּד הַיּוֹבֵל.

דְּבָר אַחַר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה -
 בְּשִׁנְזֻרְק לְנֶהָר, וּכְשֶׁהֲצִיל אוֹתוֹ מִחֶרֶב
 פְּרָעָה, וְאֶת יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, שְׁכְּתוּב (שמות כ) וַיִּשְׁמַע
 אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם. וְכְתוּב (שם י) וּכְבֹּאֲשֶׁר יַעֲנוּ אוֹתוֹ
 כִּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּי הָיוּ מֵדִיָּן. רַבִּי יוֹסֵי פָתַח, (תהלים קיא)
 פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ צְוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ
 קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. מַה שְׁוֹנָה בְּכָל שְׁאֵר הַפְּסוּקִים,
 שְׂכַבְכֶם שְׁתֵּי תִבּוֹת מֵאַלְפָּא בֵּיתָא, וּבְפְסוּק זֶה
 וְשְׂלֵא־חֲרִיו שְׁלַשׁ שְׁלַשׁ? אֵלָּא בְּדִי לְהַשְׁלִים שְׁשָׁה
 צְדָדִים בְּאַלְפָּא בֵּיתָא הִזְהָ, זֶה בְּנִגּוּד שְׁלַשׁ הַנְּאֻלוֹת
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל, חוּץ מִהַנְּאֻלָּה הָרֵאשׁוֹנָה, פְּסוּק אַחֵר
 בְּנִגּוּד הַתּוֹרָה נְבִיאִים וּבְתוֹבִים, וְהַכֹּל תְּלוּי בְּחֻבְמָה
 הַזֶּה.

פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ - בְּשִׁנְאֵל הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא
 אֶת יִשְׂרָאֵל מִנְּלוֹת מִצְרַיִם וְעָשָׂה לָהֶם
 נִסִּים וְנִבְרוֹת. צְוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ - בְּשִׁפְא יִתְרוֹ
 וְקִבְלוּ הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא וְקִרְבוּ לְעַבְדוּתוֹ, וּמִשָּׁם
 הִתְקַרְבוּ כָּל אוֹתָם גֵּרִים תַּחַת בְּנֵי הַשְּׂכִינָה.
 מִשָּׁם וְהִלָּאָה, קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. שְׁחֲרֵי אֵז הַתְּקַדְּשׁ
 שֵׁם הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא, שְׁחֲרֵי (מִתְצַד הָאֵחֵר) מִתְּקַדְּשׁ
 שֵׁם הַקְּדוֹשׁ, בְּשִׁנְשָׁבֵר וְנִבְשָׁה תִצַּד הָאֵחֵר, כְּמוֹ
 שְׁחֲרֵי בֵּיתָא.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגו', וְכִי יִתְרוֹ שָׁמַע וְכָל הָעוֹלָם לֹא
 שָׁמַע, וְהָרִי כְּתוּב (שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים
 יִרְגְּזוּן?! אֵלֶּא כָּל הָעוֹלָם שָׁמְעוּ וְלֹא נִשְׁפְּרוּ, וְהוּא
 שָׁמַע וְנִשְׁפָּר (דף סח ע"ב) וְנִכְפָּה מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְקָרַב לִירְאָתוֹ.

רַבִּי אַבְיָא אָמַר, בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שָׁנִינוּ, שְׁכָל מַה
 שָׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה -
 הַכֹּל אֵמֶת וּמַעֲשֵׂה אֵמֶת. וְאִין לָךְ דְּבַר בְּעוֹלָם
 שָׁצְרִיךְ אָדָם לְדַחֲוֵתוֹ וּלְנַהֵג בּוֹ קְלוּן, שְׁתַּרִּי בְּלָם
 מַעֲשֵׂי אֵמֶת הֵם, וְהַכֹּל צְרִיךְ בְּעוֹלָם.

שְׁתַּרִּי פַעַם אַחַת הָיָה רַבִּי אֶלְעָזָר הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ,
 וְהָיָה הוֹלֵךְ עִמּוֹ רַבִּי חֲזַקְיָה. רָאוּ נִחְשׁ
 אַחֵר. קָם רַבִּי חֲזַקְיָה לְהִרְגֵי אֹתוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי
 אֶלְעָזָר, עֲזֹב אֹתוֹ, אַל תִּהְרַג אֹתוֹ. אָמַר לוֹ, וְהָרִי
 הוּא דְבַר רַע שֶׁהוֹרַג בְּנֵי אָדָם. אָמַר לוֹ לְרַבִּי
 חֲזַקְיָה, וְהָרִי כְּתוּב (קהלת י) אִם יִשָּׁף הַנֶּחֱשׁ בְּלוֹא
 לְחַשׁ. לֹא נוֹשָׁף הַנֶּחֱשׁ אֶת הָאָדָם עַד שְׁלוּחֵי שֵׁם לוֹ
 מִלְּמַעַלָּה וְאוֹמְרִים לוֹ לֵךְ תִּהְרַג אֶת פְּלוֹנִי.

וּלְפַעֲמִים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה זֶה, כִּי גַם מִצִּיל אֶת
הָאָדָם מִדְּבָרִים אֲחֵרִים, וְעַל יְדוֹ
מִרְחִישׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גַם לְבְנֵי אָדָם, וְהַכֹּל
תְּלוּי בְּיַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַכֹּל מִעֲשֵׂי יָדָיו.
וְצָרִיךְ אוֹתָם הָעוֹלָם. וְאִם הָעוֹלָם לֹא הָיָה צָרִיךְ
אוֹתָם, לֹא הָיָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָם.
וְלִבֵּן לֹא צָרִיךְ אָדָם לְנַהַג בָּהֶם קְלוֹן בְּדְבָרֵי
הָעוֹלָם. בְּדְבָרָיו וּמִעֲשָׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
אֲחַת בְּמַה וּכְמַה.

פְּתַח וְאָמַר, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה
טוֹב מְאֹד. וַיֵּרָא אֱלֹהִים - זֶה אֱלֹהִים חַיִּים.
וַיֵּרָא - שֶׁהַסֵּתֶיבֵל לְהַאִיר לָהֶם וּלְהַשְׁנִיחַ עֲלֵיהֶם.
אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה - הַכֹּל בְּכֹל אֶחָד, מִעֲלָה
וּמִטָּה. וְהִנֵּה טוֹב - זֶה צַד תִּימִין. מְאֹד - זֶה צַד
הַשְּׂמָאל. וְחֵרֵי פִרְשׁוּתָהּ, טוֹב - זֶה מִלְּאֵךְ תַּחֲתָיִים.
מְאֹד - זֶה מִלְּאֵךְ תַּמּוֹת. וְהַכֹּל סוּד אֶחָד. סוּד הוּא
לְאוֹתָם שֶׁמִּתְבּוֹנְנִים בְּסוּד הַחֲכָמָה.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה (בראשית א). כָּכֵל
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית כְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי
טוֹב, וְכֹאן - וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה.
אֱלֹהִים לְמַטָּה שׁוֹלֵט עַל הַתְּחִתּוֹנִים, אֱלֹהִים
לְמַעְלָה שׁוֹלֵט עַל הָעֲלִיוֹנִים. וְהוּ סוּד שֶׁל אֱלֹהִים
חַיִּים, (דְּבַר אֱמֶת, הַכֵּל הוּא אֱלֹהִים חַיִּים) שְׂמַאִיר וּמְדֻלֵּק כָּל
אוֹתָם מְקוּרוֹת עֲלִיוֹנִים וְתְחִתּוֹנִים, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים
כָּל אוֹתָם אוֹרוֹת לְהַאִיר.

תּוֹם פְּתָא

בְּמַכְסָּה שְׂפַמְכְּסִים נְרָשָׁם רָשָׁם אַחַד שְׁלֵא נְרָאָה
וְלֹא הַתְּנָלָה אוֹתוֹ רָשָׁם רָשׁוּם וְלֹא
רָשׁוּם. בְּעֲלֵי הַתְּבוּנָה וְעֵינִים פְּקוּחוֹת לֹא יְכוּלִים
לְעַמֵּד בּוֹ. הוּא קִיּוּם הַכֵּל. אוֹתוֹ הָרָשָׁם הוּא קָטָן,
שְׁלֵא נְרָאָה וְלֹא הַתְּנָלָה. עוֹמֵד בְּרָצוֹן לְקִיּוּם הַכֵּל.
לְקַבֵּל מֵה שְׂמַקְבֵּל מִמֶּה שְׂאִין בּוֹ רָשָׁם וְלֹא רָצוֹן,
שְׁלֵא נְרָאָה.

אוֹתוֹ הָרָשָׁם רוֹצֵה לְכַסּוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְעוֹשֶׂה
אוֹתוֹ לְעַצְמוֹ לְהַטְמִין בּוֹ הַיְכָל אַחַד. אוֹתוֹ

הֵיכָל מוֹצִיא אוֹתוֹ מֵעֶצְמוֹ, וּמוֹתֵחַ אוֹתוֹ בְּמַתִּיחָה
גְּדוֹלָה וְרַבָּה לְכָל הַצְּדָדִים, מִכְבֵּד אוֹתוֹ בְּלְבוּשֵׁי
כְבוֹד, וּפּוֹתֵחַ לוֹ חֲמָשִׁים שְׁעָרִים.

לְפָנָי וְלִפְנֵים נִטְמָן וְנִגְנָן אוֹתוֹ רֵשֶׁם. כִּיּוֹן שְׁנִגְנָן
בוֹ וְנִכְנָם לְתוֹכוֹ, מִתְמַלֵּא בְּאוֹר. מֵאוֹתוֹ
הָאוֹר נוֹבְעִים אוֹרוֹת, וְנִיצוֹצוֹת יוֹצְאִים מֵאוֹתָם
הַשְּׁעָרִים, וּמְאִירִים הַכֹּל.

אוֹתוֹ הֵיכָל מְכַסֶּה בְּשֵׁשׁ יְרִיעוֹת. אוֹתָן שֵׁשׁ
יְרִיעוֹת הֵן חֲמִשָּׁה. לְפָנָי וְלִפְנֵים אוֹתָן
יְרִיעוֹת עוֹמְדוֹת יְרִיעָה אַחַת רְקוּמָה, וּבְאוֹתָהּ
הַיְרִיעָה מִתְכַּסֶּה אוֹתוֹ הַהֵיכָל, מִמֶּנּוּ מִשְׁגִּיחַ וְרוֹאֶה
הַכֹּל.

הַהֵיכָל הַזֶּה הוּא פְּקִיחַת הָעֵינַיִם שְׁלֵא יָנוּם. הוּא
מִשְׁגִּיחַ תָּמִיד לְהֵאִיר לְמִשְׁתֵּה מִתּוֹךְ הָאוֹר שְׁלֵ
אוֹתוֹ הָרֵשֶׁם. אוֹתָהּ תְּבוּנָה, חֲכָמָה נִסְתָּרָה, רְצוֹן
הַרְצוֹנוֹת, (בְּקִשְׁתְּ הַבְּקִשׁוֹת) תִּיהָ גְּנוּז וְטָמוּן, וְלֹא תִתְגַּלֶּה,
עוֹמֵד וְלֹא עוֹמֵד, בְּרוּךְ הוּא מְהַמְכוֹסֶה שְׁפְמְכוּסִים בְּרוּךְ
הוּא לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עֵד, אָמֵן. (ע"ב הַתּוֹסֵפֶת)

בַּיָּא וְרֵאָה, יְתֵרוֹ הוּא שְׁנַתֵּן עֵצָה לְמֹשֶׁה עַל תְּקוּן
הַדִּינִים, כִּי צָרִיךְ. וְסוּד זֶה שְׁהוֹדָה לוֹ
לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְסִדֵּר לְפָנָיו תְּקוּן הַדִּינִים,
לְהִרְאוֹת מַה שְּׁכָתוּב כִּי הַמְּשַׁפֵּט לְאֱלֹהִים הוּא,
וְלֹא לַצַּד הָאֲחֵר. וְהַדִּינִים נִתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא
לְאֲחֵר, שְּׁכָתוּב תְּקִיּוֹ וּמְשַׁפְּטֵיּוֹ לְיִשְׂרָאֵל. וּבַיָּא רֵאָה,
לֹא יִנְתֵּן אָדָם קְלוֹן בְּאֲחֵר, וְדַבֵּר הַדִּיּוּט דְּכָר ^{(דף סט}
הוּא, ^{ע"א)} שְׁתֵּרִי בְּמֹשֶׁה כְּתוּב וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל
חֲתָנוּ וְגו'.

וַיִּשְׁמַע יְתֵרוֹ וְגו'. פֶּתַח וְאָמַר (תהלים יח) עַל כֵּן אֲוֹדֶךָ
בַּגּוֹיִם ה' וְלִשְׁמֹךְ אֲזַמְּרָה. דְּוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר
אֵת זֶה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּשַׁעַת שְׂרָאָה שְּׁכָבוֹד הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא לֹא עוֹלָה בְּעֹלָיָה וְלֹא מִתְכַּבֵּד בְּעוֹלָם,
אֲלֵא מִצַּד שְׂאֵר הָעַמִּים.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מִתְכַּבֵּד
בְּעוֹלָם אֲלֵא מִשׁוּם יִשְׂרָאֵל - כִּי זֶה וַדַּאי,
שְׁתֵּרִי יִשְׂרָאֵל הֵם הַיְסוּד שֶׁל הַיָּר לְהֵאִיר, אֲבָל
בְּשִׁשְׂאֵר הָעַמִּים בָּאִים וּמוֹדִים לוֹ בְּשַׁעְבוֹד הַכְּבוֹד

שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִזְנוֹסָף יְסוֹד הַיָּגֵר וּמִתְחַזֵּק
עַל כָּל מַעֲשָׂיו בְּחִבּוּר אֶחָד, וְשׁוֹלֵט הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבַדּוֹ מֵעֵלָה וּמִמָּטָה.

כְּמוֹ זֶה כָּל הָעוֹלָם, אִימָה וּפְחָד גָּפַל עֲלֵיהֶם
מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּיּוֹן שָׂבֵא יִתְרוֹ,
שֶׁהוּא כְּמוֹ עֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל יִתְרֵי הָאֱלִילִים, אִזְנוֹ
הַתְּחִיב וְשָׁלַט כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַכֹּל.

מִשּׁוּם שֶׁכָּל הָעוֹלָם, כְּשִׁשְׁמָעוּ שִׁמְעַתָּה גְבוּרָתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זָעוּ. וְכָל הָיוּ
מִסֵּתִיבִים בְּיִתְרוֹ שֶׁהוּא חָכֵם וּמְמַנֶּה גְדוֹל שֶׁל כָּל
אֱלִילֵי הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שָׂרְאוּ שֶׁהוּא בָּא וְעוֹבֵד
לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָמַר עֲתָה יִדְעֵתִי כִּי גְדוֹל ה' ^{ה'}
מִכָּל הָאֱלֹהִים, אִזְנוֹ כָּל הַתְּרַחֲקוֹ מֵעֲבוֹדוֹתֵיהֶם
וַיִּדְעוּ שֶׁאֵין בָּהֶם מִמֶּשׁ, וְאִזְנוֹ הַתְּכַבֵּד כְּבוֹד הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הַצְּדָדִים. וְלָכֵן
נִרְשָׁמָה פְּרָשָׁה זוֹ בַּתּוֹרָה, וְרֵאשִׁית הַפְּרָשָׁה הִיא
בוֹ, בְּיִתְרוֹ.

יְתָרוֹ הָיָה אֶחָד מִחַכְמֵי פְרָעָה. לְפָרְעָה הָיוּ שְׁלֹשָׁה
 חַכְמִים - אֶחָד יְתָרוֹ, וְאֶחָד אֵיזֵב, וְאֶחָד
 בְּלָעָם. אֶחָד יְתָרוֹ - שְׁלֹא הָיְתָה עֲבוּדָה וּמִמְנָה
 וְשָׁמַשׁ וְכוּכָב שִׁשׁוּלֵט עַל שְׁלֹשֹׁנוֹ שְׁלֹא הָיָה יוֹדֵעַ
 הָעֲבוּדָה שְׂרָאוּיָה לוֹ וְאוֹתוֹ הַשְּׁמוּשׁ שְׁלוֹ. בְּלָעָם
 הָיָה מְבַשֵּׁף בְּכָל מִינֵי כְּשָׁפִים, בֵּין בְּמַעֲשֵׂה בֵּין
 בְּדַבּוֹר.

אֵיזֵב הָיָה פּוֹחֵד בְּפִחָה, וּבְאוֹתוֹ פִּחָה הָיָה עֹקְרוֹ,
 מִשּׁוּם שֶׁדָּבָר שְׁלֹמְעָלָה, בֵּין שֶׁל קְרִשָׁה בֵּין
 שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר, לֹא יָכוֹל אָדָם לְמַשֵּׁךְ רוּחַ
 שְׁלֹמְעָלָה לְמַטָּה וְלִקְרֹב אֵלָיו אֲלֵא בְּפִחָה, וַיִּבְּזוּ
 לְבוֹ וּרְצוּנוֹ בְּפִחָה וּבְשִׁבְרוֹן הַלֵּב, וְאִזּוֹ יִמְשִׁיךְ לְמַטָּה
 רוּחַ שְׁלֹמְעָלָה וְהִרְצוֹן שֶׁהַצַּטְרָף.

וְאִם לֹא יֵשִׁים לְבוֹ וּרְצוּנוֹ בְּפִחָה לְאוֹתוֹ הַצַּד, לֹא
 יוּכַל לְהִדְבִּיק בּוֹ רְצוּנוֹ, פָּרַט לְאוֹתָם
 הַצּוּרוֹת הַדְּקִיקוֹת, וְלֹא בְּכָלָם, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם
 שְׁלִיטִים שְׁצַרִּיכִים אֵלֵיהֶם אֶת רְצוֹן הַלֵּב וְהַפִּחָה.

כָּל שָׁכֵן אוֹתָם דְּבָרִים עֲלִיּוֹנִים שְׁצָרֶיךָ אִימָה וּפְחַד
וּרְצוֹן יוֹתֵר.

יִתְרוֹ הַצָּטְרֵךְ עֲבוּדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד תָּמִיד, בֵּין
בְּזִמְן שְׁצָרֶיךָ לוֹ לְאָדָם וּבֵין בְּזִמְן שֶׁלֹּא צָרֶיךָ
לוֹ, כִּי שִׂאתוֹ הַצַּד יִדְבֵּק אֵלָיו בְּשַׁעַת שְׁצָרֶיךָ
אוֹתוֹ. בְּלָעַם נִדְבֵּק בְּאוֹתָם כְּשָׁפִים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּכָאֵר.

אִיּוֹב, בָּרַב אוֹתוֹ הַפְּחַד שֶׁלוֹ, תָּזַר בְּמַצָּרִים לְפַחַד
מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁרָאָה אוֹתָם
גְּבוּרוֹת וְנִסִּים שֶׁעָשָׂה תְּקוּדַשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַצָּרִים.
יִתְרוֹ לֹא תָזַר בְּכָל זֶה, עַד שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצָּרִים.
וְכָל אוֹתָם קְשָׁרִים וְהַצּוּרוֹת שֶׁקָּשְׁרוּ הַמַּצָּרִים, לֹא
הָיוּ כְּלוּם, וַיֵּצְאוּ. וְאַחַר שֶׁטִּבַּע אוֹתָם בָּיִם, אִזּוֹ שָׁב
וְתָזַר לְעֲבוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בְּלָעַם לֹא שָׁב וְלֹא תָזַר, שֶׁטִּנְפַת (שְׁצוּרָת) הַצַּד
הָאֲחֵר הָיָה דְבוּק בּוֹ, וְעַם כָּל זֶה הָיָה
מִסְתַּכֵּל הַסְתַּכְלוֹת שֶׁל מֶרְחָק בְּתוֹךְ אוֹתָהּ טִנְפַת
(צוּרָה) וְהַדְּבָקוֹת לְצַד הָאֲחֵר, שֶׁתִּרִי בְּצַד הָאֲחֵר יֵשׁ
אוֹר דְּקִיק אֶחָד שֶׁמֵאִיר סְבִיבוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל

א) וְנָגַהּ לוֹ סָבִיב. וְזוֹ הַסִּתְּפָלוּת קִטְנָה (ועל זה) הָיָה מִסִּתְּפָל מִרְחוּק, וְלֹא בְּכָל הַדְּבָרִים.

וּבְשִׁתָּהּ מִסִּתְּפָל דְּבַר קָטָן מֵאוֹתוֹ הָאֹר, וְזֶה הָיָה בְּמֵאֲחֹרֵי הַכֶּתֶל. אָמַר וְלֹא יָדַע מָה אָמַר. וְהָיָה מִסִּתְּפָל בְּאוֹתוֹ הָאֹר בְּסִתְּימוֹת הָעֵינַי, וְהָעֵינַי מִתְּנַלְנָלָת, וְרוֹאֶה הָאָדָם אֹר סְתוּם וְלֹא רוֹאֶה. וְסוּד זֶה שְׁתָּם הָעֵינַי, וּפְרָשׁוּהָ שְׁתָּם - סְתוּם, וְהִכָּל אַחֵר.

שִׁתָּהּ אֵינָּה צַד אַחֵר שְׁאִין בּוֹ (דף סט ע"ב) אֹר דְּקִיָּק קָטָן מֵצַד הַקְּדָשָׁה, כְּמוֹ רַב הַחֲלוּמוֹת, שְׁפָרַב הַתְּבִין יֵשׁ גְּרָעִין אַחֵר שֶׁל חֲטָה, פָּרַט לְצוּרוֹת הַדְּקִיקוֹת הַלְלוּ הַחֲצוּפוֹת שֶׁכָּלֵם יוֹתֵר טִמְאוֹת, וּבָהֶם הָיָה בְּלָעַם יוֹדַע.

אֲשֶׁר חָלְקוּ שֶׁל מִשָּׁה, שְׁחֹא לְמַעְלָה בְּכָל הַקְּדָשׁוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, וְהַסִּתְּפָל בְּמָה שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת לְאָדָם אַחֵר בְּעוֹלָם לְהַסִּתְּפָל. וְכְמוֹ שֶׁבְּלָעַם הָיָה רוֹאֶה אֹר קָטָן דְּקִיָּק בְּמֵאֲחֹרֵי הַכֶּתֶל מִתּוֹךְ אוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר, אִם בְּךָ מִשָּׁה מִתּוֹךְ אֹר

עליון גדול ורב היה רואה למטה כמאחורי הכתל
 חשף דביק אחד שנראה לו, ולא בכל זמן, כמו
 שבלעם לא היה מסתכל באותו אור בכל זמן.

אשרי חלקו של משה הנביא הנאמן, מה פתוב
 בו? (שמות ג) וירא מלאך ה' אליו בלבת אש
 מתוך הסנה. הסנה היה ודאי פתוך אותה קדשה,
 ונדבק בו. שחבל נדבק זה בזה, טהור וטמא. אין
 טהור אלא מתוך טמא.

וסוד זה - (איוב יד) מי יתן טהור מטמא. קלפה ומח
 עולים זה בזה, וקלפה זו לא תזוז ולא
 תשבר עד הזמן שבו יקומו המתים מן העפר, אז
 תשבר הקלפה, ואז יאיר בעולם בלי סתר מתוך
 המח. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

ואת שני בניה. אמר רבי תיבא, וכי בניה ולא בניהו
 של משה? אלא משום שהיא השתדלה
 אחריהם בלי בעלה, קראה להם בתורה בניה ולא
 בניהו. אמר רבי יוסי, אף על גב שפני משה היו,
 דבר אמת בניה ודאי. רבי אלעזר אמר, הרי משה

הָיָה מוֹדֵיָוּג בְּמָקוֹם אַחֵר קְרוֹשׁ עֲלִיּוֹן, וְלֹא כְבוֹדוֹ
 לְקָרָא לָהֶם בְּנָיו. עֲכָשׁוּ, אַף עַל גַּב שְׂפָנָיו הָיוּ,
 מִשּׁוֹם כְּבוֹד אוֹתוֹ מָקוֹם שְׁהוֹדֵיָוּג בּוֹ, קָרָא לָהֶם
 כָּאֵן בְּנֵיהָ, וְאַחֵר כִּי קָרָא לָהֶם בְּנָיו. מָה הַפִּעָם?
 מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שְׁהִנְיָעוּ, הָיָה מִשָּׁה מְדַבֵּר
 בְּשִׁכְיֵנָה. אַחֵר שְׁנַפְרָד וַיֵּצֵא אֶל חָמִיו, אִז כְּתוּב
 וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מִשָּׁה וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶלְעָזָר אֶלְעָזָר, אֲנִי רוֹאֶה
 שְׂנַפְרָשָׁה הַזֶּה שְׁאוֹתָהּ מִתְחִיל אֶת הַדָּבָר
 כְּרֵאוֹנִי, אַף הַסִּיּוֹם לֹא כִּי. וְדַעִי בְּשִׁבִיל כְּבוֹד
 הַשְּׂכִינָה, הוֹדֵיָוּגוֹת הָעֲלִיּוֹנָה שְׁנִדְוֹנָה בְּמִשָּׁה, כְּתוּב
 בְּנֵיהָ. וְאִם תֵּאמַר, וַחֲרֵי כְּתוּב וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן
 מִשָּׁה וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מִשָּׁה? הַכֹּל הוּא כָּלֵל אֶחָד.
 וּבְנָיו - בְּנָיו שֶׁל יִתְרוֹ, שְׁחֲרֵי לְאַחֵר שְׂפָא אֱלִיו
 מִשָּׁה, הָיוּ לוֹ בְּנִים.

וְכִי הָיָה בְּיַעֲקֹב, שְׂכִינּוֹן שְׂפָא אֶל לָבֵן וְשֵׁם בּוֹ אֶת
 דִּיּוֹרוֹ, הָיוּ לוֹ בְּנִים. אַף כָּאֵן מִשָּׁה, כִּינּוֹן שְׂשָׁם
 דִּיּוֹרוֹ בְּיִתְרוֹ, הָיוּ לְיִתְרוֹ בְּנִים, וְאֶת כָּל בֵּיתוֹ הִבְיֵא

עֲמוּ לְהַכְנִיֵם תַּחַת בְּנֵי הַשְּׂכִינָה. וַיִּתְּרוּ אָמַר
 לְמֹשֶׁה, אֲנִי חֹתֶנְךָ יִתְּרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאַשְׁתְּךָ וְשְׁנֵי
 בָּנֶיהָ עִמָּהּ. כָּתוּב וְשְׁנֵי בָנֶיהָ, וְלֹא כָתוּב וְשְׁנֵי בָנֶיךָ.
 (וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו) בָּנִים הָיוּ לוֹ לְיִתְרוֹ, שְׁכַתוּב
 (שׁוֹפְטִים א) וּבָנֵי קִינִי חֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים.
 וּבָנָיו הַשְּׂאִיר עִם מֹשֶׁה.

וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ב) וְהָלְכוּ
 עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנִעְלָה אֶל הַר ה'
 וְגו'. פָּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. אֲבָל
 עֲתִידִים שָׂאֵר הָעַמִּים לָלֶכֶת וּלְבַתֵּת רַגְלֵיהֶם
 לְהַכְנִים תַּחַת בְּנֵי הַשְּׂכִינָה. לָכוּ וְנִעְלָה - כָּל
 אֱלֹהֵי הָעוֹלָם יֵשׁ לָהֶם יְרִידָה, וּמִי שְׁנֹדֵבֵק
 בְּקִדּוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא יֵשׁ לוֹ עֲלֵיהָ.

אֶל הַר ה' - זֶה אֲבָרְתָם, שְׁכַתוּב (בראשית כב) אֲשֶׁר
 יֹאמַר הַיּוֹם בְּהַר ה' יֵרָאֶה, שְׁחֵרֵי אֲבָרְתָם קָרָא
 לוֹ הַר. מֵהַר הַפְּקָר לְכָל מִי שְׁרוּצָה בְּעוֹלָם, אִף
 מְקוֹם קִדּוֹשׁ זֶה הַפְּקָר בְּנֶגֶד כָּל מִי שְׁרוּצָה בְּעוֹלָם.

אֵל בַּיִת - זֶה יַעֲקֹב, שֶׁקָּרָא לְמָקוֹם זֶה בַּיִת,
שֶׁכָּתוּב (שם כח) אֵין זֶה כִּי אִם בַּיִת אֱלֹהִים.

דָּבָר אַחֵר הֵר וּבַיִת - אַף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל דְּרָגָה
אַחַת, ^(דף ע ע"א) מִעֲלָה לְזֶה מִן זֶה. הֵר לְשֵׁאֵר
הָעַמִּים, כְּשֶׁבָּאִים לְהַכְנִים תַּחַת כְּנַפְיוֹ. בַּיִת
לְיִשְׂרָאֵל, לְהִיּוֹת עִמָּם כְּמוֹ אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ, כְּדִיּוֹר
אַחַד בְּשִׁמְחָה, וְרוֹכֶצֶת עֲלֵיהֶם כְּאִם עַל הַכְּנִים.

כֵּן וְרָאָה מַה כָּתוּב כְּאִן בְּיִתְרוֹ, וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֵתָן
מִיִּשְׂרָאֵל וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה וְגו'. כִּיּוֹן שֶׁכָּתוּב
אֶל מֹשֶׁה, לָמָּה כָּתוּב אֶל הַמְדַבֵּר? אֵלָּא הָעֵקֶר שֶׁל
הַכֹּל לָמָּה שֶׁהָיָה בָּא, אֶל הַמְדַבֵּר. וּמַהוּ? הֵר
הָאֱלֹהִים, שְׁוֵתוֹ מְקוֹם לְגֵרִים לְהַתְגַּיֵּר. וְעַל זֶה
כָּתוּב אֶל מֹשֶׁה אֶל הַמְדַבֵּר. לְמֹשֶׁה לְגֵיֵר אֹתָם
וּלְהַכְנִיםם תַּחַת כְּנַפֵּי הַשְּׂכִינָה. אֶל הַמְדַבֵּר הָיוּ
בָּאִים, שֶׁהוּא הֵר הָאֱלֹהִים, לַעֲשׂוֹת כְּהֵם נַפְשׁוֹתָם.

וְלָכֵן עֹמֵד אֹתוֹ מְקוֹם כְּסוּד שֶׁל הֵר, שֶׁכֹּל מִי
שְׂרוּצָה זוֹכֵה בּוֹ. וְנִקְרָא גֵר צָדֵק. וְהָרִי
בְּאֶרְצוֹ, גֵר - אַף עַל גַּב שֶׁנִּדְבַּק בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן

וְהָ, כִּיּוֹן שְׁעוֹב אֶת עֲמוֹ וְאֶת אֲבוֹתָיו (וְנִדְבַק בְּבְרִיתוֹ),
 גֵּר (צִדֵק) נִקְרָא, כְּמִי שֶׁשָּׂם מְדוּרוֹ בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא
 הַבִּיר מִקֵּדָם לָבֵן.

רוא דרוזין

וְאִתָּה תִּחְוָה מִכָּל הָעָם. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. זֶה
 סֵפֶר מֵאוֹתָם סִפְרִים נִסְתָּרִים וְעִמָּקִים (זֶה
 סֵפֶר מֵאוֹתָם נִסְתָּרִים וְעִמָּקִים). אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִרְמַתִּי יָדֵי
 בְּתַפְלָה לְמִי שֶׁקָּרָא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁאֵף עַל גַּב
 שְׁבִפְסוּק הָיָה גָלוּ הָרֵאשׁוֹנִים נִסְתָּרוֹת עֲלִיוֹנִים, יֵשׁ
 לְהַתְּבוּנָה וְלַעֲיִן בַּסּוּדוֹת שֶׁל סֵפֶר אָדָם הָרֵאשׁוֹן
 שֶׁמִּשָּׁם נִמְשַׁךְ סִפְרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ.

זֶה - שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ. זֶה - עֵץ תְּחִיִּים. זֶה - וְלֹא
 אַחֵר שֶׁנִּגְלָה. (מִהוּ) זֶה - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב)
 הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים. זֶה נִיסָן וְלֹא אַחֵר.

זֶה סֵפֶר - לְהַתְּבוּנָה וְלַגְּלוּת תּוֹלְדוֹת אָדָם, עֵץ
 שֶׁמִּנְגְּלָה תּוֹלְדוֹת אָדָם וְעוֹשֶׂה פְּרוֹת לְהוֹצִיא
 עוֹלָם. זֶה סֵפֶר - לְדַעַת חֲכָמָה נִסְתָּרָת וְעִמָּקָה,
 שֶׁנִּמְסָרָה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּדִיוֹקָן שֶׁל בְּנֵי אָדָם.

חֲכָמָה זֹו נִמְסָרָה לְשִׁלְמָה הַמְּלָאָה, וַיִּרְשׁ אוֹתָהּ וְכָתַב
בְּסִפְרוֹ.

לְמַדְנוּ שְׁמִינֵי הַתְּקִשָּׁה בְּזוֹהַ, עַד שְׁפָאָה שְׁכִינָה
וְלַמָּדָה אוֹתוֹ, וְהִיא רְאֵתָהּ וּבְחִרָה אֶת כָּל
הָאֲנָשִׁים הַלְלוּ שְׁנֵי רְאִים בְּפִרְצוֹתָ, וְשָׁם מִיָּשָׁה לְמַד
אֶת הַחֲכָמָה הַזֹּו וְנִבְנִים לְתוֹכָהּ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְאֵתָהּ
תְּחִוָּה מִכָּל הָעָם. הֵהוּא שְׁכָתוֹב בּוֹ (תהלים קב) וְאֵתָהּ
הוּא וְשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתְמוּ. (נחמיה ט) וְאֵתָהּ מִתְּיָה אֶת
כָּלָם. (תהלים ג) וְאֵתָהּ ה' מִיָּן בְּעָדֶי.

וְאֵתָהּ תְּחִוָּה, וְתִתְּבוֹנֵן בְּזוֹהַ. אֵתָהּ וְלֹא אֵחָר,
לְדַעַת וְלִהְתְּבוֹנֵן בְּשִׁשִׁים רְבּוּא. בְּשִׁשָּׁה
צְדָדִים יֵשׁ לְהִתְבוֹנֵן. בְּדִיּוֹקְנָאוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם,
וְלְדַעַת הַחֲכָמָה עַל בְּרִיָּה. וְאֵלֶּה הֵם בְּשִׁעָרָה, בְּעֵנִים,
בְּחֻטָּם, בְּשִׁפְתֵימָם, בְּפָנִים, בְּיָדִים, בְּאֹתָם שְׁרֻטוֹתֵי
הַיָּדִים. וּבְשִׁשִּׁת הַצְּדָדִים הַלְלוּ כְּתוֹב וְאֵתָהּ תְּחִוָּה.

עַד כָּאֵן כָּל אוֹתָם סוּדוֹת שֶׁל תּוֹלְדוֹת אָדָם, שֶׁהֵם
תּוֹלְדוֹת שְׁנוֹלְדוֹ בּוֹ מִזְּמַן לְזְמַן כְּפִי דְרָבִי
הָאָדָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל אֵלּוֹ שְׁיִוְשָׁבִים לְפָנֵי מוֹרְנוּ

וְזָכוּ לְשָׁמַע מִפִּי סוּדוֹת הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרִיָּהֶם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וְאֲשֶׁרִיָּהֶם לְעוֹלָם הַבָּא! אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 אֲשֶׁרִיָּכֶם הַחֲבָרִים שָׁפַל הַסּוּדוֹת לֹא נִסְתָּרוּ מִכֶּם,
 בְּמָה מְקוֹמוֹת עֲלִיּוֹנִים מְזַמְּנִים לָכֶם לְעוֹלָם הַבָּא.

פָּתַח וְאָמַר, וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל
 יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֱמֶת שֵׁנָאִי בְּצַע. פְּסוּק
 זֶה פִּרְשׁוּהוּ. אֲבָל וְאַתָּה תַּחֲזֶה, לֹא כְּתוּב תִּבְחָר
 אֱלֹא תַּחֲזֶה, לְפִי מִרְאֵה הָעֵינַיִם. בְּמָה? בְּדִיוֹקָן שֶׁל
 אָדָם בְּשֵׁשֶׁת הַצַּדִּדִּים הִלְלוּ שְׁאֵמְרָתָם, וְהַכֹּל
 בְּפִסּוּק הַזֶּה. וְאַתָּה תַּחֲזֶה - אַחַת, בְּשֵׁעַר. מִכָּל
 הָעָם - שְׁתֵּי, בְּמִצַּח. אֲנָשֵׁי חֵיל - שְׁלֹשׁ, בְּפָנִים.
 יִרְאֵי אֱלֹהִים - אַרְבַּע, בְּעֵינַיִם. אֲנָשֵׁי אֱמֶת - חֲמִשׁ,
 בְּשִׁפְתַיִם. שֵׁנָאִי בְּצַע - שֵׁשׁ, בְּיָדַיִם, בְּשִׂרְטוּטֵיהֶם.

שְׁאֵלוּ הֵם הַסִּימָנִים לְדַעַת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם לְאוֹתָם
 שְׂרוּחַ הַחֲכָמָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. וְעַם כָּל זֶה,
 מִשָּׁה לֹא הִצְטַרְךְ לָזֶה, אֱלֹא מַה כְּתוּב? וַיִּבְחָר
 מִשָּׁה אֲנָשֵׁי חֵיל מִכָּל יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שְׂרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 הִיָּתֵה בָּאָה אֵלָיו וּמוֹדִיעָה לוֹ, וּבָהּ הָיוּ רוֹאִים הַכֹּל.

מַנִּין לָנוּ? שְׁפָתוֹב כִּי יִהְיֶה לָּהֶם דְּבַר בָּא אֵלַי.
 בָּאִים אֵלַי לֹא כְתוּב, אֲלֹא בָּא אֵלַי. זוֹ רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ שְׁהִיְתָה בָּאָה אֵלָיו, וּבָה הָיָה יוֹדֵעַ. וְלֹא
 הַצְטַרֵּךְ לְכֹל זֶה לְהִתְבּוֹנֵן וּלְעֵינַי, אֲלֹא לְפִי שְׁעָה
 הָיָה מֵשָׁה יוֹדֵעַ.

כִּמוֹ זֶה יָדַע שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, יָדַע בְּכֶסֶאֱוֹ, שָׂרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ שָׁרְתָה עָלָיו. שָׁכַל מִי שְׁקָרַב לְכֶסֶאֱוֹ,
 פֶּחַד וְאֵימָה נִפְלוּ עָלָיו, וּבֹו הָיָה דָן דִּין בְּלִי עֲדוּת,
 מִשּׁוֹם שְׁהִדְיוֹקְנָאוֹת הָיוּ בְּכֶסֶאֱוֹ, וְכֹל מִי שְׁקָרַב
 בְּשָׁקֶר, אוֹתוֹ הִדְיוֹקֵן מִכְשָׁפֵשׁ, וְהָיָה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ
 יוֹדֵעַ שֶׁבָּא בְּשָׁקֶר. לְכֵן אֵימַת הַכֶּסֶא הִיְתָה נוֹפֶלֶת
 עַל הַכֹּל, וְכֹלָם נִמְצְאוּ צְדִיקִים לְפָנָיו.

מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּרִיחַ, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם יא) וַתִּרְיַחוּ
 בְּיָרֵאת ה' וְלֹא לְמִרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפֹט וְגו'.
 וְשִׁלְשֵׁת אֵלֶּה דָנוּ אֶת הָעוֹלָם בְּלֹא עֲדִים וְהִתְרָאָה.
 שָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם עַל פִּי עֲדִים, עַל מֵאֲמַר הַתּוֹרָה.
 חֲכָמִים שְׁמִכִּירִים בְּאוֹתָם דְּיוֹקְנָאוֹת, עֲלִיָּהֶם
 לְהוֹתִיר אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם וְלָתֵת רְפוּאָה לְבְנֵי אָדָם

וְלָרַפָּא אֶת נַפְשָׁם. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הָזֶה וְאֲשֶׁרֵיהֶם
בְּעוֹלָם הַבָּא!

בְּחֻדְשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְיֵצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנו'. שְׁשׁוּלֵט
בו אוריאל"ל, מְמַנְה גְּדוּל, וְשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת
וְשָׁשִׁים וְחֲמִשׁ רְבּוּא מִחֲנוֹת עִמּוֹ בְּחֻשְׁבוֹן יְמוֹת
הַשָּׁנָה, וְלְכֻלָּם יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה
מִפְּתָחוֹת שֶׁל אֹרֹזוֹת, מֵאוֹתוֹ הָאֹרֹז שִׁוְיָצֵא מִתּוֹךְ
הַחֻשְׁמֵל הָעֲלִיּוֹן הַפְּנִימִי הַגָּנוּז וְהַנְּסָתָר שְׁסוּדוֹת
שֶׁל אוֹתִיּוֹת קְדוּשׁוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ
תְּלוּיִים בו. (דף עח ע"ב)

וְהוּא סוּד שֶׁל אִישׁ תָּם, בְּעַל הַבַּיִת, אִישׁ
הַאֱלֹהִים. תָּם - שְׁשָׁם סִיּוּם וְקָשָׁר שֶׁל
תְּפִלִּין. וַיַּעֲקֹב הָיָה אִישׁ תָּם, וּבְדִיוֹקְנוֹ עוֹמֵד סוּד
הַחֻשְׁמֵל הַפְּנִימִי הָעֲלִיּוֹן הַטָּמִיר וְהַגָּנוּז. וְכֻלָּ
הָאֹרֹזוֹת הַנְּסָתָרִים הָעֲלִיּוֹנִים הוּא לוֹקֵחַ, וַיּוֹצֵאִים
מִמֶּנּוּ, וְכֻלָּ הַמִּחֲנוֹת לוֹקְחִים אוֹתָם מִפְּתָחוֹת שֶׁל
אוֹתוֹ הָאֹרֹז שִׁוְיָצֵא מִתּוֹךְ הַחֻשְׁמֵל.

וְאוֹתוֹ הָאֹר כָּלוּל בְּשְׁנֵי אִוְרוֹת, וְהֵם אֶחָד. אֹר
 רֵאשׁוֹן הוּא אֹר לְבָן שְׁלֵא שׁוֹלֵטת בוֹ
 הָעֵינ, וְזֶהוּ הָאֹר הַנְּנוּז לְצַדִּיקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (תהלים צו) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְגו'. אֹר שְׁנֵי הוּא אֹר
 נוֹצֵץ לוֹהֵט כְּצַבֵּעַ אָדָם, וְנִכְלָלוּ שְׁנֵי אִוְרוֹת בְּאֶחָד
 וְהָיוּ אֶחָד.

וְהָאִוְרִיא"ל הַמְּמַנֶּה הַגָּדוֹל הַזֶּה וְכָל אוֹתָם
 מִחֲנֻת נוֹטְלִים אוֹתוֹ הָאֹר, וּמִשׁוּם
 שֶׁכָּלוּל בְּשְׁנַיִם נִקְרָא תְּאוֹמִי"ם. וְעַל זֶה שׁוֹלֵט בוֹ
 אוֹתוֹ הַמְּזוּל שֶׁנִּקְרָא בְּסוּד שְׁלוֹ תְּאוֹמִים, וְבוֹ נִתְּנָה
 תּוֹרָה, וּמִכָּאן נִמְשָׁכוֹת דְּרָגוֹת לְמִטָּה, עַד שְׁעוֹלָיִם
 בְּשִׁמּוֹת (לְהַנְהִיג) לְהַאִיר אֶת הָעוֹלָם.

לְכָל שְׂאֵר הַמְּזוּלוֹת אֵין לָהֶם פֶּה וְלָשׁוֹן, וְלִזֶּה יֵשׁ
 פֶּה וְלָשׁוֹן כְּלוּלִים בְּאֶחָד, וְעַל זֶה בְּתוֹרָה,
 (יהושע א) וְהִגִּיתָ בוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה כְּתוּב. יוֹמָם - כְּנֶגֶד
 לָשׁוֹן. לַיְלָה - כְּנֶגֶד פֶּה. וְהַכָּל כָּלוּל בְּאֶחָד, וּבְכָל
 עוֹלָה תְּאוֹמִים.

תּוֹמִים כְּתוֹב, וְעַל סוּד זֶה כְּתוֹב תּוֹמִים, (בראשית
 כה) וְהִנֵּה תּוֹמִים בְּכַטְנָה. אִם תֹּאמַר
 שְׂבִיבִיל שְׁנִיָּהֶם הוּא אָמַר - לֹא כֵן, שְׁהָרִי עָשׂוּ
 לֹא עָלָה בְּסוּד זֶה. אֲלָא בְּשִׁבִיל יַעֲקֹב הוּא אָמַר,
 וְשִׁבַּח זֶה שְׁתִּיָּה בְּמַעֲיָה שֶׁל אוֹתָהּ הַצְּדֻקָּת מְשִׁבַּח
 הַכְּתוֹב. וּמִשּׁוֹם שְׁתִּיָּה שָׁם אוֹתוֹ רָשָׁע, הִסְתַּלַּק
 מִשָּׁם אֶלָּף.

וְהַכֹּל סוּד אֶחָד. יַעֲקֹב נָטַל בְּסוּד שָׁלוֹ שְׁנֵי חֲדָשִׁים
 - נִים"ן וְאִי"ר, וְהוּא נִכְלָל בְּסוּד שֶׁל סִיּוֹן
 שֶׁהוּא תְּאוּמִים. עָשׂוּ נָטַל בְּסוּד שָׁלוֹ שְׁנֵי חֲדָשִׁים
 - תַּמּוּ"ז וְאִ"ב, וְהוּא לֹא נִמְצָא וְנִיָּאבָד, שְׁהָרִי
 אֶלּו"ל אֵינּוּ שָׁלוֹ, וְאֶפְלוּ בָּאֵב תִּשְׁעָה יָמִים הֵם שָׁלוֹ
 וְלֹא יוֹתֵר, וְנִיָּאבָד וְלֹא נִמְצָא, וְאֵינּוּ בְּסוּד שֶׁל
 תְּאוּמִים, אֲלָא נִפְרַד לְבַדּוֹ וְסָטָה לְצַד אַחַר בָּאֶפֶס
 וְשִׁמְמָה, כְּמוֹ שֶׁנִּיָּאמַר (תהלים ט) הָאֵוִיב תַּמּוּ חֲרָבוֹת
 לְנִצָּח.

וּמִשּׁוֹם שֶׁיַּעֲקֹב הוּא תְּאוּמִים, נִתְּנָה תּוֹרָה לְבָנָיו
 בְּחֲדָשׁ תְּאוּמִים, תּוֹרָה שְׂבִיבִיב וְתּוֹרָה

שְׂבַעֲלָהּ פֶּה, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, לָעַם הַשְּׁלִישִׁי, בְּדַרְגּוֹת
שְׁלִישִׁיּוֹת, תּוֹרָה מְשֻׁלָּשֶׁת - תּוֹרָה נְבִיאִים
וּכְתוּבִים. וְהַכֹּל אַחֵר.

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְגו'. פָּרָשָׁה זוֹ בְּפָסוּק זֶה פָּרָשׁוֹ
אוֹתָהּ לְמַעַלָּה. שָׁנָה רַבִּי חֵיָא, בְּאוֹתוֹ זְמַן
שֶׁהִגִּיעוּ יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינַי, בְּנִים אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת זֶרַע יִשְׂרָאֵל וְהַשְּׁנִיחַ בָּהֶם בְּכָלֶם, וְלֹא
מֵצֵא בְּכָל זֶרַע יִשְׂרָאֵל פְּסוּל, אֲלֵא כָּלֶם זֶרַע קֹדֶשׁ,
כָּלֶם בְּנֵי אִמָּת.

בְּאוֹתוֹ זְמַן אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: עֲבָשׁוּ
אֲנִי רוּצָה לָתֵת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, מִשְׁךְ
אוֹתָם בְּאַהֲבָה שֶׁל אֲבוֹת, בְּאַהֲבָה שֶׁאֲנִי אוֹהֵב
אוֹתָם וּבְאוֹתוֹת שֶׁעָשִׂיתִי לָהֶם, וְאַתָּה תִּהְיֶה לִי
שְׁלִיחַ וְהָשִׁב הַדְּבָרִים הַלְלוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, כִּי אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה:
בְּדַבֵּר זֶה תִּהְיֶה לִי שְׁלִיחַ נֶאֱמַן לְמִשְׁךְ אֶת יִשְׂרָאֵל
אַחֲרַי.

וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הַהָר
 וַגּו'. וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים - לְמָקוֹם
 שֶׁפָּרוּשׁוֹת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם יח) וַיֵּשֶׁב
 שָׁמַיִם וַיֵּרֵד וַגּו'.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל זְמַן שֶׁחֲקִיקוֹת הַמֶּלֶךְ
 הָעֲלִיזוֹן מִתֵּיּשְׁרוֹת בְּמָקוֹמָן, כָּל הָעוֹלָמוֹת
 בְּשִׂמְחָה וְכָל הַמַּעֲשִׂים מִתֵּיּשְׁרִים עַל קִיּוּמָם, (מִי כָּל
 הַמַּעֲשִׂים הַמִּתֵּיּשְׁרִים עַל קִיּוּמָם) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לז) אֵת
 מַעֲשֵׂה ה' כִּי נִזְרָא הוּא. מַה זֶה כִּי נִזְרָא הוּא?
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים
 י) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. מַה זֶה (דף עט ע"א)
 וְהַנּוֹרָא? זֶה יַעֲקֹב. וְכֵתוּב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ
 תָּם, כְּתִרְגוּמוֹ - אָדָם שָׁלֵם. שָׁלֵם בְּכֹל. כֶּךָ כָּל
 מַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא שְׁלֵמִים בְּשִׁלְמוֹת בְּקִיּוּם
 שָׁלֵם.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יוֹם אֶחָד הָיִיתִי עוֹמֵד לְפָנֶי
 רַבִּי יְהוּדָה תִּזְקֵן וְשִׂאֲלֵתִי אוֹתוֹ עַל מַה
 שֶׁכֵּתוּב (שם כה) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נִּזְרָא וַגּו'. מַה רָאָה

שָׁאָמַר שֶׁהוּא נֹרְאָה? אָמַר לִי, רְאָה שְׁלֵמוֹת
הַאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיְתָה מְצוּיָה בְּאֹתוֹ מְקוֹם
כְּמוֹ שְׁלֵמְעֵלָה, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁמְצוּיָה שְׁלֵמוֹת נִקְרָא
נֹרְאָה.

אָמַרְתִּי לוֹ, אִם כֵּן, לָמָּה תִּרְגְּמוּ פֶּחַד וְלֹא
שְׁלֵם? אָמַר לִי, אֵין פֶּחַד אֵלָּא בְּמְקוֹם
שֶׁמְצוּיָה שְׁלֵמוֹת, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁמְצוּיָה שְׁלֵמוֹת
נִקְרָא נֹרְאָה, שְׁכַתוֹב (תהלים לד) יִרְאוּ אֶת ה' קְדָשׁוֹ
כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו. מִמִּשְׁמַע שֶׁאָמַר כִּי אֵין
מַחְסוֹר - בְּמְקוֹם שֶׁאֵין מַחְסוֹר מְצוּיָה שְׁלֵמוֹת.

שְׁנֵינּוּ, מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד - אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זֶהוּ
מֹשֶׁה, שְׁכַתוֹב וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים.
מִי אָסַף רוּחַ בְּחַפְּנָיו - זֶהוּ אֶתְרֹן, שְׁכַתוֹב (ויקרא טו)
וּמִלֹּא חַפְּנָיו קָטַרְתְּ סַמִּים דְּקָתָה. מִי צָרַר מַיִם
בְּשִׁמְלָה - זֶה אֱלִיהוּ, שְׁכַתוֹב (מלכים א' י"ז) אִם יִהְיֶה
הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרֵי. מִי
הִקִּים כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ - זֶהוּ אַבְרָהָם, שְׁכַתוֹב כּו

(בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם.

אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֵלֶּה בְּאַבְרָהָם.

הוּא שָׁנָה אֶת זֶה, וְהוּא אָמַר. מִי עָלָה שָׁמַיִם -

זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכֵתוֹב בּוֹ (תהלים מז)

עָלָה אֱלֹהִים בְּתִרוּעָה. (מִי עָלָה, תִּקּוֹן בְּסוּד אֶת הָאוֹר. אָמֵנָם

בְּתִרוּעָה. וַיְבַר, בְּסוּד וַיִּבְרָל. הַבְּדִילוֹ לֹא אֱלֹהִים בְּתִרוּעָה) מִי אִסַּף רוּחַ

בְּחַפְּנָיו - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכֵתוֹב (איוב יב)

אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְגו'. מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה

- זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכֵתוֹב בּוֹ (שם כו) צוֹרַר

מַיִם בְּעַבְיוֹ. מִי הִקִּים כָּל אֲפִסֵי אָרֶץ - זֶה הַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא, שְׁכֵתוֹב בּוֹ (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה'

אֱלֹהִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם. עוֹד אָמַר, מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיִּרַד

וְגו' - אֵלֶּה אוֹתָם אַרְבָּעָה קִשְׁרֵי הָעוֹלָם - אֵשׁ,

רוּחַ, מַיִם וְעָפָר.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, נִרְאִים דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי שְׁלֵא

בְּתַקְוֵימִים. כְּשֶׁחֲנִיעוּ הַדְּבָרִים הִלְלוּ אֵל רַבִּי

שְׁמַעוֹן, הִנִּיחַ יָדוֹ בְּרֵאשׁוֹ שָׁל רַבִּי יוֹסִי וַיִּבְרַכוּ,

וְאָמַר, יָפָה אִמְרַת וְכַךְ זֶה. אָמַר לוֹ, מַנִּין לָךְ? אָמַר

לו, כִּךְ לְמִדַּתִּי מֵאֲבִי שֶׁהָיָה אוֹמֵר מִשְׁמֹו שֶׁל רַב
הַמְּנוּנָא סָבָא.

יוֹם אַחַד הָיָה יוֹשֵׁב רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּשַּׁעַר שֶׁל צְפוּרִי.
אָמַר לוֹ רַבִּי יִיסָא, זֶה שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי מִי
עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד - פֶּעַם אַחַת אָמַר זֶה מַלְאָכָה, אַחַר
כִּךְ אָמַר זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַחַר כִּךְ אָמַר אֵלֹו
אַרְבַּעַה קְשָׁרִים, אֵשׁ רוּחַ מַיִם וְעָפָר, וְדַאִיתִי
שְׁמוֹרֵנוּ בְּרַכּוֹ?

אָמַר לוֹ, וְדַאִי שְׁיִיפָה אָמַר, וְכִךְ הוּא, וְהַכֹּל דְּבָר
אַחַד, וְכֹל הַדְּבָרִים הַתְּקִימוּ
בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֹלֵם עוֹלָיִם בְּמִשְׁקַל אַחַד.
הַתְּרַגְּשׁ רַבִּי יִיסָא בְּדַבְּרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדַאִי
כִּךְ זֶה, וְכִךְ לְמִדַּתִּי מִשְׁמֹו מוֹרְנוּ בְּפֶעַם אַחֲרַת.
וְהַכֹּל יָפָה. (אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם, אֵל תְּקַרֵּי בְּהַבְּרָאָם אֵלֶּה

בְּאַבְרָהָם, שְׁכַתוּב (תהלים פט) כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד וְיִגְוָה. אַבְל)

אַבְל סוּף תְּכַתוּב מֵהוּ אוֹמֵר? שְׁכַתוּב מֵה שְׁמֹו
וּמֵה שְׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעַ. מֵה שְׁמֹו מִיֵּלָא, מֵה
זֶה מֵה שְׁם בְּנוֹ? אָמַר לוֹ, סוּד תְּדַבֵּר תְּרִי לְמִדַּתִּי

לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵי. אָמַר לוֹ, יֹאמֵר לוֹ מוֹרֵי, שְׁחֵרֵי
 בַּחֲלוּמֵי שְׂאֵלְתִי לְפָנַי מוֹרֵי דְבָר זֶה, וְאָמַר לִי
 וְשִׂכַּחְתִּי אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, אִם אָמַר - תִּזְכֹּר? אָמַר
 לוֹ, וַדַּאי, שְׁחֵרֵי מַה שְׂלַמְדְתִי לְפָנַי מוֹרֵי, יוֹם זֶה
 נִזְכַּרְתִּי.

אָמַר לוֹ, סוּד הַדְּבָר - תִּינֵן שְׂפָתוֹב (שמות ו) בְּנֵי
 בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכַתוּב יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר. וְכַסוּד עֲלִיזוֹן, וְזֶה נִקְרָא בְּנֵו. אָמַר, תִּנּוּחַ
 דַּעְתּוֹ שֶׁל מוֹרֵי, שְׁחֵרֵי סוּד זֶה יִדְעֵתִי. בֵּינָן כָּךְ לֹא
 נִזְכַּר רַבִּי יִיסָא, חֲלָשָׁה דַּעְתּוֹ וְהִלְךְ לְבֵיתוֹ. נִרְדָּם.
 הִרְאוּ לוֹ בַּחֲלוּם סֵפֶר אַנְדָּה אַחַד שְׁחֵיָה כְּתוּב בּו
 חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת בְּמַקְדָּשׁוֹ.

הַתְּעוֹרֵר וְהִלְךְ אֶל רַבִּי שְׂמַעוֹן. נָשַׁק יָדוֹ וְאָמַר,
 כָּךְ רָאִיתִי בַּחֲלוּם. פַּעַם אַחֶרֶת רָאִיתִי
 בַּחֲלוּם (דף עט ע"ב) סֵפֶר אַנְדָּה אַחַד שְׁחֵרָאוֹ לְפָנַי, וְחֵיָה
 כְּתוּב בּוֹ חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת בְּמַקְדָּשׁוֹ, חֲכָמָה
 לְמַעְלָה, תַּפְאֶרֶת לְמַטָּה, בְּמַקְדָּשׁוֹ אֲלֵיהֶם. וְכָךְ
 רָאִיתִי בַּחֲלוּם פַּעַם אַחַת וְכָךְ מְצֵאתִי בְּפִי. אָמַר

לו רבי שמעון, עד עכשו אתה תינוק להכנס בין
 קוצרי השדה, וחרי הכל הראו לך. וזהו שכתוב
 מה שמו ומה שם בנו כי תדע. חכמה שמו,
 תפארת בנו.

ומשה עלה אל האלהים. אשרי חלקו של משה
 שזכה לכבוד זה שהתורה העידה בשבילו
 בך. (שנה רבי יהודה) בא וראה מה בין משה לשאר בני
 העולם. שאר בני העולם, בשעולים - עולים
 לעשר, עולים לגדלה, עולים למלכות. אבל
 במשה, בשעולה, מה פתוב? ומשה עלה אל
 האלהים. אשרי חלקו!

רבי יוסי אמר, מכאן אמרו החברים, הבא לטהר
 מסייעין אותו, שכתוב ומשה עלה אל
 האלהים. מה פתוב אחריו? ויקרא אליו ה'. שמי
 שרוצה להתקרב, מקרבים אותו.

ויקרא אליו מלאך ה' מן החר לאמר כה תאמר
 לבית יעקב וגו'. רבי יצחק פתח, (תהלים סה)
 אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך. אשרי חלקו של

אֹתוֹ אָדָם שֶׁהִקְדֹּשׁ כָּרוֹךְ הוּא הַתְּרַצָּה בּוֹ וְקָרַב
 אֹתוֹ לְשָׂרוֹת כְּתוּבָה הַהִיכָל הַקְּדוֹשׁ, שְׁכָל מִי שֶׁהוּא
 הַתְּרַצָּה בּוֹ לְעִבּוּדָתוֹ, רָשׁוּם הוּא מִרְשׁוּמִים
 שְׁלִמְעָלָה לְדַעַת, שְׁהֲרִי הוּא נִבְחָר מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ
 הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן לְשָׂרוֹת בְּמִדּוּרוֹ, וְכָל מִי שֶׁנִּמְצָא
 בּוֹ אֹתוֹ הַרְשָׁם, עוֹבֵר בְּכָל הַשְּׁעָרִים שְׁלִמְעָלָה
 וְאִין מוֹחָה בְּיָדוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁעָלִין
 כְּתוּב אֲשֶׁרִי הַתְּבַחַר וְהַתְּקַרֵּב, וְכָתוּב (שְׁמוֹת ב)
 וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל, (שֵׁם כד) וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבָדוֹ אֶל
 ה' וְהֵם לֹא יִנָּשׂוּ. כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב - אֵלֹ
 הַתְּנַקְבוֹת. וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל - אֵלֹ הַזְּכָרִים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּה תֹאמַר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כֹּה
 תְּבָרְכוּ. וְכָתוּב וַחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה, כְּלוּמַר
 יִבְרַכּוּ כֹה. כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב - בְּאִמִּירָה,
 וְהִינוּ מִצַּד הַדִּין. וְתִגִּיד לְבֵית יִשְׂרָאֵל - כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ד) וַיִּגֵּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ. וְכָתוּב (שֵׁם כו)

הגדתי היום לה' אלהיך. לבני ישראל - הזכרים,
שפאו מצד הרחמים.

אמר רבי יצחק, הואיל ובאנו לזה, מה זה הגדתי
היום לה' אלהיך? לה' אלהינו הנה צריך
להיות! אמר לו רבי שמעון, וכי רק בלבדו הוא,
והרי פתוב (שם ה) כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ
טובה וגו', (שם) אשר ה' אלהיך נתן לך, (שם ה) כי
ה' אלהיך יאש אנכה הוא, וכלם כד?

אלא כד שנינו, כל הדר בארץ ישראל דומה כמי
שיש לו אלוה, וכל הדר בחוצה לארץ
דומה כמי שאין לו אלוה. מה הטעם? משום
שהדרע הקדוש עולה לארץ הקדושה, ושכינה
יושבת במקומה, וזה בזה תלוי. ומשה לא אמר
אלהיך אלא לאותם שהיו עתידים להכנס לארץ
הקדושה ולקבל פני שכינה. ומה שלא אמר
אלהינו, משום שהרי משה לא זכה להכנס לארץ,
ולכן אלהיך ודאי בכל מקום, משום שהם היו
עתידים להכנס לשם.

אמר לו, ודאי כך הוא. אבל פאן כתוב (שם כו) וּבֹאֵת אֶל חֲבִיתָן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הַהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הַגִּדְתִּי חַיִּים לַה' אֱלֹהֶיךָ, וַחֲרִי הֵם בְּאֶרֶץ שׁוּרִים. מָה הַטַּעַם אֱלֹהֶיךָ וְלֹא אֱלֹהֵינוּ? אֵלֹא הֵם רָצוּ לְהִרְאוֹת וּלְהוֹדוֹת שְׂבִנְגָלִל תְּחַסְדֵּךְ הַעֲלִיזוֹן זָכוּ לְכָל זֶה וְשָׂרוּ בְּאֶרֶץ וְנִבְנְנָסִים לְאוֹתָהּ אֶרֶץ וְעָשָׂה עִמָּהֶם כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת, וּמִשׁוֹם כֵּן הָיוּ אוֹמְרִים דְּבָרִים אֵלֶּה לְכַתֵּן (וְלֹא לְאָדָם אַחֵר), שְׂפָתוֹב הַגִּדְתִּי חַיִּים לַה' אֱלֹהֶיךָ, (וְכֵן הוּא וְדַאי) מִשׁוֹם שְׂבִנְגָל מֵצַד תְּחַסְדֵּךְ.

כה תאמר לבית יעקב - לאותו מקום שראוי להם. ותגיד לבני ישראל - באותו מקום שלם שראוי להם, שחרי יעקב וישראל שתי דרגות עליו, ובדרגה אחת עולים. אלא ישראל שלמות הכל (דף פ ע"א) נקרא. ותגיד לבני ישראל, להראות חכמה ולדבר ברוח חכמה טוב ואמת שעשה להם תקדוש ברוך הוא, שפאתוב ויגד לכם את בריתו.

נְשִׁינֵנו, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, פַּעַם אַחַת הָיִיתִי הוֹלֵךְ
 בַּדֶּרֶךְ וְהָיָה עִמִּי רַבִּי חֵיִיא בְּנִי. עַד שֶׁהֵינֵנו
 הוֹלְכִים, מִצָּאתִי אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹקֵט בַּשָּׂדֶה
 עֹשֶׂבִים לְרִפּוּאָה. קָרַבְתִּי אֵלָיו וְאָמַרְתִּי לוֹ: בֶּן
 אָדָם, כָּל הָאֲנָדוֹת הַקְּשׁוּרוֹת הִלְלוּ שָׁל הָעֹשֶׂבִים
 לְמָה? לֹא תֵרִים רֵאשׁוֹ וְלֹא אָמַר דְּבָר. תּוֹרַתִּי פַּעַם
 נּוֹסֶפֶת וְאָמַרְתִּי אֶת זֶה - וְלֹא אָמַר דְּבָר. אָמַרְתִּי
 לְרַבִּי חֵיִיא בְּנִי: אִו שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה אֲזַנִּיו אֲטוּמוֹת,
 אִו שׁוֹטָה, אִו חֶכֶם. יִשְׁבְּתִי אֲצִלוֹ. אַחַר כֵּן לִקַּט
 אוֹתָם עֹשֶׂבִים, וְאַחַז אוֹתָם וְכִסָּה עֲלֵיהֶם בַּעֲלֵי גִפְנֵי.
 אָמַר לָנוּ: אֲנִי רָאִיתִי שְׂאֵתָם יְהוּדִים, וְעַל
 תִּיהוּדִים אוֹמְרִים שֶׁהֵם חֶכְמִים. אִם לֹא
 תֵיִיתִי חָם עֲלֵיכֶם, עֲבָשׁוּ תִהְיוּ מְרַחֲקִים מִבְּנֵי אָדָם
 כְּמוֹ הַמַּצָּרֵעַ הַזֶּה שֶׁמְרַחֲקִים אוֹתוֹ מִחֶבֶל, שֶׁחָרִי
 אֲנִי רוּאָה שְׁרִיתִּי שֶׁל עֹשֶׂב אֶחָד שֶׁהָיָה קְרוֹב אֵלֵיכֶם
 נִכְנַם בְּגוֹפְכֶם, וְתִהְיוּ מְרַחֲקִים שְׁלֹשָׁה יָמִים, אֲלֹא
 אֲכָלוּ שׁוּמֵי הַבָּר הִלְלוּ וְתִתְרַפְּאוּ.

אֲבָלָנוּ מֵהֶם, שֶׁהָיוּ מְצוּיִים שָׁם, וְנִרְדְּמָנוּ וְנִקְשַׁרְנוּ
 בְּזַעַח עַד זְמַן רַב. אַחַר כֵּן הִתְעוֹרְרָנוּ.
 אָמַר לָנוּ אוֹתוֹ הָאִישׁ: עֲכָשׁוּ אֱלֹהֵיכֶם עִמָּכֶם
 שֶׁמְצַאֲתֶם אוֹתִי, שֶׁהָרִי רְפוּאֵת גּוֹפְכֶם עַל יְדֵי
 נִשְׁלָמָה.

עַד שֶׁהֵינִי הוֹלְכִים, אָמַר לָנוּ: כָּל אָדָם צָרִיךְ
 לְדַבֵּר עִם אָדָם אַחַר כְּפִי דְרָכָיו. שֶׁהָרִי
 לְנִקְבָה כְּפִי דְרָכָה, לְאִישׁ כְּפִי דְרָכָיו, וְלַגֹּבֵר
 שֶׁבְּגֹבְרִים כְּפִי דְרָכָיו. אֲמַרְתִּי לְרַבִּי חֵיִיא בְּנִי, זֶהוּ
 שֶׁכְּתוּב כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבֵית
 יִשְׂרָאֵל. (כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂרָאוּי לְהֵם. וְתִגִּיד וְתִגִּיד לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁלָם שְׂרָאוּי לְהֵם, שֶׁהָרִי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵם
 וּבְדִרְגָה אַחַת עוֹלִים, אֱלֹא יִשְׂרָאֵל שְׁלֵמוֹת הַכֹּל נִקְרָא).

אָמַר לָנוּ: רְאִיתֶם שְׁלֵא תִרְמַתִּי רֵאשִׁי וְלֹא דִבְרַתִּי
 עִמָּכֶם, מִשּׁוֹם שֶׁאֲנִי הָיָה חֲכָם הָעֹשֵׂבִים
 מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ, וְלִמְדַתִּי מֵאֲנִי דְרָכֵי כָּל הָעֹשֵׂבִים
 שֶׁבָּהֶם אֲמַת, וְאֲנִי בְּכָל הַשָּׁנָה מְדוֹרֵי בֵינֵיהֶם.

וְהַעֲשֵׂב תְּהִה שְׂרָאֵיתֶם שְׂכַסִּיתִי אוֹתוֹ בְּעַלְי הַגָּפֶן
 תִּלְלוּ - בְּבֵיתִי יֵשׁ מְקוֹם אֶחָד, וְהוּא לְצַד
 צָפוֹן, וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם נְעוּץ רַחִים אֶחָד, וּמִהָעִין שָׁל
 אוֹתוֹ רַחִים יוֹצֵא אִישׁ אֶחָד עִם שְׁנֵי רְאִשִׁים וְתָרַב
 שְׁנוֹנָה בִּידוֹ, וּבְכָל יוֹם הוּא מְצַעֵר אוֹתֵנוּ, וְאֲנִי
 לְקַטְתִּי אֶת הָעֵשֶׂב תְּהִה, וְלָכוּ אַחֲרַי וְתִרְאוּ אֶת
 כַּחוֹ שָׁל הָעֵשֶׂב תְּהִה וּמִה שְׂאֵלוֹתָ הָעֲלִיזוֹן גְּלָה
 בְּעוֹלָם, וְאִין מִי שִׂיזְדַּע דְּרָכֵיו בְּכָל.

הַלְכֵנוּ אַחֲרָיו. עַד שֶׁתִּינּוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ,
 הַתְּכוּפָה לְנֶקֶב אֶחָד בְּעֶפֶר, וְשֵׁם מֵאוֹתוֹ
 הָעֵשֶׂב בְּנֶקֶב. יֵצֵא נָחֵשׁ אֶחָד וְרֵאשׁוֹ גָּדוֹל. לְקַח
 חֶבֶל (סוּדָר) אֶחָד וְקָשֶׁר אוֹתוֹ כְּמוֹ גְּדֵי אֶחָד. פְּתַדְנוּ.
 אָמַר לָנוּ: לָכוּ אַחֲרַי.

עַד שֶׁתִּגְעֵנוּ לְבֵיתוֹ, רְאִינוּ אוֹתוֹ מְקוֹם בְּחֻשְׁכָּה
 אַחַר כֶּתֶל אֶחָד. לְקַח גֵּר אֶחָד וְהִדְלִיק אִישׁ
 סְבִיב אוֹתוֹ מְקוֹם הַרְחִים. אָמַר לָנוּ: מִמֶּה שֶׁתִּרְאוּ
 - לֹא תִפְחָדוּ וְלֹא תִדְבְּרוּ דָבָר.

בֵּין כֹּד הַתִּיר אֶת הַנְּחֹשׁ מִקְשָׁרָיו, וְכַתֵּשׁ
בְּמִכְתָּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָעֵשֶׂב וְשֵׁם בְּרֹאשׁ הַנְּחֹשׁ.
נִכְנַם הַנְּחֹשׁ בְּאוֹתוֹ עֵין הַרְחִים, וְשִׁמְעָנוּ קוֹל שֹׁפֵל
הַמְּקוֹם הַזֶּה. רְצִינוּ לְצֵאתָ, אַחַז בְּיָדֵינוּ אוֹתוֹ
הָאִישׁ וְאָמַר: אֵל תִּפְחָדוּ, קָרְבוּ אֵלַי.

בֵּין כֹּד יֵצֵא הַנְּחֹשׁ שׁוֹתֵת דָּם. לָקַח אוֹתוֹ הָאִישׁ
מֵאוֹתוֹ הָעֵשֶׂב וְשֵׁם בְּרֹאשׁוֹ בְּבִתְחִלָּה. נִכְנַם
לְאוֹתוֹ עֵין הַרְחִים. לְשַׁעָה קִטְנָה רָאִינוּ שִׁיֵּצֵא
מֵאוֹתוֹ הָעֵין אִישׁ אַחַד עִם שְׁנֵי רְאשִׁים וְנְחֹשׁ שְׂרוּי
סְבִיב צוֹאָרוֹ. נִכְנַם לְאוֹתוֹ עֵין הַרְחִים וַיֵּצֵא שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים. וְהוּא אָמַר: וְקִיטָא וְקִיטָא (מִזֶּה שְׂרָץ)! אוֹי
לְאִמּוֹ שְׁהוֹבִילָה אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם!

בֵּין כֹּד נִעְקַר הַרְחִים מִמְּקוֹמוֹ, וַיֵּצֵאוּ הָאִישׁ
וְהַנְּחֹשׁ, וְנָפְלוּ וּמָתוּ שְׁנֵיהֶם. וְאֵנוּ פִּחְדָנוּ
מְאֹד. אָמַר לָנוּ אוֹתוֹ הָאִישׁ: זֶהוּ כַחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
עֵשֶׂב שְׁאֵנִי לְקַטְתִּי לְפָנֵיכֶם, וְלָכֵן לֹא דִבַּרְתִּי
עִמָּכֶם וְלֹא חִרְמְתִי רֵאשִׁי בְּשַׁעָה שֶׁקָּרַבְתֶּם אֵלַי.

אָמַר לָנוּ: אֱלוֹ (דף פ ע"ב) יָדְעוּ בְּנֵי אָדָם חֲכָמָה, שְׂפָל
 מֵה שְׂנַטְעַת הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא בְּאַרְץ וְכַח כָּל
 מֵה שְׂנַמְצָא בְּעוֹלָם, יָדְעוּ אֶת כַּח רַבּוֹנָם בְּחֲכָמָתוֹ
 הַרְבֵּה. אֲבָל לֹא הִסְתִּיר הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא חֲכָמָה
 זוֹ מִבְּנֵי אָדָם, אֲלָא בְּדֵי שְׂלֵא יִסְטוּ מִדְּרָכָיו וְלֹא
 יִבְטְחוּ בְּאוֹתָהּ חֲכָמָה וַיִּשְׂכַּחוּ אוֹתוֹ.

בְּשִׁבְאַתִּי וְאִמַּרְתִּי אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ לִפְנֵי רַבִּי
 שְׂמַעוֹן, אָמַר, וַדַּאי שְׂחַכְכֶם הָיָה. וְכֹא
 רֵאָה, אִיזֵן עֵשֶׁב וְעֵשֶׁב שְׁנוּלֵד בְּאַרְץ שְׂלֵא הָיְתָה כּוֹ
 חֲכָמָה רַבָּה וְכַחוּ בְּשָׁמַיִם רַב. כֹּא וְרֵאָה מִן הָאֵזוּב,
 שְׂבָכָל מְקוֹם שְׂרָצָה הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא לְטַהַר אֶת
 הָאָדָם, הוּא נְטַהַר בְּאֵזוּב. מֵה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
 שְׂיִתְעוֹרֵר כַּחוּ שְׂלִמְעָלָה שְׂנַפְקָד עָלָיו, שְׂחַרִּי
 בְּשִׁמְתְּעוֹרֵר אוֹתוֹ הַכַּח שְׂנַפְקָד עָלָיו, הוּא מְבַעַר
 רוּחַ הַטְּמָאָה וְנְטַהַר הָאָדָם. וְעָלִיף אֲנִי אוֹמֵר, פְּרוּף
 תְּרַחֲמֵן שְׂהַצִּילָךְ!

אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאַשָּׂא אֶתְכֶם
 עַל בְּנֵי נִשְׁרִיִּם. מֵה זֶה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? אָמַר

רַבִּי יְהוּדָה, בְּרַחֲמִים, שְׁכַתּוֹב (דברים לב) בְּנֶשֶׁר יַעִיר
 קִנּוּ וְגו'. וְהִינּוּ סוּד הַכֶּתוֹב שֶׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּרָךְ
 הַנֶּשֶׁר בְּשָׁמַיִם. מָה זֶה בְּשָׁמַיִם? בְּרַחֲמִים. מָה
 הַנֶּשֶׁר נִמְצָא בְּרַחֲמִים עַל פְּנֵי וְדִין לְאַחֲרִים - כָּךְ
 הַקְדוּשׁ פָּרוּךְ הוּא נִמְצָא בְּרַחֲמִים לְיִשְׂרָאֵל, וּבְדִין
 אֵל עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ מִקְפּוֹטְקֵיָא לְלוּד, וְהָיוּ
 הוֹלְכִים עִמּוֹ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲנִיָּא. קָמוּ בְּאוֹר,
 בְּשֶׁהָאִיר הַיּוֹם, וְהָיוּ הוֹלְכִים. אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא,
 רְאִיתִי אֶת הַפְּסוּק תְּהֵא שְׁכַתּוֹב (יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה
 אֵל תִּימִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֵאוֹל
 לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. תְּרֵי אֲרִיָּה בְּיָמִין,
 שׁוֹר מִשְּׂמֵאל. נֶשֶׁר בְּאַיִזָּה מְקוֹם מְקוֹמוֹ?

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּמְקוֹם (שְׁיַעֲקֹב) שְׁתֵּיזְנֵק שָׂרוּי.
 מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁנֶּשֶׁר נִמְצָא בְּכָל -
 רַחֲמִים לְבָנָיו, וְדִין אֵל אַחֲרִים. כָּךְ הַקְדוּשׁ פָּרוּךְ
 הוּא - מוֹבִיל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים, וּבְדִין אֵל

אחרים, שְׁפָתוֹב וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׂרִים,
וְכַתוֹב כַּנְּשָׂר יַעִיר קִנּוּ.

מַנִּין לָנוּ שֶׁנְּשָׂר נִקְרָא רַחֲמִים? שְׁפָתוֹב (משלי ל) דָּרָךְ
הַנְּשָׂר בַּשָּׁמַיִם. בַּשָּׁמַיִם מִמַּשׁ. וְלִכֵּן אֲרִיָּה
לְיָמִין, שׂוֹר לְשִׁמְאֵל, נֶשֶׁר בֵּינֵיהֶם, וְאוֹחִז אוֹתָם.
אָדָם כּוֹלֵל אֶת כָּלָם, וְהַכֹּל נִכְלָלוּ בוֹ, שְׁפָתוֹב וְעַל
דְּמוּת הַכֶּסֶף דְּמוּת כְּמֵרְאָה אָדָם עָלָיו מְלַמְּעָלָה.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (שיר ח)
אֲחוֹת לָנוּ קַמְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה
לְאֲחוֹתֵנוּ בַיּוֹם שֶׁיִּדְבַּר בָּהּ. אֲחוֹת לָנוּ קַמְנָה - זוֹ
כַּנְּסֵת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאת אֲחוֹת לְקַדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא.
וְשָׂדִים אֵין לָהּ - הֵינּוּ שֶׁשָּׂנִינוּ, בַּשָּׂעָה שֶׁקָּרְבוּ
יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינַי, לֹא הָיָה בָּהֶם זְכוּיֹת וּמַעֲשִׂים
מוֹזְבִים לְהַגִּן עֲלֵיהֶם, שְׁפָתוֹב וְשָׂדִים אֵין לָהּ, שֶׁחֲרִי
הֵם תְּתַקּוּן וְהִיפֵי שֶׁל הָאִשָּׁה, וְאֵין יָפִי שֶׁל אִשָּׁה
אֵלָּא הֵם. מַה נַּעֲשֶׂה לְאֲחוֹתֵנוּ - מַה יַּעֲשֶׂה מִמְּנָה
בַּשָּׂעָה שֶׁתְּקַדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא יִתְנַלָּה בְּהַר סִינַי לְדַבַּר
אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְתִפְרַח מֵהֶם נִשְׁמָתָם.

אמר רבי יוסי, באותה שעה שקרבו ישראל לחר
 סיני באותו לילה ונשלמו, שלשה ימים
 שלא הזדונו לנשותיהם, באו מלאכים עליונים
 וקבלו את ישראל באהבה. אותם מלאכים
 למעלה, וישראל מלאכים למטה. הם מקדשים
 את השם העליון למעלה, וישראל מקדשים את
 השם העליון למטה.

והתעטרו ישראל בשבעים כתרין באותו לילה,
 ומלאכים עליונים היו אומרים, אהות
 לנו קטנה ושרים אין לה, שאין בהם זכיות
 ומעשים טובים, מה נעשה לאחותנו? כלומר, מה
 כבוד ונגלה נעשה לאחותנו זו ביום שתקדוש
 ברוך הוא ותגלה בחר סיני לתת להם תורה?

(ויהי ביום השלישי). כתוב היו נכנים לשלשת ימים אל
 תגשו אל אשה, והינו ביום השלישי. רבי
 שמעון אמר, בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא
 להגלות ^(דף פא ע"א) בחר סיני, קרא הקדוש ברוך הוא
 לכל הפמליה שלו ואמר להם: עכשו ישראל

הַיְנוּקוֹת שְׂאִינָם יוֹדְעִים אֶת הַנְּהֻגוֹתַי, וְאֲנִי רוֹצֵה לְהַתְנַלּוֹת עֲלֵיהֶם. אִם אֶתְנַלֶּה אֲלֵיהֶם בְּכַח הַגְּבוּרָה - לֹא יוּכְלוּ לְסַבֵּל. אֲבָל אֶתְנַלֶּה עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים וַיִּכְפְּלוּ אֶת הַנְּהֻגוֹתַי. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַדְּאִי, שְׂחֵוֹא רַחֲמִים. מַנִּין לָנוּ? שְׂפָתוֹב (שמואל-ב כב) וַיִּט שָׁמַיִם וַיִּרֶד.

וּבְזֶה הַתְנַלָּה הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. הַקָּדִים לָהֶם רַחֲמִים בְּתַחֲלָה, וְאַחַר נִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה מֵצֵד הַגְּבוּרָה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׂכַךְ רְאוּי לָהֶם, שְׂבַנְלָל כֶּךְ נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל.

בְּהֵיוֹת הַבִּקְרָה, שְׂפָתוֹב (שם כג) בִּקְרָה לֹא עֲבוֹת. הֲרִי אִם הָיָה עֲבוֹת, אִזּוּ נִמְצְאָת קִדְרוֹת וְלֹא הַתְנַלָּה חֶס"ד. וּמֵתִי מִתְנַלֶּה חֶס"ד? בִּבְקָרָה, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (בראשית מד) הַבִּקְרָה אֹר. שְׂכַשְׂמַאִיר הַבִּקְרָה, נִמְצְאָ חֶס"ד בְּעוֹלָם וְחֵדִינִים עוֹבְרִים. וּבְזֶמַן שְׂלֹא מַאִיר הַבִּקְרָה, חֵדִינִים עַד אִזּוּ לֹא עוֹבְרִים, שְׂפָתוֹב (איוב לח) פָּרַן יַחַד פִּכְבֵּי בִקְרָה וַיִּרְעוּ כָּל פְּנֵי אֱלֹהִים. פִּיּוֹן שְׂעֶבְרוּ אוֹתָם פּוֹכְבִים וּמַאִיר הַשְּׂמֶשׁ, בְּאוֹתָהּ

שָׁעָה כְּתוּב בְּקָר לֹא עֲבוֹת, וְחָס"ד מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם
הַתְּחִתּוֹן. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כְּתוּב בְּהִיּוֹת הַבְּקָר. וְכִיּוֹן
שָׁעֲבְרוּ הַכּוֹכָבִים, נִמְצָא הַבְּקָר. (בְּשִׁתְּעוֹרֵר הַבְּקָר, דִּינִים לֹא

נִמְצָאוּ)♦

אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, בְּהִיּוֹת הַבְּקָר הַתְּחִיל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַתְּגַלּוֹת בְּהַר סִינַי. שְׁנֵינוּ בְּהִיּוֹת
הַבְּקָר - בְּשִׁתְּעוֹרְרָה זְכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שְׁכַתוּב
בוֹ (בראשית יט) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר.

וַיְהִי קִלְתָּ וּבְרָקִים. אָמַר רַבֵּי אֲפָא, קִלְתָּ כְּתוּב
חֶסֶד. שְׁנֵי קוֹלוֹת שֶׁחֲזְרוּ לְהִיּוֹת אַחֵד. זֶה
יוֹצֵא מִזֶּה. רוּחַ מִמֵּימִם, וּמֵימִם מִרוּחַ. שְׁנַיִם שֶׁהֵם
אַחֵד, וְאַחֵד שֶׁהוּא שְׁנַיִם.

אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, קִלְתָּ אַחֵד, וְהוּא קוֹל גְּדוֹל חֲזָק
שְׁאִינוּ פּוֹסֵק לְעוֹלָמִים, הוּא שְׁכַתוּב בוֹ קוֹל
גְּדוֹל וְלֹא יָסָף, שְׁחֵרֵי שְׂאָר הַקּוֹלוֹת פּוֹסְקִים,
שְׁשֵׁנֵינוּ, בְּאַרְבַּע תְּקוּפוֹת בְּשָׁנָה הַקּוֹל נִפְסָק, וְאִז
הַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם, וְקוֹל זֶה שֶׁכּוֹלֵל בוֹ אֶת
שְׂאָר הַקּוֹלוֹת, לֹא נִפְסָק לְעוֹלָמִים וְלֹא עוֹבֵר

מקיום שלם וְהחֹזֵק שְׁלוֹ. שְׁנִינֹ, קוֹל זֶה קוֹל שְׁל
הַקּוֹלוֹת, קוֹל שְׁכוּלֵל אֶת כָּל שְׁאֵר הַקּוֹלוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵינן קוֹל אֶלָּא מֵצַד רוּחַ וּמִים
וְאֵשׁ, וּבְקוֹל (וְהַכֹּל) עוֹשֶׂה קוֹל, וְנִבְלָל זֶה
בְּזֶה, וְעַל זֶה כָּתוּב קִלְת וּבְרָקִים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
הֲיֵנוּ מֵה שְׁכָתוּב (תהלים קלה) בְּרָקִים לְמַטָּר עֹשֶׂה.
שְׁלֵהֶבֶת בְּעֶטְרוֹת, קָשָׁר שְׁל רַחֲמִים בְּחֶבֶת, שְׁלֵא
(שׁוֹקֵעַת) מֵצַוִּיִּים.

שְׁנִינֹ, רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, בְּצַד הַגְּבוּרָה נִתְּנָה
הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִם כֵּן, הִיא
הִיָּתָה בְּצַד שְׁמַאֲל? אָמַר לוֹ, הַתּוֹרָה לְיִמִּין,
שְׁכָתוּב (דברים לג) מִיִּמִּינוּ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וְכָתוּב יִמִּינֶךָ
ה' נְאֻדְרִי בְּכַח וְגו'. מֵצַאֲנוּ שְׁמַאֲל שְׁהַתּוֹרָה לְיִמִּין,
וְיִמִּין לְשְׁמַאֲל. תְּרִי גְבוּרָה לְשְׁמַאֲל (לְיִמִּין).

וְעַנֵּן כְּבִד עַל הַהֵר וְגו' - עַנֵּן חֹזֵק שְׁשִׁקוּעַ
בְּמִקוּמוֹ, שְׁלֵא לֹקְחָת. וְקַל שְׁפָר חֹזֵק מְאֹד
- מֵתוֹרָה הָעַנֵּן הַחֹזֵק הִיָּה יוֹצֵא אוֹתוֹ הַקּוֹל, כְּמוֹ

שָׁנָא אַמַר (דברים ה) וַיְהִי כְשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ
הַחֹשֶׁךְ.

אָמַר רַבִּי יְחֻדָּה, שָׁלַשׁ חֲשָׁבִים הָיוּ, שְׁכַתוּב חֹשֶׁךְ
עֲנָן וְעַרְפֶּל. וְאוֹתוֹ קוֹל הָיָה יוֹצֵא פְּנִימֵי
מִבְּלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַפְּנִימֵי שֶׁל הַכֹּל הָיָה, שָׁבוּ
כְּתוּב קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב וְכֹל הָעַם רֹאִים אֶת
הַקּוֹלֹת. רֹאִים? שׁוֹמְעִים הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת!
אֲלֵא כִּדְ שְׁנִינֵנו, אוֹתָם קוֹלוֹת הָיוּ נֶחְקָקִים בְּאוֹתוֹ
חֹשֶׁךְ וְעֲנָן וְעַרְפֶּל וְנִרְאִים בָּהֶם כְּמוֹ שֶׁנִּרְאָה גּוֹף,
וְרוֹאִים מַה שְׁרוֹאִים, וְשׁוֹמְעִים מַה שְׁשׁוֹמְעִים
מִתּוֹךְ אוֹתוֹ חֹשֶׁךְ וְעַרְפֶּל וְעֲנָן, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִרְאָה
שֶׁהָיוּ רוֹאִים, הָיוּ מְאִירִים בְּאוֹר עֲלִיּוֹן, וַיּוֹדְעִים מַה
שֶׁלֹּא יָדְעוּ דוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרֵיהֶם.

וְכֹלָם הָיוּ רוֹאִים פְּנִים בְּפְנִים, זֶהוּ שְׁכַתוּב פְּנִים
בְּפְנִים דְּכָר ה' עִמָּכֶם. וּמַה הָיוּ רוֹאִים?
שָׁנָה רַבִּי יוֹסֵי, מִהָאוֹר שֶׁל אוֹתָם הַקּוֹלוֹת, שֶׁלֹּא
הָיָה קוֹל, שֶׁלֹּא הָיָה מְאִיר בְּאוֹר, שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בּוֹ

כָּל הַגְּנוּזִים, וְכָל הַנְּסֻתָּיִם, וְכָל הַדּוֹרוֹת שְׂיָבֹאוּ עַד
מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ. וּמִשּׁוּם כֵּן כָּתוּב וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת
הַקּוֹלֹת. רֹאִים - (דף פא ע"ב) רֹאֵיהֶם מִמַּשׁ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָל הָעַם רֹאִים, רֹאִים - כְּמוֹ
שֶׁאָמַרְנוּ, שָׂרְאוּ מִהֶאֱזֹר שֶׁל אוֹתָם הַקּוֹלוֹת
מֵה שְׁלֵא רָאוּ דוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים אַחֲרֵיהֶם. אֶת הַקּוֹלוֹת
- כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיהו ו) וַיֵּרָא אֶת ה'. וַיֵּרָא ה' לֹא
כָּתוּב, אֲלֵא אֶת ה'. אֵף כֵּן, וְכָל הָעַם רֹאִים
הַקּוֹלוֹת לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא אֶת הַקּוֹלוֹת.

כְּמוֹ זֶה אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. שְׁחַרֵי הַאֲתִים
שֶׁבַתוֹרָה נִתְּנוּ כִּדְרֵי לְהַסְתַּכֵּל בַּתּוֹרָה (בְּחֻמְבָּה).
כִּכְד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמְךָ. (משלי ג) כִּכְד אֶת ה'
מִהוֹנֶךָ. וְכֵלָם לְהַכְלִיל בָּהֶם דְּבַר אַחֵר. אֵף כֵּן אֶת
הַקּוֹלוֹת - לְרַבּוֹת אוֹתוֹ קוֹל אַחֵר לְמִטָּה, שְׁכוּנִים
אוֹתָם אֵלָיו מֵה שִׁיּוּעָא מֵהֶם, שְׁבוּ רוֹאִים
וּמִסְתַּכְּלִים בְּחֻמְבָּה עֲלִיוֹנָה כָּל הַגְּנוּזִים הָעֲלִיוֹנִים
וְכָל הַסּוּדוֹת הַטְּמִירִים וְנִסְתָּרִים, מֵה שְׁלֵא הַתַּנְלָה
לְדוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים שְׂבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְלֹא לְדוֹרוֹת

שְׁיָבֹאוּ לְעוֹלָמִים עַד הַזְּמַן שְׁיָבֹא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ,
שְׂפָתוֹב כִּי עֵין בְּעֵין יֵרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן.

וְאֵת הַלְּפִידִם - בַּתְּחִלָּה בְּרָקִים, וְעַכְשָׁיו לְפִידִים.
הַכֹּל אַחַד. אֲבָל מִשְׁהַתְּקֵנוּ בְּתַקּוּנֵים
לְהִרְאוֹת, נִקְרְאוּ כָּךְ.

וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר - שָׁנָה רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (תהלים סב)
אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים זו שְׁמַעְתִּי, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר אַנְכִי, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ.

אֶמַר רַבִּי יְהוּדָה, קוֹל בְּשׁוֹפָר תִּיָּה צְרִיךְ לְהִיּוֹת!
לָמָּה הַשּׁוֹפָר? אֵלָּא אוֹתוֹ קוֹל שֶׁנִּקְרָא
שׁוֹפָר, שְׂפָתוֹב (ויקרא כה) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבַעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכַּפָּרִים. בְּזֶה
נִבְרָא (נִקְרָא) שׁוֹפָר.

אֶמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵה שׁוֹפָר מוֹצִיא קוֹל, אֵשׁ רוּחַ
וּמַיִם (דִּין חֶסֶד וְרַחֲמִים), אֵף כָּאֵן הַכֹּל נִכְלָל בְּזֶה,
וּמִזֶּה יוֹצְאִים הַקּוֹלוֹת הָאַחֲרִים.

אמר רבי אלעזר, קול שיוצא משופר, שמשמע ששופר אחד, וקול יוצא ממנו, ושופר בקיומו מצוי, ומשום כך כתוב קול השופר.

רבי יהודה אמר כן, קול השופר - השופר כתוב חסר, כמו שנקרא (דניאל ו) שפר קדם דריוש. (שם ד) מלכי ישפר עלך. (שם ג) שפר קדמי להחיות.

רבי שמעון אמר, קול השופר - מקום שקול יוצא ממנו נקרא שופר. עוד אמר רבי שמעון, בא וראה, קול השופר - מקום של קול, הינו שכתוב (דברים ח) כי על כל מוצא פי ה' יתיה האדם. מה זה מוצא פי ה'? זה קול (ס"ד שיוצא משופר, וזה קול) השופר, הוא גדול מכל שאר הקולות התחתונים וחזק מכלם, שכתוב וקל שפר חזק מאד, ועל כל שאר הקולות לא נאמר חזק מאד. (אמר רבי שמעון) בקול השופר הנה הכל תלוי, וזהו שנקרא קול גדול, שכתוב קול גדול ולא יסף. ונקרא קול דממה בקה, אור המנורות, שהוא נד ונדקיק ומזכך ומאיר לכל.

דְּמָמָה, מַה זֶה דְּמָמָה? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׂצָרִיד
 אָדָם לְשֵׁתֶק מִמֶּנּוּ וּלְחֶסֶם אֶת פִּיּוֹ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לט) אָמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרַבִּי מִחַטּוֹא
 בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מִחֶסֶם. דְּמָמָה הִיא שְׂתִיקָה
 שְׁלֵא נִשְׁמַעַת הַחוּצָה. וַיֵּרָא הָעַם וַיִּנְעוּ וַיַּעֲמְדוּ
 מֵרַחֵק, שָׂרְאוּ מַה שָׂרְאוּ. וַיִּנְעוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה
 ו) וַיִּנְעוּ אַמּוֹת הַסְּפִים מִקּוֹל הַקּוֹרָא.

שְׁנִינּוּ, מַה כְּתוּב בִּיהוֹקָאֵל כְּשֶׁרָאָה גְבוּרֹת
 הַנְּהַגוֹת הַקְּרוֹשׁ כְּרוּף הוּא, שְׂכַתוּב (יהוֹקָאֵל
 א) וַאֲרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה כָּאָה וְגו'. לָמָּה רוּחַ
 סְעָרָה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּדִּי לְשֹׁכֵר אֲרַבַּע מַלְכוּיֹת.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁנִינּוּ, רוּחַ גְּדוּלָּה שְׂמַתְעוּרְרַת
 בְּהַנְּהַגוֹת הַגְּבוּרָה שְׁלִמְעָלָה כָּאָה מִן הַצָּפוֹן. לֹא
 כְּתוּב מִצָּפוֹן אֵלָּא מִן הַצָּפוֹן, מִן אוֹתוֹ הַצָּפוֹן,
 אוֹתוֹ שְׁנוּדַע לְמַעְלָה, אוֹתוֹ שְׁטַמִּיר וְגַנּוּז לְמַעְלָה.
 עֲנָן גְּדוּל וַאֲשׁ מִתְּלַקְחַת, שְׁתִּיה אַחוּז כּו (ולא אַחוּז,
 אַחוּז בְּצַדִּי) וְלֹא תִּיה אַחוּז בְּצַדּוֹ לְעוֹרֵר תְּדִין,
 שְׁשִׁנּוּ, שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם יוֹנֵק אוֹתוֹ דִּין הַקָּשָׁה

בְּמַמְנִים חֲקוּקִים מִצַּד הַגְּבוּרָה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאִישׁ
מִתְלַקְחָת, כִּדְרֵי לְעוֹרֵר בְּעוֹלָם.

וּמָה מְבַסֵּם אוֹתוֹ? אוֹתוֹ שְׂפָתוֹב בּוּ וְנִגְהָ לּוּ
סְבִיב. שְׂאוֹתוֹ זֶהר שְׂמִקִּיף אוֹתוֹ מְכָל אַדְרֵיו
מְבַסֵּם אוֹתוֹ וּמִתְקֵן אוֹתוֹ כִּדְרֵי שְׂלֵא יִהְיֶה דִין קָשָׁה
וְיוֹכְלוּ בְנֵי אָדָם לְסַבֵּל אוֹתוֹ.

וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל. שְׁנִינּוּ, וּמִתּוֹכָהּ -
וּמִתּוֹכָהּ. כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל - מָה זֶה
חֲשֵׁמֶל? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חִיּוֹת אִישׁ מְדַבְּרוֹת.

שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֲשֵׁמֶל - מָה שְׂתִיחָה לֵב
לְאִישׁ, שְׂפָתוֹב מִתּוֹךְ הָאִישׁ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל.
וְלֹא הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאִישׁ, מִתּוֹךְ אִישׁ שְׂתִיחָה לְתוֹךְ
אִישׁ. כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל, שְׂתִיחָה אַחַר אַרְבַּע דְּרָגוֹת,
שְׂפָתוֹב רוּחַ סְעָרָה, עֲנָן גְּדוֹל, וְאִישׁ מִתְלַקְחָת, וְנִגְהָ
לוּ ^(דף פב ע"א) סְבִיב. וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאִישׁ,
אוֹתוֹ שְׂפָתוֹב בּוּ וְאִישׁ מִתְלַקְחָת.

שְׁנִינּוּ, רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, רָאוּ יִשְׂרָאֵל
כָּאֵן מָה שְׂלֵא רָאָה יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי, וּכְלָם

נִדְבְּקוּ בְּחֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה נִכְבְּדָה. חֲמִשׁ דְּרָגוֹת שָׁל
 קוֹלוֹת רָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי, וּבְחֲמִשׁ הַדְּרָגוֹת
 הֶלְלוּ נִתְּנָה תּוֹרָה. דְּרָגָה חֲמִישִׁית הוּא, שְׁכַת־טוֹב
 קוֹל הַשָּׁפָר. בְּנִגְנָדָם רָאָה יְחִזְקִיאֵל חֲמִשׁ דְּרָגוֹת שָׁחַן
 חוּץ לְאַלְהָה, שָׁחַם: רוּחַ סְעָרָה, עֲנַן גְּדוֹל, וְאִישׁ
 מִתְּלַקְחָתָה, וְנִתְּנָה לוֹ סְבִיב, בְּעֵינַי תַּחֲשִׁימֵל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּיִשְׂרָאֵל כָּתוּב (דברים ה) פָּנִים
 בְּפָנִים דְּבַר ה' וְגו'. בְּיַחֲזַקְאֵל כָּתוּב בְּעֵינַי,
 וּדְמוּת, כְּמִי שְׂרוּאָה אַחַר כְּתָלִים רַבִּים, כְּמִי
 שְׂרוּאָה אָדָם אַחַר כְּתָל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֶה
 שָׂרְאוּ יִשְׂרָאֵל - לֹא רָאָה נִבְיָא אַחַר. כָּל שָׂכַן מֶה
 שְׂרָאָה מִשָּׁה שְׁלֹא רָאָה נִבְיָא אַחַר (כָּל שָׂכַן אָדָם אַחַר).
 אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ, שְׁכַת־טוֹב בּוֹ (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה',
 וְלֹא בְּמִרְאָה אַחַר, כְּכַתוּב (במדבר לד) וּמִרְאָה וְלֹא
 בְּחִידוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בֵּא וּרְאֵה, כָּתוּב הָיָה הָיָה דְבַר
 ה'. נְבוּאָה לְשַׁעֲתָה הָיְתָה. רַבִּי יְהוּדָה
 אוֹמֵר, לְקִיּוּם הוּא בֵּא, שְׁהַצְטַרְךָ לְהִיּוֹת בְּשִׁבְלֵי

ישראל, להודיע שְׁתֵּרִי לא עֹבֵב אוֹתָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוא, וּבְכָל מָקוֹם שִׁישְׂרָאֵל מִתְפַּזְרִים בְּנִלוֹת, הוּא
שְׂרׁוֹי עֲמָהֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָיָה הָיָה - שְׂרָאָה וְלֹא רָאָה,
שְׁעוֹמֵד בְּאוֹתָם וְדַבְרִים וְלֹא עוֹמֵד. וְהוּ
שְׂכַתוֹב וְאֵרָא בְּעֵין הַחֲשָׁמַל, וְלֹא חֲשָׁמַל. אֲבָל
ישראל מַה כְּתוּב בָּהֶם? וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת
הַקּוֹלֹת. כָּל אֶחָד וְאֶחָד רָאָה בְּרֵאיוֹ לֹ.

שְׁשִׁנְיָנוּ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד הָיוּ עוֹמְדִים שׁוֹרֹת
שׁוֹרֹת, תְּחוּמִים תְּחוּמִים, וְכִמוֹ שְׂרָאיוֹ
לָהֶם רָאוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

השלמה מההשמטות (סימן א)

וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֵת הַלְּפִידִם. (שמות ב)
וְכִי רוֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת? אֵלֶּא וְכָל הָעַם
רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, אוֹתָם קוֹלוֹת שְׁנֵאָמַר (תהילים כט)
קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים. קוֹל יְיָ בְּכַת.
וְאוֹמַר (ישעיה י) בְּכַת יְדֵי עֲשִׂיתִי. וְאוֹמַר (שם מח) אָף
יְדֵי יְסֻדָּה אֶרְצֵן. (תהלים כט) קוֹל ה' בְּתַדְדָּה. וְאוֹמַר (שם)

קי"א) הוֹד וְהָדָר פָּעֵלוּ וְצַדִּיקָתוֹ. (שם כ"ט) קוֹל יְיָ שֹׁכֵר
 אַרְזִים, זֶה קִשְׁתֹּת שְׁמַשְׁפָּרֵת עַצִּי אַרְזִים וְעַצִּי
 בְרוּשִׁים. (שם) קוֹל יְיָ חִצָּב לְהַבֹּת אֵשׁ, זֶה שְׁעוֹשֶׂה
 שְׁלוֹם בֵּין הָאֵשׁ וּבֵין הַמַּיִם, שְׁחוֹצֵב כַּח הָאֵשׁ
 וּמוֹנֵעַ אוֹתוֹ מִלְּחַדֵּךְ הַמַּיִם גַּם מוֹנֵעַ מִלְּכַבּוֹתוֹ. (שם)
 קוֹל יְיָ יִחִיל מִדְּבָר, שְׁנֵאמַר (שם י"ח) וְעֲשֵׂה חֶסֶד
 לְמַשִּׁיחוֹ לְדוֹד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם. יוֹתֵר מִן הַמִּדְבָּר.
 (שם כ"ט) קוֹל יְיָ יְחַלֵּל אֵילוֹת וַיִּחַשֵּׁף יַעֲרוֹת וּבְהִיכְלוֹ
 בָּלוּ אִמֵּר כְּבוֹד, שְׁכַת־טוֹב (שיר השירים ב) הַשְּׂבַעֲתִי
 אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה.
 הָא לְמִדַּת שְׂבַעֲשַׁבַע קוֹלוֹת נִתְּנָה הַתּוֹרָה, וּבְכָלֵם
 נִגְלָה עֲלֵיהֶם אֲדוֹן הָעוֹלָם וְרֵאוּם, וְהִינוּ שְׁכַת־טוֹב
 (שמות ב) וְכָל הָעַם רֵאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

כַּת־טוֹב אֶחָד אוֹמֵר, (תהלים יח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְדּוּ וְעָרְפֶל
 תַּחַת רַגְלָיו. וְכַת־טוֹב אֶחָד אוֹמֵר, (שמות ב) כִּי
 מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. הָא כִּיצַד? אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה
 הִיְתָה בְּאָרֶץ שְׁהוּא קוֹל אֶחָד, וְשָׂאֵר קוֹלוֹת הָיוּ
 בְּשָׁמַיִם, שְׁכַת־טוֹב (דברים ד) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעָךְ אֶת
 קוֹלוֹ לְיִסְרְךָ וְעַל הָאָרֶץ הִרְאָךְ אֶת אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה

וְדַבְּרִי שְׁמַעַת מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. וּמַהי גְּדוּלָּהּ? וּמֵאֵלּוּ
הָיָה יוֹצֵא רְבוֹר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר וְדַבְּרִי
שְׁמַעַת מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וּמָה (ש) וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוּלָּתִי קוּל? כִּמּוֹ
שֶׁאֵמַר לָהֶם מִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל (ש) כִּי לֹא
רִאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. תְּמוּנָה, וְלֹא כָּל תְּמוּנָה. מִשָּׁל
לָמָּה הַדָּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ שֶׁהָיָה עוֹמֵד עַל עַבְדֵּי
מְעַטָּף בְּכֶסֶת לְבָנָה, לֹא דִי לְאִימַת הַמֶּלֶךְ
שֵׁיִם־תִּכְלוּ בְּלְבוּשָׁיו, וְעוֹד רְחוּק הָיָה הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוּ
קוּלוֹ, יְכוּלִין לְרֹאוֹת גְּרוּנוֹ? אֲמַרְתָּ לֹא. הֲרִי לְמִדַּת
שָׂרָאוֹ תְמוּנָה וְלֹא כָּל תְּמוּנָה, וְהִינוּ שְׂכֵתוֹב,
וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוּלָּתִי קוּל. וּכְתוּב (ש) קוּל
דְּבָרִים אֲתֶם שֹׁמְעִים.

כְּתוּב אַחַד אוֹמֵר, וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוּלָּת,
וּכְתוּב אַחַד אוֹמֵר קוּל דְּבָרִים אֲתֶם
שׁוֹמְעִים. הָאֵ כִי־צַד? בְּתַחֲלָה רֹאִים אֶת הַקּוּלָּת.
וּמָה רָאוּ? שֶׁבָּעָה קוּלָּת שֶׁאֵמַר דָּוִד, וְלִסּוּף שֶׁשָׁמְעוּ
הַדָּבָר יוֹצֵא מִבֵּין כָּלָם. וְהֲרִי הֵם עֲשָׂרָה. שְׁחַכְמִים

אָמְרוּ שָׁפַל הָאֲמִירוֹת כְּמִלָּה אַחַת, בֵּן כֶּלֶן כְּמִלָּה
 אַחַת נֶאֱמָרוּ. וְהָיוּ שְׂבָעָה מֵאֲמָרוֹת בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת.
 וְעַל זֶה נֶאֱמַר, קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים וְתַמּוּנָה
 אֵינְכֶם רֹאִים זוֹלָתִי קוֹל. הֲרִי לְמִדָּת שֶׁכֶּלֶם בְּאַחַד
 מִדְּבַר אֶחָד נֶאֱמָרוּ. וּבַעֲבוּר שְׁלֹא יִטְעוּ יִשְׂרָאֵל
 לֹאמַר, אֲחֵרִים יַעֲזְרוּהוּ מִן הַמְּלֹאכִים, אַף קוֹלוֹ
 לְבַדּוֹ לֹא יוּכַל לְהִיזֵת חֹזֵק כָּל כֹּהֵן, בַּעֲבוּר כֹּהֵן חֹזֵר
 וּבְכָלָם.

דָּבָר אַחֵר, שְׁלֹא יֵאמְרוּ הָעוֹלָם, הוֹאִיל וְהֵם עֲשָׂרָה
 מֵאֲמָרוֹת לַעֲשָׂרָה מְלֹאכִים, שָׁמַא לֹא יוּכְלוּ
 לְדַבֵּר עַל פִּה אֶחָד, כְּתוּב בּוֹ "אֲנֹכִי", וְכִלְל כָּל
 הָעֲשָׂרָה. וּמָה הָעֲשָׂרָה מְלֹאכִים? שְׂבָעָה קוֹלוֹת
 וְשִׁלְשָׁה מֵאֲמָרִים. וּמָה אוֹמְרִים? שְׂכַתוּב (דְּבָרִים כו)
 וַיִּי הָאֲמִירָד הַיּוֹם. וּמָהֶם הַשְּׁלִשָּׁה? שְׂכַתוּב (מִשְׁלֵי ד)
 רֵאשִׁית חֲכָמָה קִנְיָה חֲכָמָה וּבְכָל קִנְיָנָה קִנְיָה בִּינָה.
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב לב) וְנִשְׁמַת שִׁדֵי תְּבִינָם. נִשְׁמַתוֹ
 שֶׁל שִׁדֵי, הוּא תְּבִינָם. שְׁלִישִׁית מָה הִיָּתָה? כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ אוֹתוֹ גָּבַר זָקֵן לְאוֹתוֹ תִּינוּק, בַּמְּפֹלֵא

בְּמִן אֵל תִּדְרֹשׁ וּבְמִכְסֵה מִמֶּנּוּ אֵל תִּחְקֹר. בְּמֵה
שְׁהִרְשִׁיתִיךָ הַתְּבוּנָה, אִינן לְךָ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת.

שְׁנִינוּ, (משלי כה) כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּדָבָר. מֵה
תְּדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיט) רֵאשׁ דְּדָבָרְךָ
אִמֶּת. (משלי כה) וּכְבֹד מְלָכִים חֵקֵר דְּדָבָר. מֵה תְּדַבֵּר?
שְׁפָתוֹב (שם) דְּדָבָר דְּדָבָר עַל אִפְּנֵיו. אֵל תִּקְרִי אִפְּנֵיו,
אֵלָא אִפְּנֵיו: (עד כאן מההשמטות)

אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, רֵאשִׁי הָעַם לְבָדָם, רֵאשִׁי
הַשְּׂבָטִים לְבָדָם. הַנְּקִבוֹת לְבָדָן. חֲמִשׁ
דְּרָגוֹת לְיָמִין, וְחֲמִשׁ דְּרָגוֹת לְשְׂמָאל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(דברים כט) אַתֶּם נֹצְצִים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם
רֵאשִׁיכֶם שְׂבָטֵיכֶם וְקִנִּיכֶם וְשִׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ וְגו'.

תְּרִי חֲמִשׁ דְּרָגוֹת לְיָמִין. וְחֲמִשׁ דְּרָגוֹת לְשְׂמָאל מֵה
הֵן? הֵינוּ שְׁפָתוֹב טַפְּכֶם, נְשִׁיכֶם, וְגִרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב
מִחֲנִיךָ, מִחֲטָב עֲצִיךָ, עַד שֵׂאֵב מִימֶיךָ. תְּרִי חֲמִשׁ
דְּרָגוֹת לְשְׂמָאל.

כֹּל הַדְּרָגוֹת הַתְּתַקְּנוּ כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה. בְּנִגְדָם יִרְשׁוּ
יִשְׂרָאֵל יִרְשֵׁת עוֹלָמִים, עֲשֶׂר אַמִּירוֹת, שְׁבָהֵן

הַלְוִיֹּת כָּל הַמְצֻוֹת וְכָל הַזְּכוּיֹת וְכָל יִרְשֵׁת נַחֲלָה,
שֵׁהֶם הַחֶלֶק הַטּוֹב שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

שְׁנֵינוּ, בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה שֶׁהִתְנַלְּהָ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי, הָיוּ רוֹאִים כָּל יִשְׂרָאֵל
כְּמִי שֶׁרוֹאֶה אֹר בְּעֵשְׂשִׁית, וּמֵאוֹתוֹ אֹר הָיָה
רוֹאֶה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁלֹשׁ רָאָה יְחֻזְקָאֵל
הַנְּבִיא.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתָם קוֹלוֹת עֲלִיוֹנִים הִתְנַלְּוּ
(נְחֻמָּה) בְּאֶחָד, כְּמוֹ שֶׁאִמְרָנוּ, שְׁכַתּוֹב וְכָל הָעַם
רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת. אֲבָל בִּיחֻזְקָאֵל, הַשְּׂכִינָה נִגְלָתָה
בְּמַרְכְּבוֹתֶיהָ וְלֹא יוֹתֵר, וְהָיָה רוֹאֶה כְּמִי שֶׁרוֹאֶה
אַחַר כְּתָלִים רַבִּים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁכַתּוֹב
בוֹ וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינִי וַיִּקְרָא ה' לְמֹשֶׁה.
אֲשֶׁרִי דוֹרוֹ, שְׁכַתּוֹב בוֹ יֵרֵד ה' לְעֵינָי כָּל הָעַם עַל
הַר סִינִי.

בֵּא וּרְאֵה, כְּתוֹב מִיְמֵינוּ אֲשֶׁר דָּת לָמוֹ, שְׁתֵּרִי מִיְמִין
הִתְנַלְּהָ מֵה שֶׁהִתְנַלְּהָ. מֵה בֵּין זֶה לְזֶה? אָמַר

רַבִּי יוֹסֵי, כָּאֵן בְּסִינֵי - רֵאשׁ וְגוֹף הַמְּלֶךְ, שְׁכַתוֹב
 (שמואל-ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד. וּבְמָקוֹם שֵׁישׁ רֵאשׁ יֵשׁ
 גּוֹף. אֲבָל בִּיחֻזְקָאֵל כְּתוּב וַתְּהִי עֲלָיו שָׁם יַד ה',
 שְׁתַּתְּנֶלְתָּה תִּיד וְלֹא הַגּוֹף. וְשָׁנִינוּ, אֲפֹלוּ בִּיד, יַד
 ה' עֲלִיוֹנָה, יַד ה' תַּתְּוֹנָה.

בֵּא וּרְאֵה, כְּתוּב נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאִרְאֵה מְרֵאֵת
 אֱלֹהִים. מְרֵאֵת כְּתוּב חֶסֶד, לְהִרְאֹת
 שְׁבַשְׁבִּיל הַשְּׁכִינָה זֶה נֹאמֵר, שְׁתִּירִי וְאִרְאֵה מְרֵאֵת
 חֶסֶד, מְרֵאֵה אַחֵר. אָמַר רַבִּי יִיסָא, וְכִי שְׁכִינָה לֹא
 הַכֹּל? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לֹא דוֹמָה רֵאשׁ הַמְּלֶךְ לְרַגְלֵי
 הַמְּלֶךְ, אִם עַל גַּב שְׁחַכְל נִמְצָא בְּגוֹף הַמְּלֶךְ.

בֵּא וּרְאֵה, בִּישְׁעֵיהֶוּ כְּתוּב (ישעיה ו) וְאִרְאֵ אֵת ה'.
 בִּיחֻזְקָאֵל כְּתוּב וְאִרְאֵה מְרֵאֵת אֱלֹהִים. כָּאֵן
 אֵת, שָׁם מְרֵאֵת. מַה שְׁרְאֵה זֶה - רְאֵה זֶה. אֲשֶׁרִי
 חִלְקוּ שָׁל מִשָּׁה, שְׁלֹא הִיָּה נְבִיא נֹאמֵן שָׁלֵם
 כְּמוֹתוֹ.

וְאִרְאֵ אֵת ה', אֵת דְּוִקְאֵ. וְאִרְאֵה מְרֵאֵת אֱלֹהִים,
 מְרֵאֵת דְּוִקְאֵ. וּבְדַרְרָנָה אַחַת הִיָּו. אִם

כָּדָה, אִזּוּ לָמָּה לֹא פִרְשׁ יִשְׁעֶיהָ כָּל זֶה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶה כָּלֵל וְזֶה פִרְשׁ. מָה הַטַּעַם יְחֻזְקָאֵל פִּרְשׁ אֶת כָּל זֶה? אֵלֶּא הַכֹּל הַצְטַרְךָ בְּשָׂבִיל יִשְׂרָאֵל, שְׂיִדְעוּ אֶת הַחֲפָה שְׁחַכְבּ אוֹתָם הַקְדוּשׁ פָּרוּף הוּא, שְׂשִׁכְיִנְתּוֹ וּמְרַכְבּוֹתָיו בָּאוּ לְדוֹר פִּינִיחָם בְּגִלּוֹת.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, בְּאֶרֶץ פְּשָׁדִים? וְחָרִי פְתוּב (ישעיה
 ב) הֵן אֶרֶץ פְּשָׁדִים זֶה הָעָם לֹא הָיָה. לָמָּה הִתְנַלְתָּה שָׁם שְׂכִינָה? אִם תֹּאמַר בְּשָׂבִיל יִשְׂרָאֵל - הָיָה טוֹב שְׁתַּשְׁרָה שְׂכִינָה בְּתוֹכָם וְלֹא תִתְנַלְתָּה. אֵלֶּא כָּדָה שְׁנִינוּ, אִם לֹא הָיָה נְגִלִית, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים.

וְזֶה שֶׁהִתְנַלְתָּה, מַה פְּתוּב? עַל נְהַר כְּבָר. עַל הַמַּיִם. בְּמָקוֹם שְׁלֹא נִטְמָא וְלֹא שׁוֹרָה טְמֵאָה. וְאוֹתוֹ נְהַר הָיָה אַחַד מֵאַרְבָּעָה נְהָרוֹת שְׂיוּצָאִים מִזֶּן עֵדֶן, שְׁכַתוּב עַל נְהַר כְּבָר. מַה זֶה כְּבָר? שְׁכַבְרָה הָיָה מְמָקוֹם שְׂשִׁכְיִנָה שׁוֹרָה עֲלָיו, וְכַתוּב וַתְּהִי עֲלָיו שָׁם יַד ה', שָׁם וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר.

אמר רבי תיבא, פתוב ומתוכה דמות ארבע חיות
 וזה מראיהן דמות אדם להנה. שנינו, בסוד
 עליון ארבע חיות יש שהן לפני ולפנים התיכל
 הקדוש, והן ראשונות, העתיקים מהעתיק הקדוש,
 כלל השם העליון. ויחזקאל ראה דמות המרכבות
 העליונות, שהרי הוא ראה במקום שלא היה
 מאיר כל כך. שנינו, כמו שלמעלה יש למטה
 מהם, וכן בכל העולמות כלם אחוזים זה בזה וזה
 בזה.

ואם תאמר שהוא ראה יותר למעלה - שנינו,
 משה ראה באספקלריה שמאירה, וכל
 הנביאים לא ראו אלא מתוך אספקלריה שאינה
 מאירה, שפתוב ואראה מראת אלהים. וכתוב
 (במדבר יב) אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע
 וגו' לא בן עבדי משה וגו', וכתוב פה אל פה
 אדבר בו.

אמר רבי יוסי, בא וראה שכל הנביאים כלם
 לנביו בנקבה לנבי חזק, שפתוב פה אל

כֹּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרֹאָה. וְלִשְׁאֵר הַנְּבִיאִים (בְּתוֹב בְּמֵרְאוֹת,
 וּלְמֹשֶׁה - ה') בְּמֵרְאוֹת אֵלָיו אֶתְוַדַּע, בְּמֵרְאוֹת וְלֹא
 מֵרְאוֹת. כָּל שֶׁכֵּן יְחֻזְקֵאל, שְׂאֵפְלוֹ מֵרְאוֹת לֹא כְּתוֹב
 בּוֹ, אֵלָּא מֵרְאוֹת חֶסֶד, וְכֹל שֶׁכֵּן שְׂכַתוֹב בְּמֹשֶׁה
 וְלֹא בְּחִידוֹת, אֵלָּא כָּל דְּבָר עַל פְּרִיּוֹ. אֲשֶׁרִי הַדּוֹר
 שְׂחַנְבִּיא תְּוֵה שְׂרוּי בְּתוֹכָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, פְּנִים בְּפְנִים רָאוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת זֵיו כְּבוֹד מַלְכָּם, (שָׁל רַבּוֹנָם) וְלֹא
 הָיוּ בָהֶם סוּמִים וְחֻגְרִים וְקִטְעִים וְחֻרְשִׁים. סוּמִים
 - מִשְׁמַע שְׂכַתוֹב וְכֹל הָעַם רֹאִים. חֻגְרִים - שְׂכַתוֹב
 וְיִתְיַצְבוּ בְּתַחְתִּית הַהַר. קִטְעִים וְחֻרְשִׁים - נַעֲשֶׂה
 וְנִשְׁמָע. וְלַעֲתִיד לָבֵא כְּתוֹב (יִשְׁעִיה לֵה) אִזּוּ יִדְלַג בְּאֵיִל
 פִּסְחַ וְתָרוּן לְשׁוֹן אֱלֹם.

וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאֹמֵר. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (תְּהִלִּים קו) מִי יִמְלִל גְּבוּרוֹת ה'
 יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. בְּכַמָּה דְרָכִים הֵעִידָה הַתּוֹרָה
 בְּאָדָם שְׂלֵא יִחַטָּא לְפָנָי רַבּוֹנוֹ. בְּכַמָּה דְרָכִים נְתַנָּה
 לוֹ עֲצָה שְׂלֵא יִסְטָה מִדְרָכָיו יְמִין וּשְׂמֹאל. בְּכַמָּה

דרכים נתנה לו עצה איך ישוב לפני רבונו וימחל לו.

ששנינו, יש מאות ושלשה עשר מיני עצה נתנה תורה לאדם להיות שלם ברבונו, משום שרבונו רוצה להיטיב לו בעולם הזה ולעולם הבא, ויותר לעולם הבא, שחרי שנינו, כל מה שהשלים הקדוש ברוך הוא לאדם - מאותן טובות שזוכה בהם לעולם הבא השתלם בהם. מה הטעם? משום שהעולם הבא הוא של הקדוש ברוך הוא. (ואם תאמר שהעולם הזה אינו שלו אלא)

וכך שנינו, העולם הזה פגוד העולם הבא אינו אלא בפרוודור לטרקלין. (משום כך העולם הבא הוא של הקדוש ברוך הוא) וכשזוכה אותו הצדיק - בשלו הוא זוכה. ששנינו, כתוב (דברים ב) ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו. מה הטעם? משום שה' הוא נחלתו. אשרי חלקו מי שזוכה לחלק ירשה עליון זה. זוכה בה בעולם הזה, ובבית של העולם הזה. כך בעולם הבא ובבית העליון הקדוש, שכתוב (ישעיה נו) ונתתי

לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֹמֹתַי יָד וְשֵׁם. (דף פג ע"א) אֲשֶׁרִי חָלְקוּ
שָׁל אוֹתוֹ צַדִּיק שְׁמֹדוֹרוֹ עִם הַמְּלֶךְ בְּבֵיתוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שָׁל אוֹתוֹ צַדִּיק
שְׁוִיבָה לָזֶה, שְׁפָתוֹב (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל
ה'. לֹא כִתוֹב עִם ה', אֶלָּא עַל ה'. מַה זֶה עַל ה'?
מְקוֹם שְׁעָלְיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים נִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ וְתֹאבִים
לְאוֹתוֹ מְקוֹם, שְׁפָתוֹב (תהלים קכא) מֵאִיז יָבֵא עֲזָרִי.
וְכִתוֹב (דניאל ז) וְעַד עֲתִיק הַיָּמִים מִנִּיעַ וּלְפָנָיו
הַקְּרִיבוֹהוּ. וְתִשׁוּקַת וְעִנְגַּת הַצַּדִּיקִים לְהַסְתַּכֵּל
לְאוֹתוֹ זִיו, שְׁכָל זִיו יוֹצֵא מִמֶּנּוּ, וּמִמֶּנּוּ נִמְשָׁכִים כָּל
אוֹתָם הַכְּתָרִים.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁנִינּוּ בְּפֶסוּק זֶה אִז תִּתְעַנֵּג
עַל ה', בְּסוֹף הַפֶּסוּק מַה כָּתוֹב? וְהִרְכַּבְתִּידָּ
עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ, עַל אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא בְּמַתִּי
אֶרֶץ, הוּא לְמַעְלָה מִהָאֶרֶץ הַזֹּה. וְאוֹתוֹ מְקוֹם
שְׁנִקְרָא בְּמַתִּי אֶרֶץ, הִינּוּ שָׁמַיִם, וְהִינּוּ שְׁפָתוֹב עַל
בְּמַתִּי אֶרֶץ.

על ה' - אָמַר רַבִּי אַבְא, לֹא כְּתוּב אִזּוּ תֵּשֵׁב, אֲלֵא
אִזּוּ תִּתְעַנֵּג עַל ה', הִינּוּ שָׁמַיִם, שְׁכַתוּב (תהלים נו)
רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים. וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל כַּמְתִּי
אָרֶץ, הִינּוּ אָרֶץ הַחַיִּים, מִמִּשְׁמַע שְׁכַתוּב עַל כַּמְתִּי,
לְהַכְלִיל צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם שְׁנִקְרְאוּ כַּמְתִּי אָרֶץ, וְהִינּוּ
שָׁמַיִם שְׁלֹמֶעְלָה וְאָרֶץ שְׁלֹמֶעְלָה. וְהִדְבֵּר שְׁאֵמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן כֶּךָ הוּא, וְהַכֹּל אַחַד, שְׁכַתוּב וְעַד
עַתִּיק הַיָּמִים מִגִּיעַ וְגו', וְכֹל הַדְּבָרִים הִלְלוּ עוֹלָם
לְמָקוֹם אַחַד.

אָמַר רַבִּי אַבְא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, יֹאמַר לִי מוֹרֵי,
פְּסוּק זֶה כֵּלּוּ בַּמָּה בְּאַרְנוּ אוֹתוֹ, שְׁכַתוּב
אִזּוּ תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל כַּמְתִּי אָרֶץ
וְהֵאֲבִילְתִּיךָ נִחְלַת יַעֲקֹב אַבִּיךָ? אָמַר לוֹ, תְּרֵי הַכֹּל
נֵאמַר כְּכֹר, שְׁתַּפְּנוּק וְעַדוֹן עַל ה' כְּתוּב, מָקוֹם
שֶׁהוּא לְמַעְלָה, וְכְתוּב וְעַד עַתִּיק הַיָּמִים מִגִּיעַ. עַל
כַּמְתִּי אָרֶץ, כִּמּוֹ שְׁנִתְבְּאֵר.

וְהֵאֲבִילְתִּיךָ נִחְלַת יַעֲקֹב אַבִּיךָ, כִּמּוֹ שְׁכַתוּב
(בראשית כו) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל

השמים וגו', והיננו נחלת יעקב. והברכה שברך
 יצחק את יעקב, על השמים הללו הוא אמר,
 וברכו בברכה, שעתידין פני יעקב, להחיות
 באותו טל לעתיד לבא, שכתוב ויפן לך האלהים,
 לך ולא לאחר. מטל השמים, שבו עתידין המתים
 להחיות לעתיד לבא. שיוצא מהעתיק לזעיר אנפין
 ושורה בשמים הללו. התבונן רבי אבא ואמר,
 עבשו נשמע הכל, ונמצאת ברבת יצחק עליונה
 ממה שחשבתי.

שנינו, מי ימלל גבורת ה'. מי ימלל? מי ידבר
 תיה צריך להיות! אמר רבי תניא, כמו
 שנאמר (דברים כג) וקטפת מלילת בידך. גבורת ה',
 שרבים הם ויוצאים מגבורה אחת. ושנינו, גבורה
 עליונה אחת, עשרת העשרות, מתעשרת, ויוצאים
 ממנה חמשים שערים, מהם ימינה ומהם שמאלה,
 וכל אחת נקראת גבורה, וכל אחת ואחת
 מתעשרת באורות של תקיקות גבוהות, וכלם
 נקראות גבורות ה'.

אָמַר רַבִּי תַּיִיא, גְּבוּרַת ה' חָסַר כְּתוּב, שְׁהָרִי כָּלָם
 כְּלוּלִים בָּזָה. יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהַלָּתוֹ - זוּהִי
 שְׂכִינַת זֵיו כְּבוֹד הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא, שְׂכַתוּב
 וּתְהַלָּתוֹ מְלֵאָה הָאָרְץ.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּתוּב (בראשית ב) וְנָהַר יֵצֵא מִעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וְגו', שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן
 וְגו'. הָרִי אֵלֶּה נִקְרָאִים בְּשֵׁמוֹת, וְאֶרְבָּעָה הֵלְלוּ
 מֵאוֹתוֹ נָהַר שְׂוִיָּצָא הֵם נִמְשָׁכִים. מַה שֵׁם אוֹתוֹ
 הִנָּהוּ שְׂוִיָּצָא? אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, שְׂמוֹ יוֹבֵל,
 שְׂכַתוּב (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו, וְכַתוּב וְלֹא
 יִמִּישׁ מַעֲשׂוֹת פְּרִי. מַה הַטַּעַם לֹא יִמִּישׁ? מִשּׁוֹם
 שְׂעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה נח)
 וְכִמּוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכּוּבוּ מִיָּמָיו. וּמִשּׁוֹם כִּדְ
 כְּתוּב יֵצֵא, יוֹצֵא וְאֵינוֹ פּוֹסֵק.

שְׂנִינּוּ, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּתוּב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת
 כָּל הַדְּבָרִים וְגו'. וַיְדַבֵּר, כִּדְ לְהַכְרִיז
 דְּבָרִים. שְׂשִׁנִּינוּ, בְּשַׁעַה שְׁהַתְנַלְּחַ הַקְּדוּשׁ כְּרוּף

הוא והתחיל לדבר, עליונים ותחתונים התחלחלו,
ויצאו נשמותיהם של ישראל.

ושנינו, אותו רבור היה טם מלמעלה למטה,
ונחקק בארבע רוחות העולם ועולה
ויורד. כשעולה, נשאב מהרי אפרסמון ^(דף פג ע"ב) וזה,
ונשאב באותו טל שלמעלה וסוכב סביב ישראל,
ושבה בהם נשמתם, וסוכב ונחקק במקומו
בלוחות אבן. וכן כל מלה ומלה.

אמר רבי שמעון, כל מלה ומלה היתה מלאה
בכל אותם טעמים, בכל אותם דברי
גזרות, שבר וענשים, סודות וסתרים פאוצר
(באנצנת) זה שמלא מן הכל.

ובשעה שהיה יוצא אותו תדבור, נראה אחד.
ובשהיה נחקק במקומו, נראו באותו
תדבור שבעים ענפים שנכנסים לתובה, וחסמים
בתרים חסר אחד מצד זה, וחסמים חסר אחד
מצד האחר, כמו הפטיש הזה בזמן שהוא מכה

בְּסֵלַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה כג) וּכְפֹטִישׁ יְפוּצִין סֵלַע.
וְהָיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל רוֹאִים עֵין בְּעֵין וְהָיוּ שְׂמֵחִים.

וְכָל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים הוֹדְמָנוּ לְשָׁם, וְכָלָם קִבְּלוּ
תּוֹרָה בְּהַר סִינַי, שְׁפָתוֹב (דברים כט) כִּי אֶת
אֲשֶׁר יִשְׁנֹו פֹה וְגו' וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה עִמָּנוּ הַיּוֹם.
וְכָלָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרְאוּ לֹו, וְכָלָם רוֹאִים
וּמְקַבְּלִים דְּבָרִים.

אֱלֹהִים - זוּ גְבוּרָה. אֵת - שֶׁנִּכְלָל בִּיָּמִין, כְּמוֹ
שֶׁשִּׁנְּנוּ אֵת הַשָּׁמַיִם שֶׁהוּא יָמִין, וְאֵת
הָאָרֶץ שֶׁהוּא שְׂמָאל, שְׁפָתוֹב (ישעיה מח) אֵף יְדֵי יְסֻדָּה
אָרֶץ וַיְמִינִי טַפְחָה שָׁמַיִם. וַיָּמִין זֶה הוּא אֵת. כָּל -
לְכַלֵּל אֵת כָּל שְׂאֵר הַכְּתָרִים. הַדְּבָרִים - מִתְקַשְּׂרִים
זֶה בָּזֶה. הָאֵלֶּה - כָּל אוֹתָם טְעָמִים, כָּל אוֹתָם
סוּדוֹת, כָּל אוֹתָם סְתָרִים, גְּזוּרוֹת וְעֲנָשִׁים.

לֵאמֹר - לְהִיזֵת יְרֻשָּׁה לְכָל, שְׁפָתוֹב (דברים לג) תּוֹרָה
צְוָה לָנוּ מִתְּשֶׁה מוֹרְשָׁה וְגו'. שְׂאֵם תֵּאמַר,
לְגַלּוֹת מַה שְּׁלֵא הַצְּטֻרָד לְגַלּוֹת לְכָל אָדָם - כְּתוּב

אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. כְּמוֹ שְׂאֵנִי טָמִיר וְנִסְתָּר, כִּדְ יִהְיוּ
הַדְּבָרִים הַלְלוּ טָמִירִים וְנִסְתָּרִים בְּלִבְךָ.

דָּבָר אַחֵר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים - אַחֵר. אֵת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה לֵאמֹר - הָרִי חָמֵשׁ דְּרָגוֹת אַחֲרוֹת.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים - גְּבוּרָה. אֵת -
יְמִין. כָּל - זֶה וְזֶה (הָאֵלֶּה - אוֹתָם שְׁנֵתְנִלוּ, שְׁכַתוֹב וְכָל הָעָם רֹאִים
אֵת הַקּוֹלֶת. דְּבָר אַחֵר, כָּל -). אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְכַלֵּל אֵת
אֲבָרָתָם, שְׁכַתוֹב וְה' בְּרַךְ אֵת אֲבָרָתָם בְּכָל.

הַדְּבָרִים - לְכַלֵּל שְׂאֵר הַכְּתָרִים הַמְּכַסִּים. הָאֵלֶּה
- אֵלוֹ שְׁהִתְנַלוּ, וְכַתוּב וְכָל הָעָם רֹאִים
אֵת הַקּוֹלֶת. לֵאמֹר - זֶהוּ שְׁכַתוֹב (מִשְׁלֵי יב) אֲשֶׁת חֵיל
עֲטָרַת בְּעֵלָה. וְכַתוּב (יִרְמִיָּה ג) לֵאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ
אֵת אֲשֶׁתוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה נִתְּנָה תוֹרָה בְּאֵשׁ וַחֲשֻׁכָה,
שְׁכַתוֹב וְהָהָר בְּעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם
חֲשָׁךְ עֲנָן וְעַרְפֶּל. שְׁכָל מִי שִׁישְׁתִּידֵל בַּתוֹרָה, יִנְצֵל
מֵאֵשׁ אַחֲרַת שָׁל הַגִּיהֶנֶם וּמֵהַחֲשָׁךְ שְׁמַחֲשִׁיכִים כָּל

שָׂאֵר הָעַמִּים לְיִשְׂרָאֵל, שְׂבֻכֹת אַבְרָהָם נִצְלוּ
יִשְׂרָאֵל מֵאֵשׁ הַגִּיהֶנֶם.

שְׂשַׁנְיָנוּ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם, כָּל
זְמַן שְׂכַנְיָךְ יִשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה, הֵם יִנְצְלוּ
מֵאֵלֶּה, וְאִם לֹא - תִּרִי אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם תִּשְׁלַט בָּהֶם
וְיִשְׁתַּעֲבְדוּ בֵּין הָעַמִּים. אָמַר לוֹ, בְּשָׁנֵי קְשָׁרִים לֹא
יִקוּמוּ הַדְּבָרִים, אֲלֵא אִם נוֹחַ לְפָנֶיךָ - שְׂשַׁנְצְלוּ
מֵאֵשׁ הַגִּיהֶנֶם, וְיִשְׁתַּעֲבְדוּ בֵּין הָעַמִּים עַד שְׂשִׁיטְבוּ
אֵלֶיךָ. אָמַר לוֹ, יָפָה זֶה וְדַאי. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (דברים לב)
אִם לֹא כִי צוּרָם מְכָרָם. מִיְהוּ צוּרָם? זֶהוּ אַבְרָהָם,
שְׂכַתוֹב (ירמיה ג) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר הַצְּבֹתָם. וְה'
הַסְּגִירָם - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂשַׁסְכִּים עַל יָדוֹ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִיּוֹם שְׂשַׁנְצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים
עַד הַיּוֹם שְׁנַתְנָה בּוֹ תּוֹרָה הָיוּ חֲמֵשִׁים יוֹם,
מָה הַטַּעַם? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשּׁוּם אוֹתָן שְׁנוֹת
הַיּוֹבֵל, שְׂכַתוֹב (ויקרא כה) וְקִדְשָׁתָם אֵת שְׁנַת
הַחֲמֵשִׁים שָׁנָה.

שְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹתוֹ הַיּוֹבֵל הוֹצִיא אֶת
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְאִם תֹּאמַר שְׁיֹבֵל
 מִמֶּשׁ, אֵלֶּא מִצַּד הַיּוֹבֵל זֶה הָיָה, וּמִצַּד הַיּוֹבֵל
 הַתְּעוֹרֵר דִּין עַל הַמִּצְרַיִם, וְלָכֵן חֲמָשִׁים אֵלֶּה הָיוּ
 שָׁל הַיּוֹבֵל.

שְׁנֵינוּ, כְּנֶגֶד זֶה חֲמָשִׁים פְּעָמִים נֹאמַר וְנֹזְכֵר
 בַּתּוֹרָה הַנְּהַגוֹת מִצְרַיִם, וְכֻלָּם הֵם
 שְׁבָחִים: אֲשֶׁר ^(דף פ דע"א) הוֹצֵאתִיךָ. וַיִּצְאֶנְךָ. כִּי בִיד
 חֲזָקָה הוֹצִיאֶנְךָ. וְכֹל הַפְּעָמִים הֵם חֲמָשִׁים, וְלֹא
 יוֹתֵר. מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל הַתְּעֵטָר בַּיּוֹבֵל. וּמִצַּד הַיּוֹבֵל
 הַכֹּל בָּא. וְלָכֵן תּוֹרָה שְׁבָעָה מִנְּבוֹרָה הַתְּעֵטָרָה
 בַּיָּמִין, שְׁבַתּוֹב (דברים לג) כִּי מִימֵינוּ אֵשׁ דָּת לָמוּ.
 וְשְׁנֵינוּ, חֲמָשָׁה קוֹלוֹת הָיוּ, וְכֻלָּם נִרְאוּ בָּהֶם וְנִכְלְלוּ
 בָּהֶם וְהַתְּעֵטָרוּ בָּזֶה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל
 תּוֹרָה, הַיּוֹבֵל הָיָה עֵטָר בְּעֵטְרוֹתָיו אֶת
 הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא כְּמִלְךָ שֶׁהַתְּעֵטָר בְּתוֹךְ חִילוֹ,
 שְׁבַתּוֹב (שיר ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ

שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אָמוּ. מִי זֶה אָמוּ? זֶה הַיּוֹבֵל, וְהַיּוֹבֵל הִתְעַפֵּר בְּשִׂמְחָה בְּאַהֲבָה בְּשִׁלְמוֹת, שְׂפָתוֹב (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה. מִי זֶה אִם הַבָּנִים? אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, זֶה הַיּוֹבֵל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עַל זֶה פָּתוּב (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתַגִּיל יוֹלְדֶיךָ. מִי זֶה אָבִיךָ וְאִמְךָ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחַ בְּסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, שְׂפָתוֹב עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה. אֲוִי לְמִי שְׂמַנְגְלָה עֲרוֹתָם.

שְׁנִינֵנוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעָה שְׁחַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְנַגְּלָה בְּחַר סִינֵי, הוֹדְעוּעַ הָהָר, וּבְשַׁעָה שְׁסִינֵי הוֹדְעוּעַ, כָּל שְׂאָר הָרֵי הָעוֹלָם הוֹדְעוּעוּ וְהָיוּ עוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים, עַד שֶׁהוֹשִׁיט הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יָדוּ עֲלֵיהֶם וְהִתְיַשְׁבוּ, וְקוֹל יוֹצֵא וּמִכְרִיזוֹ, (תהלים קיד) מַה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוֹם תִּירְדֵן תִּסַּב לְאַחֹר, תִּהְרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים וְגו'.

וְהֵם שָׁבִים וְאוֹמְרִים, מִלְּפָנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִלְּפָנֵי אֲדוֹן - זֶה הָאֵם, שְׂפָתוֹב

אם הבנים שמחה. חולי ארץ - זו האם התחתונה.
מלפני אלוה יעקב - זהו האב, שכתוב בני בכרי
ישראל. ועל זה כתוב בעטרה שעטרה לו אמו.

מה זה בעטרה? אמר רבי יצחק, פכתוב (שמואל א
בג) ושאל ואנשיו עטרים אל דוד. משום
שמטעטר בלבן ובאדם ובירק, בכל הגונים שקלם
כלולים בו ומקפים בו. אמר רבי יהודה, בעטרה
שעטרה לו אמו, מי זו העטרה? שכתוב (ישעיה מט)
ישראל אשר בך אתפאר, וכתוב (שם ס) ובית
תפארתו אפאר.

אמר רבי יצחק, תורה נתנה באש שחרה על גבי
אש לבנה, לכלל ימין בשמאל, ושמאל
שחזור להיות ימין, שכתוב מימינו אש דת למו.

אמר רבי אבא, בשעה שעשן של סיני היה יוצא,
עולה אש, ומטעטר באותו עשן בגלוי
באשכול הזה, ועולה ויורה, וכל הריחות
והבשמים של גן עדן היה מעלה אותו עשן

בְּמִרְאָה שָׁל לֶבֶן וְאָדָם וְשָׁחַר. וְהוּ שְׂפָתוֹב (שיר ג)
מִקְטָרַת מֵר וּלְבוֹנָה מְכַל אֲבָקַת רוֹכֵל.

אוֹתוֹ עֵשֶׂן מָה הִיָּה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׂכִינָה
שֶׁנִּגְלָתָה לְשָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר מִי זֹאת עֵלָה מִן
הַמִּדְבָּר בְּתַמְרוֹת עֵשֶׂן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָמָּה לָךְ
כָּל זֶה, הֲרֵי פָסוּק שָׁלֵם הוּא, שְׂפָתוֹב וְהָר סִינִי
עֵשֶׂן כִּלּוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' כָּאֵשׁ וַיַּעַל עֵשֶׂנוּ
כְּעֵשֶׂן הַכֹּבֵשׁוֹ. אֲשֶׁרֵי הָעָם שָׂרְאוּ אֶת זֶה וַיִּדְעוּ אֶת
זֶה.

אָמַר רַבִּי חִיָּא, כְּשֶׁנְּחַקְקוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּלוֹחֹת
הָאֶבֶן, הָיוּ נִרְאִים מִשְׁנֵי צְדָדִים - מִצַּד זֶה
וּמִצַּד זֶה, וְהַלוֹחֹת הָיוּ מֵאֶבֶן סַנְפִּירִינוֹן, וְנִחְקְקוּ
וְנִתְכַסּוּ בְּאֵשׁ לְבָנָה, וְהָאוֹתִיּוֹת הָיוּ מֵאֵשׁ שְׁחָרָה,
וְנִחְקְקִים בְּשְׁנֵי צְדָדִים - מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הַלוֹחֹת הָיוּ בְּעֵינֵיהֶם, וְהָאוֹתִיּוֹת
הָיוּ טָסוֹת וְנִרְאוֹת בְּשְׁנֵי סוּגֵי אֵשׁ - אֵשׁ
לְבָנָה וְאֵשׁ שְׁחָרָה, לְהִרְאוֹת פְּאֶתְד יָמִין וּשְׂמָאל,
שְׂפָתוֹב (משלי ג) אַרְךְ יָמִים בִּימִינָה בְּשְׂמָאלָהּ וְגו'.

וְהָרִי כְּתוּב מִיְמֵינוּ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. אֵלֶּא מִצַּד
הַגְּבוּרָה זֶה הָיָה, וְנִבְלָלָת בְּיָמָיו. וְלִכֵּן אֵשׁ לְכַנָּה
וְאֵשׁ שְׁחָרָה.

שְׁנֵינוּ, כְּתוּב (שְׁמוֹת לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה
וְנֹו'. (מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְדַאי) אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כְּתוּב וְהִלַּחַת, אַחֲרֵי. שְׁנַיִם הָיוּ וְנִרְאִים
אַחֲרֵי. וְעָשָׂר אֲמִירוֹת חֲקוּקוֹת בָּהֶם, חֲמִשׁ כְּלוּלוֹת
בְּחֲמִשׁ, לְהִיּוֹת הַכֹּל יָמָיו. מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה
וְדַאי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שֶׁל סִנְפִירֵינוּן הָיוּ, ^(דף פד ע"ב) וְיִשְׁתִּי
אֲבָנִים הָיוּ, וְהָאֲבָנִים הָיוּ סְתוּמוֹת. נָשַׁב
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרוּחַ, וְהִתְפַּשְׁטוּ וְנִחְקְקוּ שְׁנֵי
לוֹחֹת. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּעֵין סִנְפִירֵינוּן הָיוּ, (שְׁהוּתָה
אֲבָן טוֹבָה) מִשְׁמַע שְׁכָתוּב מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, סִנְפִירֵינוּן זֶה, שֶׁהִיא אֲבָן טוֹבָה
וְכִבְדָּה מִשְׁאָר הָאֲבָנִים, אֵינָם מַעֲשֵׂה שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אָמַר לוֹ, בְּמָה בַּאֲרָנוּ מַעֲשֵׂה
אֱלֹהִים הִמָּה? הִמָּה דוֹקָא. אֵלֶּא בַּאֲ וְרֵאָה, כְּתוּב

והִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים. הִלַּחַת כְּתוּב, וְלֹא כְּתוּב
וְהָאֲבָנִים מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַכֹּל אֶחָד הוּא, אֲבָל שְׁנֵי
הַלּוּחֹת הִלְלוּ, עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם הָיוּ,
וְנִתְעַלּוּ מִיַּעֲרַב שִׁבְתָּ, וְעָשָׂה אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּמַעֲשָׂיו הָיוּ.

בְּמַה הֵם נִעֲשָׂו? שְׁנֵינוּ, מֵאוֹתוֹ הַטַּל הָעֲלִיּוֹן
שִׁשׁוּפֵּעַ מִן הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ. וּכְשִׁשׁוּפֵּעַ
וְנִמְשָׁךְ לְשִׁדָּה הַתְּפוּחִים הַקְּדוֹשִׁים, נִטַּל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שְׁתֵּי טַפּוֹת כְּפוּר מֵהֶם וְנִגְלְדוּ, וְנִעֲשָׂו
שְׁתֵּי אֲבָנִים יְקָרוֹת. נָשַׁב בְּהֵן, וְהִתְפַּשְׁטוּ לְשְׁנֵי
לוּחֹת. זֶהוּ שְׁכַתוּב מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמְּכַתֵּב
מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת ל"ב) כְּתוּבִים
בְּאֲצַבַּע אֱלֹהִים.

שְׁנֵינוּ, אֲצַבַּע אֱלֹהִים - אוֹתָהּ אֲצַבַּע עוֹלָה
לְעִשְׂרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֲצַבַּע אֱלֹהִים
הִיא. וְכֹל אֲצַבַּע וְאֲצַבַּע עוֹלָה לְעִשְׂרָה, עַד

שְׁנַעֲשִׂית יָד שְׁלֵמָה, שְׁפָתוֹב (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חָרוֹת עַל הַלְּחַת - נְקוּבִים הָיוּ
הָאֲבָנִים וַנִּרְאוּ מִשְׁנֵי צַדִּיִם, חָרוֹת חֲקִיקָה
שֶׁל חֲקִיקוֹת. אָמַר רַבִּי אֲבָא, מֵצַד זֶה נִרְאָה הַצַּד
הָאֲחֵר, וַנִּקְרָא מִכָּאן מֵה שְׁפָתוֹב בְּצַד הָאֲחֵר.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּנִים הָיוּ בְּתוֹבִים, שְׁפָל בְּנֵי
הָאָדָם הָיוּ אוֹמְרִים וּמְעִידִים שְׁחֵרֵי מִכְּתָב
אֱלֹהִים הוּא וַדְּאוּ, שְׁחֵרֵי כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא יִכְלוּ
לְדַעַת אוֹתָם כִּמוֹ שְׁחֵיו.

לְדַעַתְתֶּם שֶׁל הָאוֹמְרִים נְקוּבִים הָיוּ, הֲאֵם פְּתוֹב
חָרוֹת בַּלְּחַת? עַל הַלְּחַת פְּתוֹב. אֵלֶּא
כִּדְ שְׁנִינוּ, חֲמִשָּׁה קוֹלוֹת הֵם לְיָמִין וְחֲמִשָּׁה
לְשְׂמָאל, וְאוֹתָם שֶׁל הַשְּׂמָאל כְּלוּלִים בְּיָמִין.
וּמִהַיָּמִין נִרְאוּ אוֹתָם שְׁבַשְׂמָאל, וְכָאן הַכֹּל הוּא
יָמִין, וְנִבְלְלוּ אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, מֵה שְׁחֵיָה בְּצַד זֶה נִרְאָה
לְצַד הָאֲחֵר, וְקוֹרְאִים אֶת אוֹתָם הָאוֹתִיּוֹת. שְׁחֵרֵי

שְׁנֵינּוּ, הַשְּׂמַאל הַפֶּךָ לְהִיּוֹת יָמִין, שְׂפָתוֹב מִימֵינוּ
 אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וּמִשּׁוֹם כָּךְ מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא וַדַּאי.

הַכִּיצֵד? מַה שְּׁהִיָּה בַּצֵּד הִיָּה הִיָּה קוֹרָא בְּזוּה,
 אֲנָכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. וּמִהֲאֹתִיּוֹת הִלְלוּ הִיָּה
 רוֹאָה וְקוֹרָא לֹא תִרְצֶת. הִיָּה קוֹרָא לֹא יִהְיֶה לָּךְ,
 וְהִיָּה רוֹאָה וְקוֹרָא לֹא תִנְאָף. וְהִיָּה קוֹרָא לֹא תִשָּׂא
 אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוּא. וְהִיָּה רוֹאָה וְקוֹרָא לֹא
 תִגְנֹב. וְהַכֹּל מִצֵּד זֶה. וְכֵךְ לְכֻלָּם, וְאִזּוּ מִצֵּד הַאֲחֵר,
 וְכֻלָּם כְּלוּלִים זֶה בְּזוּה כְּגוֹן זֶה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שֵׁם לֵג)
 מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא. מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא וַדַּאי.

וַיִּרְדּוּ מִשָּׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
 מַהִי הָאֲמִירָה הַזֹּאת שְׂפָתוֹב וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם, וְלֹא
 כְּתוּב מַה אָמַר? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּלָא וּרְאֵה, דְּרִדְךָ
 הָעוֹלָם הוּא, כְּשִׁפְאָה שְׂמִחָה לְאָדָם אִזּוּ כְּשִׁפְאָה צֵעֵר
 - כְּשִׁעֲדִין לֹא יוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ, לֹא יָכוֹל לְסַבֵּל, שְׁחֲרִי
 לְבוֹ פוֹרְחַ לְשָׁעָה. וּכְשִׁיּוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ, עוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ
 וְיָכוֹל לְסַבֵּל. כָּל שְׂכֵן כָּאֵן, (וְכֵאֵן אֵינּוּ כְּדָ) שְׁחֲרִי מִשָּׁה
 אָמַר לָהֶם כָּל מַה שְּׁהִיָּה אֲחֵר כָּךְ וְחֻזְק לָבָם

בְּדַבְרִים, וְלֹא יִכְלוּ לְסַבֵּל. כָּל שָׂכֵן אִם לֹא הָיָה
אוֹמֵר לָהֶם דָּבָר. וּמִשׁוּם כֵּן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בַּתְּחִלָּה,
וְחֹזֵק לָבָם, וְאַחַר כֵּן וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים.

וְעַם כָּל זֶה לֹא יִכְלוּ לְסַבֵּל, שֶׁהָרִי שְׁנֵינוּ, אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי תַּיִיא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
בְּשִׁשְׁמֵעוּ דְבָרוֹ שֶׁל תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא, פָּרְחָה
נְשֻׁמָתָם, וְעֲלִתָה נְשֻׁמָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַד כִּסֵּא
כְבוֹדוֹ לְהַדְבִּיק שָׁם.

אָמְרָה תוֹרָה לְפָנֵי תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִי לְחֻנָּם
הָיִיתִי מֵאֲלֵפִים שָׁנִים טָרַם שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם?! לְחֻנָּם כָּתוּב בָּהּ (ויקרא יז) וַאֲיִשׁ (דף פה ע"א) אִישׁ
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם, (שמות ל) וְאֵל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הַדַּבֵּר לְאֹמֵר, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
עֲבָדִים?! אֵיפֹה הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
הַחֲזִירָה הַתּוֹרָה אֶת נְשֻׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
לְמִקוּמוֹ. הַתּוֹרָה חֹזְקָה וְאַחֲזָה בְּנְשֻׁמּוֹתֵיהֶם לְהַחֲזִיר
אוֹתָן לְיִשְׂרָאֵל. וְהוּא שְׁכָתוּב (תהלים יט) תּוֹרַת ה'
תְּמִימָה מְשִׁיבַת נְפֶשׁ. מְשִׁיבַת נְפֶשׁ מִמֶּשׁ.

שְׁשִׁינּוּ, כְּתוּב וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא ה' לְמִלְכָּהּ, כְּמוֹ
שְׁכַתוּב (מלכים-א י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכִסֵּא. רַבִּי
אָבָא אָמַר, שְׁהִלְבְּנָה עֲמֻדָה בְּשִׁלְמוֹת, שְׁשִׁינּוּ
שְׁשִׁימֵי שְׁלֹמֹה עֲמֻדָה הִלְבְּנָה בְּשִׁלְמוֹת.

אֵימַתִּי בְּשִׁלְמוֹת? (שְׁשִׁינּוּ, כְּתוּב וַתִּרְבַּב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה וְגו'. מַהוּ וַתִּרְבַּב?

אָמַר רַבִּי אָבָא, שְׁעֲמֻדָה הִלְבְּנָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ. מַהוּ בְּשִׁלְמוֹתָהּ?)

שְׁעֲמֻדָה בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר, כְּמוֹ שְׁשִׁינּוּ, אֲבָרְהָם.
יִצְחָק. יַעֲקֹב. יְהוּדָה. פְּרִיץ. חֲצֵרוֹן. רָם. עַמִּינָדָב.
נַחֲשֹׁן. שְׁלֹמוֹן. בַּעֲזוֹ. עֹבֵד. יִשִּׁי. דָּוִד. שְׁלֹמֹה.
כְּשִׁבָא שְׁלֹמֹה עֲמֻדָה הִלְבְּנָה בְּשִׁלְמוֹת. זְהוּ שְׁכַתוּב
וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא ה' לְמִלְכָּהּ. וְכַתוּב שֵׁשׁ מַעְלוֹת
לְכִסֵּא. הַכֹּל כְּמוֹ שְׁלֹמֹה.

בִּימֵי צְדָקָיָה עֲמֻדָה הִלְבְּנָה בַּפָּנִים וּנְפֻגְמָה, כְּמוֹ
שְׁשִׁינּוּ (ישעיה יג) וַיִּרְחַל לֹא יִגְיָה אֲזָרוֹ. שְׁשִׁינּוּ,
בִּימֵי צְדָקָיָה נְפֻגְמָה הִלְבְּנָה וְחָשְׁכוּ פְּנֵיהֶם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל.

צֵא וְחָשַׁב, רַחֲבָעִים. אֲבִיָּה. אָסָא. יְהוֹשָׁפָט. יְהוֹרָם.
אֲחִזְיָהוּ. יוֹאָשׁ. אֲמִצְיָהוּ. עֲזַרְיָהוּ. יוֹתָם. אֲחָז.

יְחַזְקֶיהוּ. מִנְשָׁה. אָמוֹן. יֹאשִׁיָּהוּ. צְדָקְיָהוּ. וּכְשָׁבַא
 צְדָקְיָהוּ, נִפְנְמָה הַלְבָנָה וְעַמְדָה עַל פְּנֵם, שְׁכַתוֹב
 (ירמיה נב) וְאֵת עֵינַי צְדָקְיָה עֹזֵר. בְּאוֹתוֹ זְמַן (איכה ב)
 הַשְּׁלִיף מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. אֶרֶץ זֹו הָעֶבְרָה מִלְּפָנַי שָׁמַיִם
 וְהִתְרַחֲקָה מִפְּנֵי, וְנִחַשְׁבָה הָאֶרֶץ הַזֹּו. (בלומה, שְׁעַמְדָה
 הַלְבָנָה בְּפָנֵימוֹתָה).

שְׁנֵינֹו, בְּשַׁעָה שְׁעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינֵי,
 הִתְחִילָה הַלְבָנָה לְהֵאִיר, שְׁכַתוֹב (שמואל-ב
 כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּירֵד. מַה זֶה וַיִּירֵד? שְׁקֵרֵב הַשָּׁמַשׁ
 לְלִבָּנָה, וְהִתְחִילָה לְהֵאִיר הַלְבָנָה, שְׁכַתוֹב (במדבר ב)
 דָּגַל מִחֲנָה יְהוּדָה מוֹרְחָה.

בְּהַר סִינֵי הִתְמַנָּה יְהוּדָה בְּשִׁלְיֵט בְּמַלְכוּת,
 שְׁכַתוֹב (הושע יב) וַיְהוּדָה עַד רָד עִם אֵל וְעִם
 קְדוֹשִׁים נְאֻמָּן. (רפי יצחק אָמַר מִכָּאן, וַיְהוּדָה עַד רָד עִם אֵל, הַשְּׁלֵמוֹן
 הָיָה בְּשַׁעָה שְׁהָאֵל הָיָה שׁוֹלְמָת מַלְכוּתוֹ עַל הַר סִינֵי, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה מַלְכוּתוֹ שֶׁל
 יְהוּדָה) מַה זֶה וְעִם קְדוֹשִׁים נְאֻמָּן? בְּשִׁאמֵר הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֻכַת בְּהֵנִים

וְגוֹי קְדוֹשׁ, נֶאֱמָן הָיָה יְהוּדָה לְקַבֵּל מַלְכוּת,
וְהִתְחִילָה הַלְבָנָה לְהָאִיר.

אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְגוֹ'. רַבִּי אֶלְעָזָר
פָּתַח, (מְשֻׁלֵי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל
תַּמְשֵׁל תּוֹרַת אִמְךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ - זֶה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵל תַּמְשֵׁל תּוֹרַת אִמְךָ - זֶה
בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל. מִי זֶה בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל? זֶה בִּינָה, כְּמוֹ
שְׂכָתוֹב לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מוֹסֵר אָבִיךָ - זֶה הוּא חֲכָמָה.
וְאֵל תַּמְשֵׁל תּוֹרַת אִמְךָ - זֶה הוּא בִּינָה. רַבִּי
יִצְחָק אָמַר, זֶה וְזֶה דָּבָר אֶחָד הִתְפָּרְשׁוּ. שְׁשֻׁנֵינוּ,
תּוֹרָה יִצְאָה מִחֲכָמָה שֶׁל מַעֲלָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
מִבִּינָה יִצְאָה, שְׂכָתוֹב לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה, וְכָתוֹב
וְאֵל תַּמְשֵׁל תּוֹרַת אִמְךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹרָה נִבְלָלָה מִחֲכָמָה וּבִינָה,
שְׂכָתוֹב שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תַּמְשֵׁל
תּוֹרַת אִמְךָ. רַבִּי אַבְיָא אָמַר, כֹּל הוּא נִבְלָלָה.
שְׂכָתוֹב שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תַּמְשֵׁל תּוֹרַת אִמְךָ -

בְּחֶסֶד, בְּדִין וּבְרַחֲמִים. בְּכֹלֶם הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁהַדָּבָר
צָרִיךְ. אִם הַמֶּלֶךְ וְהַנְּבִיָּא מִסְבִּימִים - הַכֹּל
מִסְבִּימִים. בְּמָקוֹם שֶׁאֵלֶּה נִמְצְאִים - כֹּלֶם נִמְצְאִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אָנֹכִי - זֶה הַשְּׁכִינָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(בראשית מו) אָנֹכִי אֵרָד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה. ה'

אֱלֹהֵיךְ. (הַכֹּל עוֹלָה לְמַעְלָה לְהִיוֹת הַכֹּל אֶחָד) (זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתוּב וְאֵל

תַּמְשֵׁל תּוֹרַת אֱמֻנָה) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָנֹכִי - זֶה הַשְּׁכִינָה,

וּמִכְּסִיק הַטַּעַם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אָנֹכִי עֲשׂוּ בְכוֹרֵךְ. ה'

אֱלֹהֵיךְ - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים

ד) מִן הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעָךְ אֶת קוֹל. וְכָתוּב אַתֶּם

רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. מִן הַשָּׁמַיִם

(מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּשֶׁ, זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא).

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר - מָקוֹם

שֶׁהַכֹּל מֵאֲשֶׁרִים אוֹתוֹ. (דף פה ע"ב) הוֹצֵאתִיךָ

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם - זֶה יוֹבֵל, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ, מִצַּד הַיּוֹבֵל

יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וּמִשׁוֹם כַּף הַמַּשִּׁים פְּעָמִים

נִזְכָּרָה יֵצִיאַת מִצְרַיִם בַּתּוֹרָה. הַמַּשִּׁים יָמִים

לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה. הַמַּשִּׁים יָמִים לְחֵרוֹת הָעֶבְרִים.

מבית עבדים - כמו שכתוב (שמות יב) הבה כל
 בכור בארץ מצרים. ושנינו, הכתרים
 התחתונים הללו שהמצרים פטחו בהם. כמו שיש
 בית למעלה - יש בית למטה. בית קדוש
 שלמעלה, שכתוב (משלי כד) בחכמה יפנה בית - בית
 תחתון למטה שאינו קדוש, כמו שכתוב מבית
 עבדים.

שנינו, בשעה שנאמר אנכי, כל אותן מצוות
 התורה שנאחזו במלך הקדוש העליון
 בצד (זח), כלם היו כלולות בדבר הזה.

כמו ששנינו, כל מצוות התורה אחוזות בגוף
 המלך, (במלך הקדוש העליון) מהן בראש המלך,
 ומהן בגוף, ומהן בידי המלך, ומהן ברגליו, ואין
 מי שיוצא מגוף המלך החוצה. ולכן מי שפשע
 במצוה אחת של התורה, כמי שפשע בגוף המלך,
 כמו שכתוב (ישעיה ס) ויצאו וראו בפגרי האנשים
 הפשעים בני, כי ממש. אוי לרשעים שעוברים על
 מצוות התורה ולא יודעים מה הם עושים.

וַיֹּאמֶר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהוּא חֲטָא
אֵלָיו, אוֹתוֹ מָקוֹם מִמָּשׁ מְנַלָּה חֲטָאוֹ.

(וַאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמָּשׁ מְנַלָּה חֲטָאוֹ) חֲטָא
בְּקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא - הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַלָּה
חֲטָאוֹ, שְׁכַתוֹב (אִיּוֹב ב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ
מִתְקוֹמָמָה לוֹ. יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְאָרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
(זו כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל).

שְׁנֵינּוּ, שָׁמַיִם מְנַלָּיִם חֲטָאוּ שֶׁל אָדָם, וּבְשָׁעָה
שֶׁהוּא מְנַלָּה חֲטָאוֹ, אָרֶץ עוֹשָׂה דִין
הָאָדָם, שְׁכַתוֹב וְאָרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ, לַעֲשׂוֹת בּוֹ
דִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנֵינּוּ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן,
בְּשָׁעָה שֶׁנִּתְּנָה תוֹרָה, הָאֵם וְהַפְּנִיִם נִמְצְאוּ
בְּשִׁלְמוֹת, שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים קיג) אִם הַפְּנִיִם שְׁמַחָה.

אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. אֲנֹכִי, כְּמוֹ שֶׁשְׁנֵינּוּ, בַּת הַיְתָה
לוֹ לְאַבְרָהָם אֲבִינּוּ. הִיא שְׂכִינָה, וְזוֹ בַּת. ה'
אֱלֹהֶיךָ, שְׁכַתוֹב בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכַתוּב (מִשְׁלֵי ג)
עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. הִנֵּה בֵּן.

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁכַתוֹב (ויקרא כה)
 יוֹבֵל הוּא קִדְשׁ תְּהִיָּה לָכֶם. וְכַתוֹב אִם
 הַבָּנִים שְׂמִיחָה. וְקִדְשָׁתֶם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה
 וְקִרְאתֶם דְּרוֹר. הֲרִי אִם וּבָנִים. יוֹשֶׁבֶת הָאֵם,
 יוֹשְׁבֵי הַבָּנִים. (והעולמות) כָּלֶם כְּשִׂמְחָה כְּשִׂמְחָה
 וְעַל זֶה כְּתוֹב אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה. נִעְבְּרָה הָאֵם -
 כָּלֶם נִעְבְּרִים מִמְּקוֹמָם. וְכַתוֹב (דברים כב) לֹא תִקַּח
 הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְשִׁנִּינוּ, לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם חֲטָאִים
 לְמַטָּה, כִּדְרֵי שְׂתַעֲבֹר הָאֵם מֵעַל הַבָּנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכֹּל הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא. הַכֹּל
 הוּא. הַכֹּל אֶחָד. וְהַדְּבָרִים הֵלְלוּ הַתְּנַלְלוּ
 לְקוֹצְרֵי הַשָּׂדֶה. אֲשֶׁרֵיהֶם כְּעוֹלָם תְּהִיָּה וּכְעוֹלָם
 הַבָּא.

שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוֹב כְּרִיאִשִׁית כְּרִיא
 אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וְכַתוֹב
 כְּרִיאִשִׁית ב' כִּיּוֹם עָשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. כְּמָה
 כְּרִיאִנוּ כְּסוּקִים אֵלּוּ, הֲרִי שְׁנִינּוּ שְׁשִׁנִּיהֶם נִכְרָאוּ
 כְּאֶחָד? מִלְּמַד שְׁנִינְתָה הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא כִּן יְמִינוּ

וּבָרָא הַשָּׁמַיִם, וְנָטָה קַו שְׁמַאֲלוֹ וּבָרָא אֶת הָאָרֶץ.
בְּתַחֲלָה אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וְאַחַר כֵּן אָרֶץ
וְשָׁמַיִם.

שְׁנֵינּוּ, כְּתוּב (הושע ב) פִּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם ה'
אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ.
אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם - שָׁמַיִם מִמַּשׁ, שְׁכַת־תּוֹב (ישעיה סו)
הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי. וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ - הָאָרֶץ מִמַּשׁ,
שְׁכַת־תּוֹב וְהָאָרֶץ הַדָּם רַגְלֵי. שָׁמַיִם - שָׁמַיִם
הָעֲלִיּוֹנִים. וְאָרֶץ - הָאָרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה. שְׁשֵׁנֵינוּ,
כְּשֶׁהִתְתַּקֵּן שָׁמַיִם זֶה בְּתַקּוּנֵינוּ, (התפארו) כְּנִגְדֵי אָרֶץ זו,
וְתִשׁוּקָתוֹ כְּנִגְדֵיהָ בְּדִרְגָּה אַחַת שְׁנִקְרָאת צַדִּיק,
כְּמוֹ שְׁכַת־תּוֹב (משלי י) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם, וְנִדְבַק
בְּאָרֶץ הַזֶּה.

וּמֵרֵאשִׁי הַמֶּלֶךְ עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁשׁוּרָה תְּצַדִּיק
תְּזֶה, בָּא נִהָר אַחַד (דף פו ע"א) קְדוּשָׁה, שְׁמֹן
מִשְׁחָה, וּמִטִּיל בְּרַב תִּשׁוּקָה בְּאָרֶץ תְּקַדּוּשָׁה הַזֶּה,
וְהָאָרֶץ הַזֶּה נוֹטְלָת הַכֹּל, וְאַחַר כֵּן מִהָאָרֶץ הַזֶּה
הַכֹּל גּוֹזְנִים, עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כְּמוֹ תּוֹכֵר תְּזֶה

בְּשֵׁתְשׁוּקָתוֹ לְהִדְבֵּק בַּנִּקְבָּה, שְׂמוּצִיא וְרַע שָׁל
 רַבִּיָּה מִרְאֵשׁ הַמַּחַ בְּאוֹתָהּ אִמָּה וּמִטִּיל בַּנִּקְבָּה
 וּמִמֶּנּוּ הִנֵּקְבָה מִתְעַבְרָת. נִמְצָא שָׁכַל אֵיבָרֵי הַגּוּף
 בְּלֵם נִדְבָקִים בַּנִּקְבָּה, וְהִנֵּקְבָה אוֹחֶזֶת הַכֹּל.
 בְּדִנְמָה זֶה שְׂנִינּוּ, כֹּל הַמְשָׁלִים לַעֲשָׂרָה רֵאשׁוּנִים
 שָׁל בֵּית הַכְּנֻסֶת, נוֹטֵל שְׂכָר בְּלֵם. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר,
 בְּנִגְדַּב בְּלֵם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-ב' כ"ב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּירֶד,
 וְכְתוּב יִירֶד ה' לְעֵינַי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי.
 (לֹא נִזְרָסִים תִּנָּא) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּירֶד, לָאֵן יִירֶד? אִם תֵּאמַר
 שְׂיִירֶד לְסִינַי, תִּירֵי כְּתוּב עַל הַר סִינַי, וְלֹא כְּתוּב
 בְּהַר סִינַי?

אֵלֶּא וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּירֶד, לָאֵן יִירֶד? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי
 (אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲזִינָא), יִירֶד בְּדִרְגוֹתָיו מִדְּרָגָה
 לְדִרְגָה וּמִכְּתָר לְכְּתָר עַד שְׂנִדְבֵּק בְּאֶרֶץ חִזּוֹ, וְאִזּוֹ
 הָאִירָה הַלְּבָנָה וְעַמְדָה בְּשִׁלְמוֹת. זְהוּ שְׂכַתוּב וַיֵּט
 שָׁמַיִם וַיִּירֶד, לְאֶרֶץ חִזּוֹ. וְאִזּוֹ כְּתוּב עַל הַר סִינַי. מָה
 עֹמֵד עַל הַר סִינַי? הִנּוּחַ אוֹמֵר זֶה שְׂכִינָה.

רַבִּי אֲבָא אָמַר מִכָּאן, (שמות יט) מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו
 ה' בָּאֵשׁ. וְכַתּוּב (דברים ה) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ
 אוֹכֵלָה הוּא. וְכַתּוּב (בראשית יט) וְה' הִמְטִיר עַל סֹדֶם
 וְעַל עֲמֹרָה נִפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם. וְה'
 הִמְטִיר - זוּהִי אֶרֶץ. מֵאִיזָה מְקוֹם נָטַל אֶת זֶה?
 סוּף הַפְּסוּק מוֹכִיחַ, שְׁכַתּוּב מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם,
 מִן הַשָּׁמַיִם מִמָּשׁ. רַבִּי חֵיִיא אָמַר מִכָּאן, וַיְדַבֵּר
 אֱלֹהִים אֶת כָּל, כָּל - הַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל, שְׁחֵרֵי כּוּזָה
 תְּלוּי הַכֹּל.

לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר, אֱלֹהִים אַחֲרַיִם - לְהוֹצִיא שְׂכִינָתָה. עַל
 פְּנֵי - לְהוֹצִיא פְּנֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁבְּהֶם נִרְאָה הַמֶּלֶךְ
 הַקְּדוֹשׁ, וְהֵם שְׁמוֹ, וְהוּא הֵם. הוּא שְׁמוֹ, שְׁכַתּוּב
 (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי. הוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד הוּא.
 כְּרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

שְׁנָה רַבִּי שְׂמֵעוֹן, אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ
 הוּא קָרָא לָהֶם אָדָם, שְׁכַתּוּב (יחזקאל לד) וְאִתָּן
 צֵאנִי צֵאן מֵרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם, (ויקרא א) אָדָם כִּי

יְקָרִיב מִכֶּם. מָה הַטַּעַם קָרָא לָהֶם אָדָם? מִשּׁוֹם
שְׂכָתוֹב (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם. אַתֶּם
וְלֹא לְשָׂאֵר עַמִּים. וּמִשּׁוֹם כִּד אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם
קְרוּיִים אָדָם, וְאִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת קְרוּיִים
אָדָם.

וַיִּשְׁנֶינּוּ, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, בֵּינּוֹן שְׂאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל
נִמְזַל, נִכְנָם לְבָרִית שְׁנֹזֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עִם אַבְרָהָם, שְׂכָתוֹב (בראשית כד) וְה' בֵּרַךְ אֶת
אַבְרָהָם בְּכָל. וְכָתוֹב (מיכה ז) חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְהִתְחִיל
לְהַכְנִים לְמָקוֹם הַזֶּה. (אדם) בֵּינּוֹן שְׂזוּכָה לְקַיִם מַעֲוֹת
הַתּוֹרָה, נִכְנָם לְאָדָם (למקום) וְנִדְבַק בְּגוֹף הַמַּלְאָךְ, וְאִין
נִקְרָא אָדָם.

וַיִּרְעֵ יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ אָדָם. כֹּא וְרֵאָה, כָּתוֹב
בְּיִשְׁמַעְאֵל וְהוּא יְהִיָּה פָּרָא אָדָם. פָּרָא
אָדָם, וְלֹא אָדָם. פָּרָא אָדָם, מִשּׁוֹם שְׂנַמְזַל,
וְרֵאָשִׁיתוֹ שָׁל אָדָם הָיָה כּוּ, שְׂכָתוֹב (בראשית יז)
וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנֵו בֶן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלוֹ אֶת
בְּשֵׁר עַרְלָתוֹ. בֵּינּוֹן שְׂנַמְזַל נִכְנָם לְרֵאָשִׁית הַזֹּאת

שְׁנֵקְרֵאת כּל. וְהוּ שְׁכָתוּב וְהוּא יְהִי פָּרָא אָדָם,
 וְלֹא אָדָם. יְדוּ בְּכָל, יְדוּ בְּכָל וְדָאֵי - וְלֹא יוֹתֵר,
 מְשׁוּם שְׁלֹא קִבֵּל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה. רֵאשִׁית הָיְתָה כּוּ
 מְשׁוּם שְׁנִמּוּל, וְלֹא הַשְׁתַּלֵּם בְּמְצוּוֹת הַתּוֹרָה. אֲבָל
 יִרְעֵ יִשְׂרָאֵל שְׁנִשְׁלָמוּ בְּכָל, נִקְרָאוּ אָדָם מְמָשׁ,
 וְכָתוּב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵ נַחֲלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מְשׁוּם כֶּךָ כָּל הַפְּרָצוּפִים מִתְּרִים,
 פָּרַט לְפְרָצוּף אָדָם. רַבִּי יַצְחָק אָמַר,
 כְּשֶׁנֶּעֱשֶׂה, נִרְאֶה שְׁחָקוּק תּוֹף הַחֲקִיקוֹת שֶׁל
 הַשְּׁלֵמוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הִינּוּ מֵה שְׂאֵנָשִׁים
 אוֹמְרִים, קִשְׁרֵי כְּרוּחַ מְצוּיִים בְּצוֹרָה.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה הוֹלֵךְ מִקְפּוּטְקֵיָא לְלוֹד לְרֵאוֹת
 אֶת רַבִּי שְׂמַעוֹן שְׁתֵּיהָ שָׁם, וְהָיָה רַבִּי חֲזַקְיָה
 הוֹלֵךְ עִמּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חֲזַקְיָה, זֶה
 שְׂשֵׁנִינוּ לְפָנֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן וְהוּא יְהִי (דף פו ע"ב) פָּרָא
 אָדָם - וְדָאֵי כֶּךָ הוּא. וְזֶהוּ בְּרוּר הַדְּבָר - סוּף
 הַפְּסוּק, שְׁכָתוּב וְעַל פָּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכֵּן. מֵה זֶה
 וְעַל פָּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכֵּן?

אָמַר לוֹ, לֹא שָׁמַעְתִּי וְלֹא אָמַר, שְׁחַרְי לְמַדְנֹו,
בְּתוֹב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֵשָׁה.
אֲשֶׁר שָׁם מֵשָׁה - אֶתָּה יָכוֹל לוֹמַר. אֲבָל שְׁלֹא שָׁם
מֵשָׁה - אֵינְךָ יָכוֹל לוֹמַר.

פֶּתַח רַבִּי יְהוֹדָה וְאָמַר, (שם) כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאֶרְךָ
יָמֶיךָ. מִי שְׁזוֹכָה בַּתּוֹרָה וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה,
זוֹכָה לְשָׁנֵי חַיִּים - אֶחָד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֶחָד בְּעוֹלָם
הַבָּא, שְׁכַתוֹב חַיִּיךָ, שָׁנִים. וְכֹל מִי שֶׁנִּפְרָד מִמֶּנָּה,
כְּמִי שֶׁנִּפְרָד מִן הַחַיִּים, וְכִי שֶׁנִּפְרָד מִרַבִּי שְׁמַעוֹן,
כֹּאֲלוֹ נִפְרָד מִהַכֹּל.

וַיְמַה בַּפֶּסֶק הָיָה שֶׁהוּא פוֹתַח פֶּתַח לֹא יִכְלֹנו
לְהַכְנִים אֱלֹיו - דְּבָרֵי תּוֹרָה הַנְּסֻתָרִים עַל
אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אִוִי לְדוֹר שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי
יִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ. שְׁכַשְׂאָנוּ עוֹמְדִים לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן,
מֵעֵינֹוֹת הַלֵּב פְּתוּחִים לְכֹל עֶבֶר וְהַכֹּל מִתְנַלָּה.
וְכִשְׁנִפְרָדִים מִמֶּנּוּ, לֹא יוֹדְעִים דָּבָר, וְכֹל הַמֵּעִינֹוֹת
נִסְתָּמִים.

אמר רבי חזקיה, הינו שכתוב (במדבר יא) ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים. כמנורה הזו שמאירים ממנה כמה מנורות, והיא מצויה בקיומה. כך רבי שמעון בר יוחאי בעל המנורות הוא מאיר לכל, והאור לא זו ממנו ונמצא בקיומו. הלכו עד שהגיעו אליו.

בשהגיעו אליו, מצאוהו שהיה יושב ועוסק בתורה, והיה אומר (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו. כל תפלת ישראל היא תפלה, ותפלת העני עליונה מכלם. מה הטעם? משום שזו עולה עד פסא הכבוד של המלך ומתעפרת בראשו. ותקדוש ברוך הוא משתבח (מהעטף) באותה תפלה ודאי, תפלת העני נקראת תפלה.

כי יעטף. עטוף זה אינו עטוף של כסוי, שהרי אין לו. אלא כתוב כאן כי יעטף, וכתוב שם (איכה ב) העטופים ברעב. ולפני ה' ישפך שיחו, שקובל לפני רבונו. וזה נוח לפני תקדוש ברוך

הוא, משום שהעולם מתקיים בו כשלא נמצאים
 שאר מקימי העולם בעולם. אוי למי שאותו העני
 יקבל עליו לרבנו, משום שהעני קרוב למלך יותר
 מכלם, שפּתּוּב (שמות כב) וְהָיָה כִּי יִצְעַק אֵלַי
 וְשָׁמַעְתִּי כִּי תִנּוֹן אָנֹכִי.

ולשאר בני העולם - לפעמים ששומע ולפעמים
 שלא שומע. מה הטעם? משום שדיור
 המלך הוא בכלים השבורים הללו, שפּתּוּב (ישעיה
 ט) וְאֵת דִּבְאֵי וּשְׁפַל רוּחַ. וּכְתוּב (תהלים לד) קָרוֹב ה'
 לְנִשְׁפָּרֵי לֵב. (שם נה) לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְבָה אֱלֹהִים לֹא
 תבזה.

מכאן שנינו, מי שנוזף בעני - נוזף בשכינה,
 שפּתּוּב וְאֵת דִּבְאֵי וּשְׁפַל רוּחַ, וּכְתוּב (משלי
 כב) כִּי ה' יָרִיב רִיבָם וְגו'. משום שהאפוזרופוס
 שלהם חזק ושולט על הכל, שלא צריך עדים ולא
 צריך דין אחר, ולא נוטל משכונ כשאר הדיינים.
 ואיזה משכונ נוטל? נשמות בני אדם, שפּתּוּב
 וְקָבַע אֶת קִבְעֵיהֶם נִפְשׁוּ.

עוֹד אָמַר, תּוֹפֵלָה לְעֵנִי - כָּל מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא תּוֹפֵלָה,
 דְּבַר עֲלִיּוֹן הוּא, שֶׁהוּא עוֹלָה לְמְקוֹם (שֶׁהַקְדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא) עֲלִיּוֹן. תּוֹפֵלָת הָרֵאשִׁי הֵן הַתּוֹפְלִין שֶׁל הַמֶּלֶךְ
 שְׁמִנִּית אֹתָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן סוֹבֵב רֵאשׁוֹ, וְרָאָה אֶת רַבִּי יְהוּדָה
 וְאֶת רַבִּי חֲזַקְיָה שֶׁהִנִּיעוּ אֵלָיו. אַחַר שְׁפִיטָה,
 הִסְתַּכֵּל בָּהֶם. אָמַר לָהֶם, אוֹצֵר הָיָה לָכֶם וְאֶבֶד
 מִכֶּם. אָמְרוּ לוֹ, וְדַאי שֶׁפִּתַּח עֲלִיּוֹן פִּתַּח מוֹרְנוֹ,
 וְלֹא יִכְלְנוּ לְהַכְנִים בּוֹ.

אָמַר, מַה הוּא? אָמְרוּ לוֹ, (בְּרֵאשִׁית טו) וְהוּא יְהִיָּה
 פְּרָא אָדָם. וְסוֹף הַפְּסוּק אָנוּ רוֹצִים לְדַעַת,
 שֶׁפִּתּוּב וְעַל פְּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכֵּן. מַה זֶה עַל פְּנֵי
 כָּל אֶחָיו? שֶׁהָרִי בְּרוּר שֶׁל כָּל הַפְּסוּק יִדְעֵנוּ, וְאֶת
 זֶה לֹא יִדְעֵנוּ, שֶׁסוֹף הַפִּתּוּב לֹא נִרְאָה כְּרֵאשׁוֹ.

אָמַר לָהֶם, חֲיִיכֶם, הַכֹּל הוּא דְבַר אֶחָד, וְנִבְרָאָה
 אֶחָת עוֹלָה. שְׁנֵינוּ, בְּמַה פְּנִים לְפָנִים יִשׁ
 לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: פְּנִים הַמְּאִירִים. פְּנִים שֶׁלֹּא
 מְאִירִים. פְּנִים תּוֹחֲתוֹנִים. פְּנִים (דף פז ע"א) רְחוּקִים. פְּנִים

קְרוֹבִים. פָּנִים שְׁלֵפָנִים. פָּנִים שְׁלַחוּץ. פָּנִים שֶׁל
יָמִין. פָּנִים שֶׁל שְׂמאל.

בֹּא וּרְאֵה, אֲשֶׁר־יָהֶם יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שְׂאֲחֻזִּים בַּפָּנִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ
בְּאוֹתָם פָּנִים שֶׁהוּא וְשִׁמוֹ אֲחֻזִּים בָּהֶם, וְהֵם וְשִׁמוֹ
אֶחָד הוּא, וְשָׂאֵר הָעַמִּים אֲחֻזִּים בְּאוֹתָם פָּנִים
רְחוּקִים, בְּאוֹתָם פָּנִים תַּחְתּוֹנִים, וְלִכְּן יֵם רְחוּקִים
מִגּוֹף הַמֶּלֶךְ, שֶׁהֲרִי רָאִינוּ כֹּל אוֹתָם שֶׁל מַצְרַיִם,
קְרוֹבֵי יִשְׂמָעֵאל, כְּמוֹ אֲחִים וְקְרוֹבִים הָיוּ לוֹ, וְכָל־ם
הָיוּ בַּפָּנִים תַּחְתּוֹנִים וּבְאוֹתָם פָּנִים רְחוּקִים.

וּבְגִלְלֵי אֲבָרָהֶם, כְּשֶׁנִּמְוֵל יִשְׂמָעֵאל, זָכָה שִׁשָּׁם
מְדוּרוֹ וְחֶלְקוֹ בְּמָקוֹם שֶׁשׁוֹלֵט עַל כָּל
אוֹתָם פָּנִים רְחוּקִים וְתַחְתּוֹנִים, עַל כָּל אוֹתָם פָּנִים
שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים. וְהוּ שֶׁכְּתוּב יָדוֹ בְּכֹל. וּמִשׁוּם כֶּךָ
עַל פָּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכַּן. כְּלוּמַר, יִשִּׁים מְדוּרוֹ וְחֶלְקוֹ
לְמַעַלָּה מִכָּל־ם, שֶׁכְּתוּב יָדוֹ בְּכֹל, שֶׁשׁוֹלֵט עַל כָּל
שְׂאֵר הַפָּנִים שְׁלֵמֶטָה, וּמִשׁוּם כֶּךָ עַל פָּנֵי כָּל אֶחָיו
וַדַּאי, שֶׁלֹּא זָכוּ כְמוֹתָו.

בָּאוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי חֲזַקְיָה וְנִשְׁקוּ יְדוּ. אָמַר רַבֵּי
 יְהוּדָה, הֵינּוּ מֵה שְׂאֲנָשִׁים אוֹמְרִים, יִין
 בְּשִׁמְרֵי וּנְבִיעַת הַבַּיִר, בְּקֶשֶׁר שֶׁל קִימָא מְתַעֵפֵר.
 אוֹי לָעוֹלָם בְּשִׁיסְתֵּילָק מִמֶּנּוּ מוֹרְנוּ! אוֹי לְדוֹר
 בְּשִׁיעָה יֵאָרַע בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן! אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שְׂמִפִּירִים
 אֶת מוֹרְנוּ! אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שֶׁהוּא שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ!

אָמַר רַבֵּי חֲזַקְיָה, הֲרֵי שְׂנִינּוּ, בְּשִׁגְר נְמוֹל נִקְרָא
 גֵּר צֶדֶק, וְלֹא יוֹתֵר. וְכֵאֵן אָמַר מוֹרְנוּ יְדוּ
 בְּכַל. אָמַר רַבֵּי שְׂמַעוֹן, הַכֹּל נִקְשָׁר בְּאַחֵר. אֲבָל
 שְׂנִינּוּ שְׁחֵגַר, שׁוֹנָה יִשְׂמַעְעָל, שְׂאִינּוּ גֵר. בֶּן אֲבָרְחָם
 הוּא תָּהָה, בְּנוֹ שֶׁל קְרוּשׁ תָּהָה. וְכֵתוּב כּוּ
 בְּיִשְׂמַעְעָל, (כְּרֵאשִׁית י"ז) תָּהָה בְּרַכְתִּי אֶתוֹ. כֵּתוּב כֵּאֵן
 בְּרַכְתִּי אֶתוֹ, וְכֵתוּב שָׁם (שֵׁם כ"ד) וְה' בִּרְדָּךְ אֶת
 אֲבָרְחָם בְּכַל. וְעַל כֵּךְ כֵּתוּב יְדוּ בְּכַל.

וּמִשּׁוֹם כֵּךְ כֵּתוּב עַל פְּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכֵּן. שָׂאֵם
 שְׂאָר קְרוּבֵיו נְמוֹלוֹ (תְּהִיבֵרוּ), נִקְרָאִים גֵּרֵי
 צֶדֶק וְלֹא יוֹתֵר, וְהוּא יוֹתֵר וְעֲלִיּוֹן מִכֻּלָּם. כָּל שְׂכֵן
 הֵם שְׂלֹא נְמוֹלוֹ שְׂעוּמְדִים בְּאוֹתָם פְּנִים רְחוּקִים,

בְּאוֹתָם פְּנִים תַּחְתּוֹנִים. וְהוּא מְדוּרוֹ לְמַעַלָּה מִכָּל
הַפְּנִים שְׁלָחָם, וּמִכָּל הַפְּנִים שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב עַל פְּנֵי כָּל
אֲחָיו יִשְׂכֵּן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשּׁוּם כֶּךָ הִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַכְּרִיז וְאָמַר, לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים
אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, שְׂזוּחֵי הָאֱמוּנָה שְׁלוֹ.

לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. הֲרִי נִתְבְּאֵר.
וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל הַפְּרָצוּפִים מִתְּרִים, פָּרַט
לְפָרְצוֹף אָדָם, שְׁתֵּרֵי פְּרָצוֹף זֶה שׁוֹלֵט בְּכָל.

דְּבַר אַחַר לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה - רַבִּי
יִצְחָק פָּתַח, אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת
בְּשָׂרְךָ. כִּמְה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהִזְהַר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה,
כִּמְה יֵשׁ לוֹ לְהִזְהַר שְׁלֵא יִטְעֶה בָּהֶם, וְשְׁלֵא יוֹצִיא
מִהַתּוֹרָה מַה שְׁלֵא יוֹדֵעַ וְלֹא קִבֵּל מִרְבוֹ. שְׂכָל מִי
שְׂאוֹמֵר דְּבָרֵי תּוֹרָה מַה שְׁלֵא יוֹדֵעַ וְלֹא קִבֵּל מִרְבוֹ,
עָלְיוֹ כָּתוּב לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה.
וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַפְרֵעַ מִפְּנֵי בְּעוֹלָם
חֲבֵא, בְּזִמָּן שְׁנַשְׁמָתוֹ תִּרְצֶה לְהַכְּפִים לְמִקּוּמָה,

דוֹחִים אוֹתָהּ תְּחוּצָה, וְתִשְׁמַר מֵאוֹתוֹ מָקוֹם
שֶׁצָּרוּרָה בְּצָרוֹר תִּי שָׂאָר הַנְּשָׁמוֹת.

(רבי יהודה אומר מבאן) כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ, לָמָּה יִקְצַף תְּאֵלֵהוּם
עַל קוּלָּהּ. קוּלָּהּ - זוֹהִי נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. אָמַר
רַבִּי תִּיֵיא, עַל זֶה פְּתוּב בִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קִנְיָא. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁמִּקְנֵא לְשֵׁמוֹ בְּכָל. אִם מִשּׁוּם
הַפְּרָצוּפִים מִקְנֵא לְשֵׁמוֹ, מִשּׁוּם שֶׁמִּשְׁקַר בְּשֵׁמוֹ, אוֹ
מִשּׁוּם הַתּוֹרָה.

שְׁנִינוּ, כָּל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם קְדוֹשׁ, שְׂאִין לָךְ דְּבָר
בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כָּלּוּל בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, וּמִשּׁוּם
כִּךְ צָרִיךְ לְהוֹתֵר שֶׁלֹּא יִטְעֶה בְּשֵׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ וְלֹא
יִשְׁקַר בוֹ. וּמִי שֶׁמִּשְׁקַר בַּמִּלָּה הָעֲלִיּוֹן, לֹא מִכְּנִיסִים
אוֹתוֹ לַפְּלִטְרִין שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וַיִּשְׁמַר מִן הָעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, פְּתוּב כָּאֵן לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פְּסָל
וְכָל תְּמוּנָה, וְכְתוּב שָׁם (דף פז ע"ב) (שמות לד) פְּסָל
לָךְ שְׂנִי לַחַת אֲבָנִים. כְּלוּמַר, לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פְּסָל
- לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ תּוֹרָה אַחֲרַת שֶׁלֹּא יִדְעָתָּ וְלֹא אָמַר
לָךְ רַבִּי. מָה הַטַּעַם? כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קִנְיָא.

אני הוא שעתידי להפריע ממך בעולם הבא בשעה
שהנשמה רוצה להכניס לפני, כמה מזמנים לשקר
בה ולהכניסה לגיהנום.

שנינו, אמר רבי יצחק, לא תעשה לך וגו' -
שצריך האדם שלא לשקר בשמו של

הקדוש ברוך הוא (דבר אחר לא תעשה לך פסל וגו' - שצריך האדם
שלא לשקר בשמו של הקדוש ברוך הוא, ומחזק זה ברית אמת הקיום הקדושה.

שמי שמשקר בברית הזו, משקר בשמו של הקדוש ברוך הוא) של הקשר
הראשון שנקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא
בשנמולו, וזהו הקיום הראשון של הכל - להכניס
בברית אנבהם, שהיא קשר השכינה. וצריך אדם
שלא לשקר בברית הזו, שמי שמשקר בברית הזו,
משקר בקדוש ברוך הוא. מה השקר? הוא שלא
יכניס ברית זו לרשות אחרת, כמו שנאמר ובעל
בת אל נבר.

רבי יהודה אמר מכאן, (הושע ה) בה' פגרו כי בני
זרים ילדו - מי שמשקר בברית הזו, משקר
בקדוש ברוך הוא, משום שברית זו אחוזה בקדוש

בְּרוּךְ הוּא, וְכָתוּב לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה
אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּגְו'.

לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם. רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה
הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי חֲזִיָּא. אָמַר רַבִּי
חֲזִיָּא, כָּתוּב וְרֵאִיתָ בַּשָּׁמַיִם אִשֶׁת יִפֶּת תֹּאֵר. מָה
הַטַּעַם, וְהָרִי כָּתוּב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם? אָמַר לוֹ,
בְּעוֹד שָׁתֵּן קִימוֹת בְּרִשׁוּתָם.

וּבֹא רֵאֵה, אֵינן לָךְ אִשָּׁה בְּעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
בּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת בְּשָׂרָה כְּרֵאוֹי, שְׁשֻׁנֵינוּ,
לָמָּה סִמַּךְ פָּרָשָׁה זוֹ לְבֵן סוּרֵר וּמוֹרָה? אֵלֶּא בּוֹדֵאִי
מִי שְׁנוּשֵׂא אִשָּׁה זוֹ, יוֹרֵשׁ מִמֶּנָּה בֶּן סוּרֵר וּמוֹרָה.
מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁקָּשָׁה לְהַעֲבִיר מִמֶּנּוּ זַחְמָה,
וְכָל שֶׁכֵּן אוֹתָהּ שְׁנוּשֵׂאָה בְּתַחֲלָה, שְׂדִיין בְּדִין נִדְבָק
וּנְטִמָּאת בָּהּ, וְקָשָׁה לְהַעֲבִיר מִמֶּנָּה הַזַּחְמָה, וְהֵינּוּ
מָה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה בְּנִשְׁוֹת מִדִּין, (במדבר לא) וְכָל אִשָּׁה
יִדְעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר חֲרָגוּ.

אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שִׁיּוֹרֵשׁ גִּחְלָה זוֹ
וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ, שְׁבֹאוֹתָהּ יִרְשָׁה קְדוּשָׁה

נִדְבַק הָאָדָם בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. כָּל שָׂכֵן אִם זֹכֵה
 לְמַצְוֹת הַתּוֹרָה, שְׁהִירֵי פֹשֵׁט הַמֶּלֶךְ יְמִינוֹ כְּנִגְדּוֹ
 וְנִדְבַק בְּנוֹף הַקֹּדֶשׁ. וְעַל זֶה כָּתוּב בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל,
 (דברים ה) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם, וְכָתוּב (שם יד)
 בָּנִים אַתֶּם לַה'. בָּנִים אַתֶּם מִמֶּשֶׁ, שְׂפָתוֹב (שמות ד)
 בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָתוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר.

לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם וְגו'. רַבֵּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (מלכים ב-
 ה) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה אֶעֱשֶׂה לָּךְ הַגִּידִי
 לִי מַה יֵּשׁ לָּךְ בַּבַּיִת. אָמַר לָהּ אֱלִישָׁע, כָּלוּם יֵשׁ
 לָּךְ עַל מַה שְׁתַּשְׁרָה בְּרַבֵּת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא?
 שְׁשֻׁנֵינוּ, אָסוּר לְאָדָם לְבָרֵךְ עַל שְׁלֶחַן רֵיק, מַה
 הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהַבְּרָכָה שְׁלֹמַעְלָה לֹא שׁוֹרָה
 בְּמִקּוֹם רֵיק.

וּמִשּׁוֹם כֵּן צָרִיךְ אָדָם לְסַדֵּר עַל שְׁלֶחַנוֹ לָחֵם אַחַד
 אוֹ יוֹתֵר לְבָרֵךְ עֲלָיו. וְאִם לֹא יִכּוֹל, צָרִיךְ
 לְהִשְׁאִיר מֵאוֹתוֹ מִזֶּן שְׂאֵבֵל עַל מַה שְׁיִבְרָךְ, וְלֹא
 יִמָּצֵא שְׂמִבְרָךְ בְּרִיקְנוֹת.

כִּיּוֹן שְׂאֵמְרָה אֵינן לְשִׁפְחָתָךְ כָּל פְּנִית כִּי אִם
 אָסוּף שָׁמֶן - אָמַר, וַדַּאי הֲרִי בְּרָכָה
 שְׁלֵמָה בְּזוֹת, שְׁכַתוֹב (קהלת ז) טוֹב שֵׁם מִשָּׁמֶן טוֹב.
 שְׁשֵׁם קְדוֹשׁ יוֹצֵא מִשָּׁמֶן לְהַתְּפַרֵּךְ וּלְהַדְלִיק
 מְנוֹרוֹת קְדוֹשׁוֹת. מֵהוּ הַשָּׁמֶן הַזֶּה? (כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית ב) וַנְּהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן) רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קלג) כַּשָּׁמֶן הַטוֹב עַל הָרֹאשׁ
 וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אֵלֹהֵי הָרִי אֶפְרַסְמוֹן וְד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, טוֹב שֵׁם - כְּפֹה טוֹב שֵׁם עַלְיוֹן
 שֶׁל מְנוֹרוֹת עַלְיוֹנוֹת קְדוֹשׁוֹת כְּשֶׁכֶּלֶן
 מְאִירוֹת מִשָּׁמֶן טוֹב, כְּמוֹ שֶׁאֶמְרֵנוּ. וְאִסּוּר לְאָדָם
 לְהַזְכִּיר אֶת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרִיקְנוֹת. שְׁכָּל
 מִי שֶׁמְזַכֵּר אֶת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרִיקְנוֹת,
 טוֹב לוֹ שְׁלֵא נִבְרָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ, אֶלָּא אַחַר דְּבַר. (דף פח ע"א) שְׁחֲרֵי הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ לֹא נִזְכָּר בַּתּוֹרָה אֶלָּא אַחַר שְׁנֵי דְבוּרִים
 (כְּלוּמַר עַל דְּבַר), שְׁכַתוֹב בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לֹא נִזְכַּר שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ אֵלָּא עַל
 עוֹלָם שָׁלֹם, שְׁכַתוֹב (בראשית ב) כִּיֹּם עֲשׂוֹת ה'
 אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. מִכָּאן שְׁלֹא לְהִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ בְּרִיקְנוֹת. וְכַתוּב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה'
 אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. (כתוב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, שלא להזכיר
 שם הקדוש בריקנות, אלא בברכה או בתפלה. ומי שמוזכר השם הקדוש בריקנות,
 שלא בברכה או בתפלה, פאשר נשמתו תצא ממנו עתידים להפרע ממנו ולנקם
 ממנו נקמות, שכתוב כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא.)

וְשִׁנְיָנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהִי בְרָכָה? הַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ. מִשּׁוֹם שְׁמִמְנוּ נִמְצְאָת הַבְּרָכָה
 לְכָל הָעוֹלָם, וְהַבְּרָכָה לֹא נִמְצְאָת עַל מְקוֹם רֵיק
 וְלֹא שׁוֹרָה עָלָיו. וְהוּוֹ שְׁכַתוֹב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה'
 אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא.

זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 כַּתוּב (שם א) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי,
 וְכַתוּב בַּמָּן (שמות מז) שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקַטְהוּ וּבַיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה בוֹ. כִּיֹּן שְׁלֹא נִמְצְאָ בוֹ
 מִזֹּנּוֹת, אִיזוֹ בְרָכָה נִמְצְאָת בוֹ?

אֵלֶּא כֶּךָ שְׁנִינוּ, כָּל הַבְּרָכוֹת שְׁלֹמְעֵלָה וְשְׁלֹמֶטָה
 תְּלוּיֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְשְׁנִינוּ, לָמָּה לֹא
 נִמְצָא מִן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי? מִשּׁוּם שְׁמֵאוֹתָו יוֹם
 מִתְּפָרְכִים כָּל שֵׁשֶׁת הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים, וְכֹל אֶחָד
 וְאֶחָד נוֹתֵן מְזוֹנוֹ לְמִטָּה, כָּל אֶחָד בַּיּוֹמוֹ, מֵאוֹתָהּ
 בְּרָכָה שְׁמֵתְפָרְכִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וּמִשּׁוּם כֶּךָ, מִי שֶׁהוּא בְּדַרְגַּת הָאֱמוּנָה, צָרִיךְ
 לְסִדֵּר שְׁלֵחַן וּלְתַקֵּן סְעוּדָה בְּלַיִל שֶׁבֶת
 בְּדִי שְׁמֵתְפָרְךְ שְׁלַחְנוּ כָּל אוֹתָם שֵׁשֶׁה יָמִים, שְׁחֵרֵי
 בְּאוֹתוֹ זְמַן מְזַדְמָנֵת הַבְּרָכָה לְהַתְּפָרְךְ כָּל שֵׁשֶׁת יָמֵי
 הַשֶּׁבֶת, וְהַבְּרָכָה לֹא נִמְצְאָת בְּשֵׁלֵחַן רִיק, וְעַל כֶּךָ
 צָרִיךְ לְסִדֵּר שְׁלַחְנוּ בְּעָרֵב שֶׁבֶת בְּלַחֲמִים וּמְזוֹנוֹת.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִפְלוּ בַּיּוֹם הַשֶּׁבֶת גַּם. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, צָרִיךְ לְהַתְּעַנֵּג בַּיּוֹם הַזֶּה וּלְאָכַל
 שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשֶׁבֶת, בְּדִי שְׁמֵמְצָאוּ שֶׁבַע וְעֵנֵג
 בַּיּוֹם הַזֶּה בְּעוֹלָם.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, לְחֻזְמִין בְּרָכָה בְּאוֹתָם יָמִים
 שְׁלֹמְעֵלָה שְׁמֵתְפָרְכִים מִן הַיּוֹם הַזֶּה, וּבַיּוֹם

הָיָה מְלֵא רֵאשׁוֹ שֶׁל זְעִיר אַנְפִּין מִטַּל שְׁנוֹת מִהַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ הַנִּסְתָּר שֶׁל הַכֹּל, וּמִטַּיִל לְשִׂדָּה הַתְּפוּחִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים מִשְׁנַכְנְסֵת שַׁבָּת, שְׁכַלְכְּלֵם יִתְבָּרְכוּ כְּאֶחָד.

וְעַל זֶה צָרִיךְ אָדָם לְהִתְעַנֵּג שֶׁלֹּשׁ הַפְּעָמִים הַלָּלוּ, שְׁחֵרֵי בֹהַ תְּלוּיָה הָאֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה - בְּעִתִּיק הַקְּדוֹשׁ, וּבְזְעִיר אַנְפִּין, וּבְשִׂדָּה הַתְּפוּחִים. וְצָרִיךְ אָדָם לְהִתְעַנֵּג בָּהֶם וּלְשַׂמַּח בָּהֶם. וּמִי שֶׁגִּזְרַע סְעוּדָה מֵהֶם, מֵרְאָה פָּנָם לְמַעְלָה, וְעֲנֵשׂוֹ שֶׁל הָאָדָם הַהוּא גָּדוֹל.

מִשׁוּם כֵּן צָרִיךְ לְסַדֵּר שְׁלַחְנוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים מִשְׁנַכְנְסֵת שַׁבָּת, וְלֹא יִמְצֵא שְׁלַחְנוֹ רִיק, וְתִשְׁרָה עָלָיו הַבְּרָכָה כָּל שְׂאֵר יְמֹת הַשַּׁבָּת, וּבְדָבָר הַזֶּה מֵרְאָה וְתוֹלָה אֶת הָאֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, זֶה מִי שְׁמִשְׁלִים שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבָּת, קוֹל יוֹצֵא וּמְכַרִּיז עָלָיו: (ישעיה נח) אִזְ תִּתְעַנֵּג עַל ה'. זוֹ סְעוּדָה אַחַת כְּנֶגֶד הָעִתִּיק הַקְּדוֹשׁ שֶׁל כָּל הַקְּדוֹשִׁים. וְהַרְבֵּבְתִּיךְ עַל כְּמִתִּי

אָרִיז - זוּ סְעוּדָה שְׁנֵייה בְּנֶגֶד שְׂרָה הַתְּפוּחִים
הַקְּדוּשִׁים. וְהֵאֱכַלְתִּיךָ גַּחְלֵת יַעֲקֹב אָבִיךָ - זוּהִי
הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁהִשְׁתַּלְּמָה בְּזַעִיר אֲנֹפִין.

וּבְנֶגְדָם צָרִיךְ לְהִשְׁלִים סְעוּדָתוֹ, וְצָרִיךְ לְהִתְעַנֵּג
בְּכָל הַסְּעוּדוֹת וְלִשְׂמַח בְּכָל אַחַת וְאַחַת
מֵהֶן, מִשּׁוּם שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה הַשְּׁלֵמָה, וּמִשּׁוּם כִּי
הַשְּׂבֵת נִתְכַּבְּדָה מִכָּל שְׂאֵר הַזְּמַנִּים וְהַחֲנִים, מִשּׁוּם
שֶׁהַכֹּל בָּהּ נִמְצָא, וְלֹא נִמְצָא כִּי בְּכָל הַזְּמַנִּים
וְהַחֲנִים. אָמַר רַבִּי תִיבֵי, מִשּׁוּם כִּי, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל
נִמְצָא בּוֹ, נִזְכָּר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, שְׂפָתוֹב (בראשית ב)
וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּשְׁכַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.
וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

רַבִּי אֲבָא (רב המנונא סבא), כְּשֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּסְעוּדַת
הַשְּׂבֵת, הָיָה שְׂמֵחַ בְּכָל אַחַת וְאַחַת, וְהָיָה
אוֹמֵר: זוּהִי סְעוּדָה קְדוּשָׁה שֶׁל הָעֵתִיק הַקְּדוּשׁ
הַנִּסְתָּר שֶׁל הַכֹּל. בְּסְעוּדָה הָאֲחֵרֶת הָיָה אוֹמֵר:
זוּהִי סְעוּדָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן בְּכָל
הַסְּעוּדוֹת. וְהָיָה שְׂמֵחַ בְּכָל אַחַת וְאַחַת. כְּשֶׁהָיָה ^{דף}

משלים את הסעודות, אומר: נשלמו סעודות
האמונה.

בשרבי שמעון היה בא לסעודה, היה אומר בך:
התקינו סעודה של האמונה העליונה.
התקינו סעודת המלך. והיה יושב ושמח.
בשהשלים סעודה שלישית, היו מבריונים עליו:
אז התענג על ה' והרבבתיך על במתי ארץ
(ישעיה נח) והאכלתיך נחלת יעקב אביך.

אמר רבי אלעזר לאביו, איך מתקנים את
הסעודות הללו? אומר לו, ליל שבת פתוב
והרבבתיך על במתי ארץ. בו בלילה מתברכת
הגבירה וכל שדה התפוחים, ומתברך שלחנו של
אדם, ונשמה נוספת, ואותו הלילה שמחת
הגבירה הוא. וצריך אדם לשמח בשמחה ולאכל
סעודת הגבירה.

ביום השבת, בסעודה השנייה פתוב אז התענג
על ה'. על ה' ודאי. שאותה שעה נגלה
העתיק הקדוש, וכל העולמות בשמחה, והשלמות

והַחֲדוּתָהּ שֶׁל הָעֵתִיק אָנּוּ עוֹשִׂים, וְזוֹהִי סְעוּדָתוֹ
וְדַאי.

בַּסְּעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שֵׁשֶׁת כָּתוּב וְהַאֲבִלְתִּיךָ
נִחַלְתָּ יַעֲקֹב אָבִיךָ. זוֹהִי הַסְּעוּדָה שֶׁל
זְעִיר אַנְפִּין שֶׁהוּא בְּשִׁלְמוֹת. וְכָל שֵׁשֶׁת הַיָּמִים
מֵאוֹתָהּ שִׁלְמוֹת מִתְּבָרְכִים. וְצָרִיךְ אָדָם לְשַׂמַּח
בַּסְּעוּדָתוֹ וּלְהַשְׁלִים הַסְּעוּדוֹת הַלְלוּ, שֶׁהֵן סְעוּדוֹת
הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה שֶׁל זֶרַע קְדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהָאֱמוּנָה הָעֲלִיוֹנָה הִיא שְׁלֵמָה וְלֹא שֶׁל עַמִּים
עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. וּמִשׁוּם כֵּן אָמַר,
(שְׁמוֹת ל"א) בִּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

בֵּן וּרְאֵה, בַּסְּעוּדוֹת הַלְלוּ נוֹדְעִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם
בְּנֵי הַמְּלָךְ וְשֶׁהֵם מֵהֵיכַל הַמְּלָךְ וְשֶׁהֵם בְּנֵי
הָאֱמוּנָה, וּמִי שֶׁפּוֹגֵם סְעוּדָה אַחַת מֵהֶם, מֵרְאֵה
פָּנָם לְמַעַלָּה, וּמֵרְאֵה אֶת עֲצָמוֹ שֶׁאֵינּוּ מִבְּנֵי הַמְּלָךְ
הָעֲלִיוֹן, שֶׁאֵינּוּ מִבְּנֵי הֵיכַל הַמְּלָךְ, וְשֶׁאֵינּוּ מִזֶּרַע
קְדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנוֹתְנִים עֲלָיו חֹמֶר שֶׁל שְׁלֵשָׁה
דְּבָרִים - דִּין תְּגִיהָנָם וְכוּ'.

וּבֹא רְאֵה, בְּכֹל שָׂאָר הַזְּמַנִּים וְהַחֲנִים צָרִיךְ אָדָם
 לְשַׁמַּח וּלְשַׁמַּח אֶת הָעֲנִיִּים, וְאִם הוּא שֹׁמֵחַ
 לְבָדוֹ וְלֹא נוֹתֵן לְעֲנִיִּים - עֲנֵשׂוּ רַב, שְׂחָרֵי לְבָדוֹ
 שֹׁמֵחַ, וְלֹא נוֹתֵן שִׂמְחָה לְאַחֵר. עֲלִיו פָּתוּב (מלאכי ג)
 וְזֵרִיתִי פָּרֵשׁ עַל פְּנֵיכֶם פָּרֵשׁ חֲנִיכֶם. וְאִם הוּא
 שֹׁמֵחַ בְּשַׁבָּת, אַף עַל נֵב שְׂלֹא נוֹתֵן לְאַחֵר - לֹא
 נוֹתֵנִים עֲלָיו עֲנֵשׂ כְּבִשְׂאָר הַזְּמַנִּים וְהַחֲנִים, שִׂפְתוֹת
 פָּרֵשׁ חֲנִיכֶם. אָמַר פָּרֵשׁ חֲנִיכֶם, וְלֹא פָּרֵשׁ
 שִׂפְתֵיכֶם. וְכָתוּב (ישעיה א) חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שִׁנְאָה
 נַפְשִׁי. וְאֵלֹו שִׂפְתָּ לֹא אָמַר.

וּמִשׁוֹם כֶּךָ פָּתוּב פִּינִי וּבֵין פִּינִי יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוֹם
 שְׂכָל הָאֱמוּנָה נִמְצְאָה בְּשַׁבָּת, נוֹתֵנִים
 לְאָדָם נְשִׂמָה אַחֲרָת, נְשִׂמָה עֲלִיוֹנָה, נְשִׂמָה שְׂכָל
 הַשְּׂלֵמוֹת בָּהּ, בְּדִגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא. וּמִשׁוֹם כֶּךָ
 נִקְרְאָה שִׂפְתָּ. מַה זֶה שִׂפְתָּ? שֵׁם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֵׁם שֶׁהוּא שְׁלֵם מְכֹל צְדָדָיו.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי כֶּךָ הוּא. אֹי לְאָדָם שְׂלֹא
 מִשְׁלִים אֶת שִׂמְחָה הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ. וּמַהִי

שְׂמֵחָתוֹ? אֵלֹהֵי שְׂלֹשׁ הַסְּעוּדוֹת שֶׁל הָאֱמוּנָה,
 סְעוּדוֹת שְׂאֵבְרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב כְּלוּלִים בָּהֶם,
 וְכֻלָּם שְׂמֵחָה עַל שְׂמֵחָה, אֱמוּנָה שְׂלֵמָה מְכֻלָּ
 צְדָדָיו.

שְׂנִינֵנוּ, בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְּעַפְּרִים הָאֲבוֹת, וְכָל הַבָּנִים
 יוֹנְקִים, מֵה שְׂאִין בֵּן בְּכָל שְׂאָר הַחֲגִים
 וְהַזְּמַנִּים. בַּיּוֹם הַזֶּה רִשְׁעֵי הַגִּיהֵנִם נָחִים. בַּיּוֹם הַזֶּה
 כָּל הַדִּינִים נִכְפִּים וְלֹא מִתְּעוֹרְרִים בְּעוֹלָם. בַּיּוֹם
 הַזֶּה הַתּוֹרָה מִתְּעַפְּרָת בַּעֲטָרוֹת שְׂלֵמוֹת. בַּיּוֹם הַזֶּה
 שְׂמֵחָה וְתַפְנוּק נְשָׁמְעִים בְּמֵאֲתָיִם וַחֲמִשִּׁים
 עוֹלָמוֹת.

בֹּא וּרְאֵה, בְּכָל יְשֻׁשׁת יָמֵי הַשְּׁבֵת, כְּשֶׁמְגִיעָה שְׁעַת
 תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, הַדִּין הַקָּשָׁה שׁוֹלֵט וְכָל
 הַדִּינִים מִתְּעוֹרְרִים, אֲבָל בַּיּוֹם הַשְּׁבֵת, כְּשֶׁמְגִיעַ זְמַן
 תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, נִמְצָא רְצוֹן הַרְצוֹנוֹת, וְהַעֲתִיק
 הַקְּדוֹשׁ מְנַלֵּחַ רְצוֹנוֹ, וְכָל הַדִּינִים נִכְפִּים, וְנִמְצָא
 רְצוֹן וְשְׂמֵחָה בְּכָל.

וּבְרָצוֹן הָיָה הַסְתַּלַּק מִשָּׁה, הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן הַקָּדוֹשׁ
 מִן הָעוֹלָם, כְּדִי לְהוֹדִיעַ שְׂלֵא בְדִין
 הַסְתַּלַּק, וְאוֹתָהּ שָׁעָה (דף פט ע"א) בְּרָצוֹן שֶׁל הָעֵתִיק
 הַקָּדוֹשׁ יִצְאָה נְשָׁמָתוֹ וְנִטְמָנָה בּוֹ. מִשּׁוֹם כֵּן וְלֹא
 יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ כְּתוֹב. מָה הָעֵתִיק הַקָּדוֹשׁ
 טָמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים, וְלֹא יוֹדְעִים עַלְיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים - אַף כָּאֵן נְשָׁמָה זוֹ שֶׁנִּטְמָנָה בְּרָצוֹן הָיָה
 שֶׁהַתְּנַלְּהָ בְּשַׁעַת הַפְּלִת מִנְחַת הַשְּׂכֵת, כְּתוֹב וְלֹא
 יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ, וְהוּא טָמִיר מִכָּל הַטְּמִירִים
 שֶׁל הָעוֹלָם, וְהַדִּין לֹא שׁוֹלֵט בּוֹ. אֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ שֶׁל
 מִשָּׁה!

שְׁנֵינּוּ, בַּיּוֹם הַזֶּה שֶׁהַתּוֹרָה מְתַעַפְּרַת בּוֹ,
 מְתַעַפְּרַת בְּכָל, בְּכָל אוֹתָן מַצּוֹת, בְּכָל
 אוֹתָן גְּזוֹרוֹת וְעֵנָשִׁים, בְּשַׁבְּעִים עֵנָפִים שֶׁל אֹר
 שְׁזוֹהָרִים מִכָּל צַד וְצַד. מִי רָאָה הָעֵנָפִים שִׁיּוֹצְאִים
 מִכָּל עֵנָף וְעֵנָף, חֲמִשָּׁה עוֹמְדִים בְּתוֹךְ הָאֵילָן, וְכָל
 הַפְּנִים אַחֲזוּיִם בָּהֶם? מִי רָאָה אוֹתָם שְׁעָרִים
 שֶׁנִּפְתְּחִים בְּכָל צַד וְצַד, וְכָלֶם זוֹהָרִים וּמְאִירִים
 כְּאוֹתוֹ הָאֹר שִׁיּוֹצְא וְלֹא פּוֹסֵק?

קול הַכְּרוֹז יוֹצֵא: הַתְּעוֹרְרוּ קְדוֹשִׁים עֲלֵינוּ,
 הַתְּעוֹרְרוּ הָעָם הַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּבְחַר לְמַעַלָּה
 וּלְמַטָּה, עוֹרְרוּ שְׂמֵחָה כְּנֶגֶד רַבּוֹנְכֶם, הַתְּעוֹרְרוּ
 בְּשִׂמְחָה שְׂלֵמָה, הוֹדִמְנוּ לְשֵׁלֶשׁ שְׂמֵחוֹת שֶׁל שְׁלֹשֶׁת
 הָאָבוֹת, הוֹדִמְנוּ לְקִרְאָת הָאֱמוּנָה שֶׁל שְׂמֵחַת כָּל
 הַשְּׂמֵחוֹת. אֲשֶׁרֵי חֲלָקְכֶם, יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא! זוּהִי יְרֻשָׁה לְכֶם מִכָּל הָעַמִּים
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וְעַל זֶה כָּתוּב בֵּינֵי
 וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּךְ הוּא וַדָּאֵי. וְעַל זֶה כָּתוּב
 זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְכָתוּב (ויקרא
 י"ט) קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'. וְכָתוּב (ישעיה נח)
 וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת עֲנֵג לְקְדוֹשׁ ה' מְכַבֵּד.

שְׁנֵינוּ, בַּיּוֹם הַזֶּה כָּל נְשִׁמוֹת הַצְּדִיקִים מִתְּעוֹדְנִים
 בְּתַפְנוּקֵי הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ, נִסְתַּר כָּל
 הַנִּסְתָּרִים, וְרוּחַ אַחַת מִהֶעֱנֵג שֶׁל אוֹתוֹ הָעֵתִיק
 הַקְּדוֹשׁ מִתְּפַשְׁטָה (הַהוּא מִתְּפַשֵּׁט) כָּכֵל הָעוֹלָמוֹת,
 וְעוֹלָה וַיּוֹרְדָה, וּמִתְּפַשְׁטָה לְכָל הַבָּנִים הַקְּדוֹשִׁים

לְכֹל שׁוֹמְרֵי הַתּוֹרָה, וְנָחִים בְּמִנוּחָהּ שְׁלֵמָה,
נִשְׁכָּחִים מִכָּל כָּל הַרְגָזִים, כָּל הַדִּינִים וְכָל
הַעֲבוּרוֹת הַקְּשׁוֹת. וְהוּא שְׂכֵתוֹב (שם יד) בְּיוֹם הַנִּיחַ ה'
לְךָ מֵעַצְבֶּךָ וּמִרְגָזֶךָ וּמִן הַעֲבָרָה הַקְּשָׁה.

מִשׁוּם כֵּן שְׁקוּלָה שְׂכֵת בְּנֶגֶד הַתּוֹרָה, וְכֹל מִי
שִׁשׁוֹמֵר שְׂכֵת כְּאֵלוֹ שׁוֹמֵר אֶת כָּל
הַתּוֹרָה. וְכֵתוֹב (ישעיה נז) אֲשֶׁרֵי אֲנֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְכֵן
אָדָם יִחְזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שְׂכֵת מִחֲלָלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ
מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע. נִשְׁמָע, שְׂמִי שִׁשׁוֹמֵר אֶת הַשְּׂכֵת
כְּמִי שִׁשׁוֹמֵר כָּל הַתּוֹרָה.

רַבֵּי יוֹדְאֵי שָׂאֵל אֶת רַבֵּי שְׂמַעוֹן יוֹם אֶחָד שֶׁנִּפְגַּשׁ
עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ, אָמַר לוֹ, רַבֵּי, הֲרֵי כָתוּב (בְּפָרָשַׁת
הַשְּׂכֵת) בְּפָרָשָׁה זֹאת שְׂכֵת שֹׁמֵר יִשְׁעֶיהָ, שְׂכֵתוֹב כִּי
אָמַר ה' לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שְׂכֵתוֹתַי וְגו',
וְנִתְּתֵי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֹמֹתַי וְגו'. מַה זֶה אוֹמֵר?

אָמַר לוֹ, קְפוּטְקָאֵי, קָשָׁר אֶת חֲמוּרְךָ בְּגִידֵי וְרָה,
שִׁדְבֵר תּוֹרָה צָרִיךְ צַחוּת, אוֹ תִפְךָ לְאַחֲוִרֶיךָ

וְלֹךְ אַחֲרַי וּתְכוּן לְבָבְךָ. אָמַר לוֹ, מִשׁוּם מוֹרֵי עֲשִׂיתִי
 אֶת הַדָּרָה, וְאַחֲרַי מוֹרֵי אֶסְתַּכַּל בַּשְּׂכִינָה.

אָמַר לוֹ, בֵּא וּרְאֵה, דָּבָר זֶה הָרִי פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים
 וְלֹא פִּרְשׁוּ דָבָר. כֹּה אָמַר ה' לְסָרִיסִים, מִי
 הֵם הַסָּרִיסִים? אֵלֹו הֵם הַחֲבָרִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה וּמְסָרְסִים עֲצָמָם כָּל יְשֻׁעַת יְמֵי הַשָּׁבַת
 וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וּבְלֵיל הַשָּׁבַת מְזוֹרְזִים אֶת עֲצָמָם
 בְּזוּזוֹנָם מִשׁוּם שְׂיודָעִים הַסּוּד הָעֲלִיזוֹן בַּשָּׁעָה
 שֶׁהַגְּבִירָה מְזוּדָּנָת בַּמָּלָךְ.

וְאוֹתָם חֲבָרִים שְׂיודָעִים סוּד זֶה, מְכַוְּנִים לְכֶם
 לְאַמּוּנַת רְבוּזָם, וּמַתְּכָרְכִים בְּפָרִי מְעִיָּהֶם
 בְּאוֹתוֹ הַלְיָלָה. וְזֶהוּ שְׁכַתוּב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר.

וּנְקַרְאִים סָרִיסִים וְדַאי, בַּשְּׂבִיל לְחַבּוֹת לְשָׁבַת
 לְמַצֵּא אֶת רְצוֹן רְבוּזָם, שְׁכַתוּב וּבְחָרוּ
 בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי. מַה זֶה בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי? זֶה זְוֹנָה
 הַגְּבִירָה. וּמְחֻזְקִים בְּבְרִיתִי, הַכֹּל אַחֵר. בְּבְרִיתִי

סָתָם. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּתְקַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁהּ הַזֶּה
וַיִּדְרַע הַסּוּד הַזֶּה.

בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל ^{(דף}
מְלֵאכֶתְךָ וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַה' אֱלֹהֶיךָ ^{פט ע"ב)}
וְגו'. כָּל מְלֵאכֶתְךָ - פְּאוֹתָם שֵׁשֶׁת הַיָּמִים מְלֵאכֶת
בְּנֵי הָאָדָם, וּמִשׁוֹם הַדְּבָר הַזֶּה לֹא מוֹדוּנָגִים
הַחֲבֵרִים, רַק בְּזִמְנָא שְׁלֵא נִמְצָא מִמַּעֲשֵׂי בְנֵי אָדָם,
אֲלֵא מַעֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמָה מַעֲשֵׂהוּ? וַיּוֹג
הַגְּבִירָה לְהוֹצִיא נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת לְעוֹלָם.

וּמִשׁוֹם כֶּךָ בְּלִילָה הַזֶּה הַחֲבֵרִים מִתְקַדְּשִׁים
בְּקִדְשָׁת רַבּוֹנָם וּמְכֻוֹנִים לָבָם, וַיּוֹצֵאִים
בְּנִים מַעֲלִים, בְּנִים קְדוּשִׁים, שְׁלֵא סוֹטִים יְמִינָהּ
וּשְׂמֵאלָהּ, בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה, וְעַל אֵלֶּה כְּתוּב
בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. לַה' אֱלֹהֵיכֶם ^(דברים יד)
וּרְאֵי. מִשׁוֹם שְׂאֵלָה נִקְרָאִים בְּנִים שְׁלוֹ, בְּנִים לְמֶלֶךְ
וְלַגְּבִירָה.

וַיּוֹ דַעַת הַחֲבֵרִים שִׁיּוֹדְעִים סוּד זֶה, בְּזֶה נִדְבָקִים,
וּמִשׁוֹם כֶּךָ נִקְרָאִים בְּנִים לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְאֵלֶּה הֵם שְׁהֵעוֹלָם מִתְקַיִם בְּשִׁבְלָם. וּכְשֵׁעוֹלָה
הָעוֹלָם בְּדִין, מִסְתַּכֵּל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּבְּנִים
הַלְלוּ וּמְרַחֵם עַל הָעוֹלָם, וְעַל זֶה כָּתוּב כֵּלָּה יִרְעֶה
אֶמֶת. יִרְעֶה אֶמֶת וַדָּאִי. מַה זֶה אֶמֶת? מַבְעֵת
קְדוּשָׁה שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֶמֶת
לְיַעֲקֹב. (אֶמֶת זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) וְחִפְלֵ אַחֲדָה. וּמִשׁוּם כֶּךָ
יִרְעֶה אֶמֶת וַדָּאִי.

אֶמֶר לוֹ רַבֵּי יוֹדָאִי, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁשְׁלַחְנִי לְכָאֵן.
בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן, שֶׁהֲרִי דָּבָר זֶה שָׁמַעְתִּי מִפִּיךָ.
בְּכַה רַבֵּי יוֹדָאִי. אֶמֶר לוֹ רַבֵּי שְׁמַעוֹן, לָמָּה בְּכִיתָ?
אֶמֶר לוֹ, בְּכִיתִי, שֶׁאֶמְרָתִי אֵוִי לְאוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם
שֶׁדִּרְכֵיהֶם כְּבַהֲמוֹת וְלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים,
שֶׁטוֹב לָהֶם שְׁלֵא נִבְרָאוּ. אֵוִי לָעוֹלָם כְּשִׁינְאָ מוֹרְנוּ
מִמֶּנּוּ, שְׁמִי יָכוֹל לְגַלּוֹת סוּדוֹת, וּמִי יוֹדֵעַ אוֹתָם,
וּמִי יִסְתַּכֵּל בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה?

אֶמֶר לוֹ, חֲתִיף, אֵינִי עוֹלָם אֶלָּא לְאוֹתָם חֲבֵרִים
שֶׁמְשַׁתְּדָלִים בַּתּוֹרָה וַיּוֹדְעִים נִסְתָּרוֹת
הַתּוֹרָה. וַדָּאִי בְּאֶמֶת נִזְרוּ הַחֲבֵרִים עַל עַמִּי

הָאָרְצוֹת שְׁמַשְׁחִיתִים דְּרַבְּכֶם וְלֹא יוֹדְעִים בֵּין יָמִין
לְשִׁמְאֵל, שְׁחַרְי הֵם בְּבַהֲמוֹת שְׁנֵאָה לַעֲשׂוֹת בָּהֶם
דִּין אֶפְלוּ בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים. וְעַל בְּנֵיהֶם כָּתוּב (הושע ב)
כִּי בָנֵי זְנוּנִים הֵמָּה. בָּנֵי זְנוּנִים מִמָּוֶשׁ.

אָמַר לוֹ, רַבִּי, פָּסוּק זֶה צָרִיךְ לְהַתְיַשֵּׁב בְּדַרְכּוֹ.
כָּתוּב וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֹמֹתַי יָד וְיָשֵׁם
טוֹב מִבְּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן לוֹ. אֶתֶּן לָהֶם
הָיָה צָרִיךְ לְהֵיוֹת! מַה זֶה אֶתֶּן לוֹ?

אָמַר לוֹ, בֵּא וְרֵאָה, וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי, מַה זֶה
בְּבֵיתִי? כִּמּוֹ שְׁנֵאָמַר (במדבר יב) כָּכֹל בֵּיתִי
נֶאֱמָן הוּא. (שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא בֵּית) וּבְחֹמֹתַי, כִּמּוֹ
שְׁנֵאָמַר (ישעיה סב) עַל חֹמֹתַיךָ יְרוּשָׁלַם הַפְּקֻדָתִי
שְׁמְרִים. יָד וְיָשֵׁם, כְּלוּמַר, שְׂיֵצְאוּ נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת
מִמָּקוֹם זֶה. וְאוֹתָהּ יָד, חֶלֶק הַשְּׁלֵמוֹת, טוֹב מְלֵא
מִבְּנִים וּמִבָּנוֹת. שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן לוֹ, לְאוֹתוֹ חֶלֶק
שָׁלֵם, אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת לְדוּרֵי דוּרוֹת. דְּכָר אַחַר אֶתֶּן
לוֹ - לְאוֹתוֹ שְׂיִוָּדַע סוּד הַדְּכָר וַיִּתְּבֹן בְּמַה שְׁצָרִיךְ
לְבִינוּ.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּתוּב לֹא תִבְעְרוּ אִישׁ בְּכֹל
 מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשְּׁבֻתָּה. מָה הַטַּעַם? בְּדִי
 שְׁלֹא יֵרָאֶה דִּין בְּיוֹם הַזֶּה. וְאִם תֹּאמְרוּ, הֲרֵי לְגִבּוֹתָ
 עוֹלָה? בְּכֹל מִשְׁבְּתֵיכֶם אָמַר, וְלֹא לְגִבּוֹתָ. וְאוֹתוֹ
 שְׁעוֹלָה לְגִבּוֹתָ, עוֹלָה לְכַפּוֹת דִּין אַחֵר. שְׁשָׁנִינוּ, יֵשׁ
 אִישׁ אוֹכֵל אִישׁ, וְאִישׁ הַמּוֹפֵחַ אוֹכֵל אִישׁ אַחֵר.

וּמִשּׁוּם כֵּן מִתְנַלָּה הָעֵתִיק הַקָּדוֹשׁ בְּיוֹם הַזֶּה
 מִכָּל שְׂאֵר הַיָּמִים. וּבְזִמְנֵי שְׁמִתְנַלָּה
 הָעֵתִיק, לֹא נִרְאֶה דִּין בְּלָל, וְכָל הָעֲלִיזוֹנִים
 וְהַתְּחַתּוֹנִים נִמְצָאִים בְּשִׂמְחָה שְׁלֵמָה, וְהַדִּין לֹא
 שׁוֹלֵט.

שְׁשָׁנִינוּ, כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ. שֵׁשֶׁת יָמִים וַדַּאי, וְלֹא בְשֵׁשֶׁת.
 וְהַיָּמִים הַקָּדוֹשִׁים הָעֲלִיזוֹנִים הִלְלוּ נִקְרָאִים יָמִים
 שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִכְלָל בָּהֶם, וְהֵם נִכְלָלִים בּוֹ. אֲשֶׁרֵי
 חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת, עָלִיָּהֶם כָּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם
 תִּדְבְּקוּם בַּה' אֱלֹהֵיכֶם תִּיִם בְּלָכֶם הַיּוֹם.

כַּכֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. רַבִּי חֵיִיא פָּתַח, (בראשית
 ט) וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן וְגו'. וְנָהָר - זו נְבִיעַת
 הַמַּעֲיָן שִׁיּוּצֵא תָּמִיד וְלֹא פּוֹסֵק, וּמִנְהָר הַמַּעֲיָן הָיָה
 נִשְׁקָה כָּל צֶן הָעֵדֶן. וְאוֹתוֹ נָהָר שֶׁל הַמַּעֲיָן הַקָּדוֹשׁ
 נִקְרָא אֶ"ב. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהוּא נוֹבֵעַ לְזוֹן
 אֶת הַצֶּן.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, עֵדֶן מִמֶּשׁ נִקְרָא אָב, מִשּׁוּם שֶׁעֵדֶן
 זֶה נִמְצֵא מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא אֵיִן, וּמִשּׁוּם
 כֶּךָ נִקְרָא אָב. וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ, מִמְּקוֹם שֶׁפָּתַח חֵיל
 לְהַמְשִׁיךְ הַכֹּל נִקְרָא אֶתָּה, וְנִקְרָא אָב, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ישעיה סג) כִּי אֶתָּה אֲבִינִי.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כַּכֵּד אֶת אֲבִיךָ - זֶה הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וְאֶת אִמְךָ - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֶת
 אֲבִיךָ, אֶת דְּוִקָא, לְהַכְלִיל שְׂכִינָה (עליונה). רַבִּי
 יְחוּדָה אָמַר, כַּכֵּד אֶת אֲבִיךָ - סְתָם. וְאֶת אִמְךָ -
 סְתָם. שְׁחָרִי הַכֹּל הָיָה כְּמִנְיָן. אֶת - לְרַבּוֹת כָּל מָה
 שֶׁלְּמַעַלָּה וּמִפָּתָה.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, זֶה שֶׁאָמַר רַבִּי אַבְיָא, מִמָּקוֹם
 שְׂמֵת חֵיִל לְהַמְשִׁיךְ הַכֹּל, נִקְרָא אֶתָּה, יָפֵת.
 שְׁתֵּרִי לְמִדְנֵי שְׁאוֹתוֹ הַנִּסְתָּר וְאֵין בּוֹ הַתְּחִלָּה נִקְרָא
 הוּא. מִמָּקוֹם שֶׁהִרְאֵשִׁית נִמְצְאת נִקְרָא אֶתָּה.
 וְנִקְרָא אָב. וְהַכֹּל אַחֵר. בְּרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים אָמֵן.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, וְדַאי הַכֹּל אַחֵר. כִּכְד אֶת אַבְיָא
 - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֶת אַמְרֵךְ - זוֹ כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל. שְׁתֵּרִי שְׁנֵינֵנו, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּתוּב כְּנִים
 אַתֶּם לְה' אֱלֹהֵיכֶם - אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא כְּנִים.
 וּבְשׁוֹם כֶּךָ הַסְּתִימוֹת שֶׁל הַדְּבָר, כִּכְד אֶת אַבְיָא
 וְאֶת אַמְרֵךְ, לְהַכְּלִיל אֶת הַכֹּל שְׁלֵמַעְלָה וְשְׁלֵמַטָּה.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לְהַכְּלִיל בּוֹ אֶת רַבּוֹ, שֶׁהוּא
 מְכַנֵּים אוֹתוֹ לְעוֹלָם תָּבֵא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הוּא
 בְּכָלֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁנֵינֵנו, בְּחֵמֶשׁ הָאֲמִירוֹת הִלְלוּ כָּלֹל הַכֹּל. בְּחֵמֶשׁ
 הָאֲמִירוֹת הִלְלוּ נְחֻקְקוּ חֵמֶשׁ אַחֲרוֹת,
 וְדַאי חֵמֶשׁ תוֹךְ הַחֵמֶשׁ. תְּכִיּוֹצֵד? אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ

- בְּנֶגֶד לֹא תִרְצֵחַ. וְשָׁנִינוּ, (אָמַר רַבִּי יֶחֱזֶקֶא אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה)
 שְׁנֵי אֱלֹהִים בְּכֹלֵל אֶחָד נִכְלְלוּ, שְׁמֵי שְׁהוּרַג מִקְטִין
 הַדְּמוּת וְצֵלֶם שֶׁל רַבּוֹנוֹ, שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית ט) כִּי בְּצֵלֶם
 אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכַתוּב (יְחֻזְקֵאל א) וְעַל דְּמוּת
 הַכֶּסֶף דְּמוּת כְּמֵרֵאָה אָדָם.

אָמַר רַבִּי תַּיִיא, כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ט) שִׁפְךָ דַּם הָאָדָם
 כְּבִאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ וְגו'. (שִׁפְךָ דַּם הָאָדָם) מִי
 שִׁשְׁוֹפְךָ דָּם כְּבִאָלוֹ מִקְטִין הַדְּמוּת וְהַצֵּלֶם שֶׁלֹּמְעֵלָה.
 כְּלוּמַר, לֹא הִקְטִין דְּמוּת זוֹ, אֲלָא דְּמוּת אַחֲרַת,
 מִשְׁמַע שְׁכַתוֹב שִׁפְךָ דַּם הָאָדָם כְּבִאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ.
 כְּבִאָדָם הָעֲלִיזוֹן מִנִּיעַ הַפָּנִים הַזֶּה מֵאוֹתוֹ דָּם שִׁשְׁוֹפְךָ.
 מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי בְּצֵלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת
 הָאָדָם. וּמִשּׁוּם כִּי זֶה בְּזוֹת תְּלוּי.

לֹא יִהְיֶה לָּךְ - בְּנֶגֶד לֹא תִנְאַתָּה. זֶה מִשְׁקַר בְּשֵׁמוֹ
 שֶׁל הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא שְׁנֵרֶשֶׁם כְּבִאָדָם. וּבְזוֹת
 כְּמָה וְכְמָה חֲטָאִים וְגִזְרוֹת וְעֲנָשִׁים תְּלוּיִים. וּמִי
 שִׁשְׁוֹשְׁקָר בְּזוֹת, מִשְׁקַר בּוֹ בְּמִלָּה, שְׁכַתוֹב (הוֹשַׁע ה) בַּח'

בָּנָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ. וְכֵתוּב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם
וְלֹא תִעֲבָדֵם, וְזֶה בְּזֶה תִּלְוִי.

לֹא תִשָּׂא - בְּנֶגֶד לֹא תִגְנֹב. וְכֵתוּב (משלי כט) חוֹלֵק
עִם גֵּנֹב שׁוֹנֵא נַפְשׁוֹ אֶלֶה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד.
וְדַאי זֶה בְּזֶה תִּלְוִי, שְׁתֵּרֵי הַגֵּנֹב לְזֶה מִזְדַּמֵּן,
לְהִשָּׁבַע בְּשִׁקָּר. מִי שֶׁעוֹשֶׂה זֶה, עוֹשֶׂה זֶה.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת - בְּנֶגֶד לֹא תִעֲנֶה בְרַעְיָךְ עַד
שִׁקָּר. שָׁאֵמַר רַבִּי יוֹסִי, שַׁבָּת נִקְרְאת עֲדוּת,
וְצָרִיךְ הָאָדָם לְהַעֲיִד עַל זֶה, שַׁבָּתוֹב כִּי שִׁשֶּׁת יָמִים
עָשָׂה ה' וְגו'. וְשַׁבָּת כָּלֵל (עֲדוּת) שֶׁל הַכֹּל. וְאָמַר רַבִּי
יוֹסִי, מֶה שַׁבָּתוֹב (מִיבַח ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לֹא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וּמִי
שֶׁמַּעֲיֵד שִׁקָּר - מִשִּׁקָּר בַּשַּׁבָּת, שֶׁהוּא עֲדוּת אֱמֶת.
וּמִי שֶׁמַּשִּׁקָּר בַּשַּׁבָּת - מִשִּׁקָּר בְּכָל הַתּוֹרָה. וּמִשׁוּם
כִּף זֶה בְּזֶה תִּלְוִי.

כִּפֵּר אֶת אֲבִיךָ - בְּנֶגֶד לֹא תִחַמַּד אִשְׁתְּ רַעְיָךְ.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּפֵּר אֶת אֲבִיךָ - אֲבִיךָ
מִמָּוֶשׁ. שְׁתֵּרֵי מִי שֶׁחֹמַד אִשָּׁה וּמוֹלִיד בֶּן, הֵחֵא

מִכְבֵּד אֶת הָאֲחֵר וְשִׂינּוֹ (דף ז ע"ב) אָבִיו, וְכֹתוּב כְּבֹד
 אֶת אָבִיךָ וְגו', לֹא תִחַמַּד בֵּית רֵעֶךָ שְׂדֵחֻהוּ. וְכֹתוּב
 כָּאֵן, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ. אוֹתוֹ
 שָׁנַתָּן לָךְ יִהְיֶה שְׂלָף, וְלֹא תִחַמַּד אֹחֶר. וַדַּאי שְׂוֵה
 תְּלוּי בְּנֵה.

וְאֵלּוּ הַחֲמִשׁ הָרֵאשׁוֹנוֹת בּוֹלְלוֹת חֲמִשׁ אַחֲרוֹנוֹת,
 וּמִשׁוֹם כָּךְ, (דברים לג) מִיִּמִּינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ.
 שְׁהַכֵּל נַעֲשֶׂה יָמִין. וְעַל זֶה בְּחֻמְשָׁה קוֹלוֹת נִתְּנָה
 הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֻּלָּם הָיוּ חֲמִשׁ בְּתוֹךְ
 חֲמִשׁ, כְּנִגְדָם חֲמֻשָּׁה חֲמֻשֵׁי תוֹרָה.

שָׁנָה רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּעֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת הִלְלוּ נְחֻקְיוֹ
 כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, גְּזֵרוֹת וְעֲנָשִׁים, מָהוֹר
 וְטַמֵּא, עֲנָפִים וְשָׂרָשִׁים, אֵילָנוֹת וְנִטְעִים, שָׁמַיִם
 וְאָרֶץ, יָם וּתְהוֹמוֹת, שְׁחָרֵי הַתּוֹרָה הֵיא שְׁמוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֵה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נְחֻק בְּעֶשֶׂר אֲמִירוֹת - אֵף הַתּוֹרָה נְחֻקָּה בְּעֶשֶׂר
 אֲמִירוֹת. עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת הִלְלוּ הֵם שְׁמוֹ שֶׁל

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם אֶחָד,
שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמֶּשׁ.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שָׁל מִי שְׂוֹזָכָה בָּהּ. מִי שְׂוֹזָכָה בַּתּוֹרָה
זוֹכָה בַּשֵּׁם הַקְדוֹשׁ (שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא). רַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר, זוֹכָה בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִמֶּשׁ (וּבְנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל),
שְׁתֵּרֵי הוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים אָמֵן.

לֹא תַעֲשׂוּן אֶתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, מָה הַטַּעַם? מַשׁוּם שְׂפָתוֹב (חֲנִי ב) לִי
הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. אֵף עַל גַּב שְׁלֵי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב
- לֹא תַעֲשׂוּן אֶתִּי. אֶתִּי, כְּלוּמַר אוֹתִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (ירמיה י) מֵאִין כְּמוֹךְ ה' גְּדוֹל
אֶתָּה וְגְדוֹל שְׁמֹךְ בְּגִבּוֹרָה וְגו'. (גְּדוֹל אֶתָּה וְגְדוֹל
שְׁמֹךְ) גְּדוֹל אֶתָּה - הִינּוּ לִי הַכֶּסֶף. וְגְדוֹל שְׁמֹךְ
בְּגִבּוֹרָה - הִינּוּ וְלִי הַזָּהָב. שְׁנֵי הַגְּוֹנִים הִלְלוּ לֹא
נִרְאִים וְלֹא מִתְפָּאֲרִים, פָּרַט לְבַשָּׁהֶם חֲקוּקִים
בְּמָקוֹם אֶחָד. בְּאִיזָה מָקוֹם נַחֲקָקוּ? בְּיִשְׂרָאֵל. כָּאֵן

נראים הגונים להתפאר, כפתוב (ישעיה מט) ישראל
אשר בך אתפאר.

רבי יהודה פתח, (שם סא) שוש אשיש בה' תגל
נפשי באלהי וגו'. אשרי חלקם של ישראל
מעמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות, שהשמחה
והתפנוק שלהם בקדוש-ברוך-הוא, שפתוב שוש
אשיש בה'. ביון שאמר בה', למה כתוב באלהי?
אלא בך אמרו ישראל: אם ברחמים בא עלינו -
שוש אשיש בה', ואם ברין - תגל נפשי באלהי.

מה הטעם? משום שאלה נחקקו בו, שפתוב פי
הלבישני בגדי ישע. מה זה בגדי ישע? גונים
שנחקקו להסתכל בו, כמו שנאמר ישעו וגו' אל
ה'. ישע הוא הסתכלות. מי שרוצה להסתכל בו,
יסתכל בגונים שלי. מה הטעם? משום שפתוב
מעיל צדקה יעטני, צדקה ממש, שהגונים נחקקו
בו. פחתו יבהן פאר, זה גון אחר. וכפלה תעדה
בלית, זה גון אחר. וכשהגונים מתחברים, באותה

שָׁעָה נִרְאִים, וְכֹלָם מִשְׁתַּוְּקָקִים לְרֵאוֹת וּלְהַסְתַּכֵּל
בּוֹ.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בַּה' - שְׁתֵּי חֲדוּת.
בַּה' - בְּרַחֲמִים. תִּגַּל נַפְשִׁי - הֲרִי (אחת בְּחֲדוּת)
בְּדִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכֹל שְׂמֻחָה שֶׁל שְׂמֻחָה.
וְחֲדוּתָהּ שֶׁל צִיּוֹן עֲתִיד תִּקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׂמַח אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּשְׂמֻחָה יִתְרָה מִחֶכְל, שְׂכָתוֹב (שם לה) וּפְדוּיֵי
ה' יִשְׁכּוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְגו'. וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁכּוּן -
הֲרִי אַחַת. וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה - הֲרִי שְׁתֵּים. וְשְׂמֻחַת
עוֹלָם עַל רֵאשִׁים - הֲרִי שְׁלֹשׁ. שְׁשׁוֹן וְשְׂמֻחָה יִשְׁיִגוּ
- הֲרִי אַרְבַּע. בְּנִגְדָם שֶׁל אַרְבַּע פְּעָמִים שְׂהַתְּפִזּוּ
יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים, וְאִז כָּתוּב (שם יב) וְאִמְרַתֶם בַּיּוֹם
תְּהוּא הוֹדוּ לַה' קִרְאוּ בְּשִׁמוֹ וְגו'.

השלמה מההשמטות (סימן ב)

וְאֵלוֹ הֵן י"ב מִצְוֹת: א - יְחוּד ה'. ב - לִירְאָה
אֶת ה'. ג - לְדַעַת שְׁיִישׁ דִּין וַיֵּשׁ שְׂכָר טוֹב
וְכוֹ'. ד - לְקַדֵּשׁ אֶת ה'. ה - לְהַתְּפִלֵּל בְּכֹל יוֹם
שְׁחֲרִית מִנְּחָה עַרְבִית. ו - לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה. ז - לְמוֹל

את הפן. ח - בקדש לי כל בכור. ט - תפלין. י -
 ציצית. יא - מזוזה. יב - למסר נפשו בדבקות.
 ילו הם י"ב מצוות שמור: א - שלא לתת גדרה
 לעבודה זרה. ב - שלא לבנות מגדל לעבודה זרה.
 ג - אל תפנו וגו', (שלא) להרהר אחריהם. ד - לא
 תשתחוה להם. ה - שלא להפגע, זהו לא תעבדם.
 ו - שלא לתחליף יחוד של רבוננו, זהו תחימיר. ז
 - שלא להרהר, זהו לא תתורו וגו'. ח - שלא
 לשאל באזב. ט - שלא לשאל בידעוני. י - שלא
 לדרש אל המתים. יא - שלא לעשות כשפים, זהו
 וחבר תבר. יב - ושם אלהים אחרים שלא תזכירו:
 וידבר אלהים את כל הדברים האלה. כל
 הדברים - כלל זה הוא כלל של הכל,
 כלל של מעלה ומטה.

אנכי, סוד של העולם העליון בסוד השם הקדוש
 יה"ו. אנכי, נגלה ונגנו, נגלה בסוד קדוש
 של הפסא, שהלבנה עומדת בשלמות באחד,

בְּשֵׁהשָׁמֶשׁ שׁוּלֵט וְהַלְבָּנָה מְאִירָה, וְאִין לָהּ שָׁבַח
פָּרַט לְשָׁבַח ^(דף צא ע"א) שֶׁל הָאֹר שְׁמֵאִיר עָלֶיהָ.

אָנְכִי, בְּהַשְׁלָמַת סוּדוֹת שֶׁל שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַפֶּסַח
לְמַטָּה, וְהַתְּעִלוֹת הַחַיִּוֹת הַקְּרוֹשׁוֹת, וְהִיא
הַתְּקַנָּה בְּתַקוּנֶיהָ. וּבְשֵׁהִיא יָפָה לְמִרְאָה וּבַעֲלָה
בָּא אֵלֶיהָ, אָז נִקְרָאת אָנְכִי.

אָנְכִי, סוּד שֶׁל הַכֹּל בְּאַחַד, בְּכֹל שֶׁל כָּל
הָאוֹתִיּוֹת בְּשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה שְׁיִצְאוּ מִתּוֹךְ
סוּד עֲלִיּוֹן. בְּאָנְכִי הִיָּה תְלוּיִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.
אָנְכִי, סוּד לְתֵת שְׁכָר טוֹב לְצַדִּיקִים שְׁמֹחֲכִים לוֹ
וְשׂוֹמְרִים אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה, בְּזֶה יֵשׁ לָהֶם בְּטַחֲוֹן
בְּרֵאֵי לְעוֹלָם הַבָּא, וְסִימְנָד - אָנִי פִרְעָה.

אָנְכִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ נֶאמַר בְּסוּד הַתּוֹרָה, וְזֶהוּ זְכוֹר
וְשִׁמּוֹר. אָנְכִי, סוּד נִסְתָּר וְנִגְנוֹז בְּכֹל אוֹתָן
דְּרָגוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּכֹל אֶחָד. וְכִיּוֹן
שְׁנֵאמַר אָנְכִי, הַתְּחַבֵּר הַכֹּל בְּאַחַד, בְּסוּד אֶחָד.

אָנְכִי, סוּד שֶׁל שְׁנֵי כְּסָאוֹת. אָנִי ה' - שֶׁל כְּסֵא
אֶחָד. (אָנִי - כְּסֵא אֶחָד. כ' - כְּסֵא אֶחָד עֲלִיּוֹן).

אָנְכִי, שְׁכַשְׁנִי מִיַּד הַמְּקַדָּשׁ וְנִכְרִי לֹא יִקְרַב אֵלָיו
וְהַמְּקַדָּשׁ מֵאִיר לְבָדוֹ, שְׁחֵרִי הַתְּבִטִּל
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵצֵר הָרַע מִן הָעוֹלָם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הַתְּעַלָּה בְּכַבּוּדוֹ לְבָדוֹ, וְאֵן נֹאמֵר אָנְכִי ה'
אֱלֹהֶיךָ. סוּד שְׁלָם בַּשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. א' - לְיַחַד סוּד
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּדִרְגוֹתָיו לְהִיּוֹת אֶחָד, מִשּׁוּם שְׁסוּדוֹ
הוּא ו'. נ' - סוּד לִירָא מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְלִדְעַת שֵׁשׁ דִּין וְיֵשׁ דִּין, וְיֵשׁ שְׂכָר טוֹב לְצַדִּיקִים
וּפְרָעָנוֹת לְרָשָׁעִים, מִשּׁוּם שְׁהַסוּד שְׁלוֹ ה' תַּחְתּוֹנָה.
כ': לְקַדֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּכָל יוֹם, וְלְהַתְּקַדֵּשׁ
בְּדִרְגוֹת קְדוּשׁוֹת, וְלְהַתְּפַלֵּל אֵלָיו תְּפִלָּה בְּכָל
זְמַן לְהַעֲלוֹת הַבְּתָר הָעֲלִיּוֹן, סוּד שְׁלַ חֲכָמָא הָעֲלִיּוֹן
עַל גְּבֵי הַחַיּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת בְּרֵאוֹי, וְהַסוּד שְׁלוֹ ה'
עֲלִיּוֹנָה.

י': לְהַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה, וְלָמוּל מִיָּלָה
בְּסוּד לְשִׁמְנָה יָמִים, וְלְקַדֵּשׁ הַכְּבוֹר, וְלְהַנִּיחַ
תְּפִלִּין וְצִיצִית וּמְזוּזָה, וְלְמַסֵּר אֶת הַנֶּפֶשׁ
לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלְהַדְבִּק בּוֹ. אֱלֹהֵי הַן שְׁתִּים

עֲשֶׂרָה מְצוּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׂבוּלָלוֹת מְאִתִּים שְׁלֹשִׁים
 וְשֵׁשׁ מְצוּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁהֵן בְּסוּד שֶׁל אֲנַכְי, כִּלְל שֶׁל
 זְכוּר. וְאוֹת זוֹ לֹא מְתַחַלְפֶת בְּמָקוֹם אַחֵר, זֶה
 מְשׁוּם שֶׁהִיא י', סוּד עֲלִיוֹן, כִּלְל שֶׁל הַתּוֹרָה,
 וּבְשֵׁתִים עֲשֶׂרָה הִלְלוּ יֵשׁ שְׁתֵּים עֲשֶׂרָה מְדוֹת
 תְּרַחֲמִים שְׁתֵּלוּיוֹת מֵהֶם, וְאַחַת שֶׁשׁוֹלְפֶת לְהִיּוֹת
 שֶׁלֹּשׁ עֲשֶׂרָה.

לֹא יִהְיֶה לָּהּ, סוּד שֶׁל שְׁמֹר בְּשֵׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים
 וְחֲמִשׁ מְצוּוֹת הַתּוֹרָה. ל' - סוּד שֶׁלֹּא לְתֵת
 כְּבוֹד וּגְדֻלָּה לְאֱלוֹהַ אַחֵר, ל' - מִגְדֵּל שְׁפוֹרַח
 וְעוֹלָה בְּאֵוִיר, שֶׁלֹּא יִסְטָה הַלֵּב לְבָנוֹת לְאֱלוֹהַ
 אַחֵר, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ סוּד שֶׁל בּוֹנֵה מִגְדֵּל (לְאֱלוֹהַ אַחֵר). ל'
 - שֶׁלֹּא לְפָנוֹת בְּדִיוֹקָן שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁלֹּא
 לְהִרְחֵק אַחֲרֶיהָ, שֶׁלֹּא לְהַשְׁתַּחֲוֹת וְלֹא לְכַפּוֹת
 עֲצָמוֹ לְאֱלוֹהַ אַחֵר.

א': שֶׁלֹּא לְהַחֲלִיף הַיְחוּד שֶׁל רְבוּנוֹ בְּשִׁבִיל
 אֱלִילִים אַחֲרִים. שֶׁלֹּא לְהִרְחֵק שֶׁיֵּשׁ אֱלוֹהַ
 אַחֵר פָּרַט אֱלִיוֹ. א': שֶׁלֹּא לְסַטּוֹת אַחֵר אוֹב

וידעוני בסוד של דמות אדם, ולא בדמות אחרת.
 א': שלא לשאל מן המתים ולא לעשות פשעים.
 א': שלא ישבע בפיו בשם של אלוה אחר. עד כאן
 שתיים עשרה אחרות שהם מצוות שמורה, ובשתיים
 עשרה הללו תלויות שלש מאות חמשים ושלוש
 מצוות של שמור אחרות שכוללות בשתיים עשרה
 הללו, וסוד זה אנכי.

אמר רבי שמעון, עוד שנינו, אנכי - כלל של
 מעלה ומטה, כלל של עליונים ותחתונים,
 כלל של חיות הקדושות שכוללות בו, הכל הוא
 בסוד של אנכי. לא יהיה לך - למטה, סוד של
 שתיים עשרה החיות התחתונות.

לא תעשה לך פסל. נפסלו מאותו מקום עליון,
 מאותו מקום קדוש. פסל - פסלת של
 קדשה, שהיא סוד של אליל אחר, וסוד זה כמו
 שנאמר (יחזקאל א) וארא והנה רוח סערה באה מן
 הצפון וגו'. וכל תמונה, והו שכתוב (שמות ט) ואש
 מתלקחת. כי אנכי ה' אלתיך, כדי לעורר את

הַלֵּב לְמַעַלָּה וְלֹא לְרַדָּת לְמַטָּה, וְלֹא לְקֶרֶב לְשַׁעַר
הַבַּיִת אֵל קִנְיָא, שְׁהַקְנִיָּאָה הִיא בְּאוֹתוֹ מְקוּם.

וְסוּד זֶה - (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ. וְהוּא,
לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ - אֶחָד. פֶּסֶל - שְׁנַיִם. וְכָל
תְּמוּנָה - שְׁלֹשׁ. וְאֶרֶץ זֹו עַל זֶה הִיא ^(דף צא ע"ב) הַתְּרַגְּזָה.

פְּקֹד עֲזוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים עַל שְׁלִשִׁים וְעַל רַבְעִים.
אֵילָן אֶחָד שְׁנַנְטֵעַ פְּעַם וּפְעָמִים וְשְׁלֹשׁ
פְּעָמִים וְאַרְבַּע פְּעָמִים, וְנִפְקֹד עַל חֲטָאִים
רֵאשׁוֹנִים אָב וּבֵן. שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי אֶחָד הוּא כְּשֶׁלֹּא
הִתְתַּקֵּן וְלֹא חָשַׁשׁ לְהִתְתַּקֵּן, וְכֵן בְּהַפּוּךְ שֶׁל זֶה,
לְאֵילָן שֶׁהִתְתַּקֵּן כְּרֵאשִׁי וְעֲזוּמָד עַל קִיּוּמוֹ (א) וְעֹשֶׂה
חֶסֶד וְגו'.

לֹא תִשָּׂא. אֵת הַסּוּד הַזֶּה תְּרִי בְּאֵרוֹ הַחֲבֵרִים,
מִשׁוּם שְׁכַפְשַׁתְּקֹדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתֵּל אֵת
הָעוֹלָם, תִּמְבִּיעַ בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת צָרוּר אֶחָד חֲקוּק
בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, וְהִמְבִּיעַ אוֹתוֹ בְּתוֹךְ הַתְּהוֹם,
וּכְשֶׁהַמִּים רוֹצִים לְעֵלוֹת, הֵם רוֹאִים אֵת סוּד הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ חֲקוּק עַל אוֹתוֹ צָרוּר, וְשָׁבִים וְנִשְׁקָעִים

וְחֹזְרִים לְאַחֹר, וְהַשֵּׁם הָיָה עֹמֵד עַד הַיּוֹם הַזֶּה
בְּתוֹךְ הַתְּהוֹם.

וּבְשָׁעָה שְׁנַשְׁבָּעִים בְּנֵי אָדָם עַל אֲמַת, בְּקִיּוֹם שָׁל
אֲמַת, אֹתוֹ הַצָּרוּר עוֹלָה וּמִקְבֵּל אֶת
אוֹתָהּ שְׁבוּעָה, וְחֹזֵר וּמִתְקַיֵּם עַל הַתְּהוֹם וְהָעוֹלָם
מִתְקַיֵּם, וְאוֹתָהּ שְׁבוּעַת אֲמַת עֹמֶדֶת לְעוֹלָם.

וּבְשָׁעָה שְׁנַשְׁבָּעִים בְּנֵי אָדָם שְׁבוּעָה לְשָׁקָר, אֹתוֹ
הַצָּרוּר עוֹלָה לְקַבֵּל אֶת אוֹתָהּ שְׁבוּעָה.
בֵּינָן שְׂרוּאָה שֶׁהוּא שָׁקָר, אִזּוֹ אֹתוֹ צָרוּר שֶׁהִיא
עוֹלָה שָׁב לְאַחֹר, וְהַמַּיִם הוֹלְכִים וְשָׂטִיִּם,
וְהָאוֹתִיּוֹת שֶׁל אֹתוֹ צָרוּר פּוֹרְחוֹת לְתוֹךְ
הַתְּהוֹמוֹת וּמִתְפַּזְּרוֹת, וְרוֹצִים הַמַּיִם לְכַסּוֹת אֶת
הָעוֹלָם וּלְהַחֲזִירוֹ כְּמוֹ מִקְדָּם.

עַד שְׁמֹזְמִין (שְׂדֵימִין) הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַמְנָה אַחֵר,
יַעֲזְרֵיא"ל, שְׁמֹמְנָה עַל שְׂבָעִים מִפְּתָחוֹת בַּסּוּד
שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְנִבְנָם לְאוֹתוֹ צָרוּר, וְחֹזֵק בּוֹ
אוֹתִיּוֹת כְּמוֹ מִקְדָּם, וְאִזּוֹ מִתְקַיֵּם הָעוֹלָם וְחֹזְרִים
הַמַּיִם לְמִקְוָמָם, (שְׂאוֹתוֹ צָרוּר וּמְרַנֵּישׁ אֶת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ

וְחֹקֵק אֹתָן בְּבִתְחִלָּה, וְחֹזְרִים הַמַּיִם לְמִקְוָמָם, וְאִי מִתְקַבְּלִים הָעוֹלָם) וְעַל זֶה
 כָּתוּב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לִשְׂוֹא.

רְעִיָא מְהִימְנָא

מִצְוַה י"ב - לְהַשְׁבֵּעַ בְּשֵׁמוֹ בְּדַרְדָּרְךָ אֱמֶת. וּמִי
 שֶׁנִּשְׁבָּע שְׁבוּעָה הוּא כּוֹלֵל אֶת עֲצָמוֹ
 בְּאוֹתָן שֶׁבַע דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שֶׁהַשֵּׁם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא נִכְלָל בָּהֶן. וְהֵרִי הֵם שֵׁשׁ. אוֹתוֹ אָדָם
 שֶׁנִּשְׁבָּע שְׁבוּעַת אֱמֶת עַל פִּי בֵּית דִּין, כּוֹלֵל אֶת
 עֲצָמוֹ בָּהֶן, וְהוּא שְׂבִיעֵי לְקַיָּם אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
 בְּמִקְוָמוֹ, וְעַל כֵּן כָּתוּב וּבְשֵׁמוֹ תִשְׁבַּע. וּמִי שֶׁנִּשְׁבָּע
 שְׁבוּעָה לְחֵנֶם וְלִשְׁקָר, גּוֹרֵם לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂלֹא
 יִתְקַיָּם בְּמִקְוָמוֹ.

שְׁבוּעָה לְקַיָּם מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ - זוֹהִי שְׁבוּעַת אֱמֶת,
 בְּשֵׂאוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע מְקַטְרֵג לְאָדָם וּמִפְתָּה
 אוֹתוֹ לַעֲבֹר עַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ. זוֹהִי שְׁבוּעָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתַּבַּח בּוֹ, וְצָרִיךְ לְאָדָם לְהַשְׁבֵּעַ
 בְּרַבּוֹנוֹ עַל זֶה, וְהוּא שְׂבִיחַו, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְשַׁתַּבַּח בּוֹ, כְּמוֹ בַּעֲזוֹ, שְׂכַתוֹב חֵי ה' שְׂכַבִּי עַד

הַבָּקָר. שְׁתֵּרֵי יֵצֵר הָרַע הָיָה מִקְטָרָג לוֹ, וְנִשְׁבַּע עַל
זֶה.

נֶדָר הוּא לְמַעַלָּה, וְהֵם חַיֵּי הַמֶּלֶךְ, סוּד שֶׁל רַמ"ח
אֵיבָרִים וְשָׁנִים עֶשְׂרֵי קְשָׁרִים בְּחֻשְׁבוֹן וְנֶדָר.
וְעַל זֶה חָמּוּר מִשְׁבּוּעָה. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ אֱלֹהִים, שְׁנוֹתָיו
חַיִּים לְכֹל הָאֵיבָרִים הַלְלוּ, וְנִקְרְאִים כֶּךָ בְּשֵׁבִיל
אוֹתָם חַיִּים, וְאוֹתָם חַיִּים יוֹרְדִים מִמַּעַלָּה לְמַטָּה,
לְאוֹתוֹ מְקוֹר הַחַיִּים, וּמֵאוֹתוֹ מְקוֹר יוֹרְדִים לְמַטָּה
לְכֹל אוֹתָם אֵיבָרִים.

שְׁבּוּעָה לְקַיִם וְרִגְוָה שְׁלֵמָה, סוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.
וְזֶה נִקְרָא מֶלֶךְ עֲצָמוֹ, שֶׁל רוּחַ עֲלִיּוֹנָה
וְגוֹף שֶׁלוֹ, לְשָׂרוֹת בְּתוֹכוֹ וְלְדוֹר בּוֹ כִּמוֹ הַרוּחַ
שֶׁשׁוֹרָה בְּתוֹךְ הַגּוֹף, וְעַל זֶה נִקְרָא מֶלֶךְ עֲצָמוֹ,
שְׂרוּחַ עֲלִיּוֹנָה הַשְּׂתוֹקְקוֹת שְׁלָה לְשָׂרוֹת בְּתוֹכוֹ
עֲצָמוֹ שֶׁל הַהוּא הַנִּסְתָּר לְמַעַלָּה. וּמִשׁוּם כֶּךָ מִי
שֶׁנִּשְׁבַּע בְּאֵמֶת, הוּא מְקַיֵּם אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם,
וּבְשִׁעוּמֵי הַמְּקוֹם הַזֶּה מְקַיֵּם, מְקַיֵּם אֶת כָּל
הָעוֹלָם. הַנֶּדָר שׁוֹרָה עַל הַכֹּל, עַל מִצְוָה, וְעַל

רְשׁוֹת שְׁלֵא כֶּךָ בְּשִׁבּוּעַתָּה, וְכֶךָ בְּרִשׁוּתָּה הַחֲבֵרִים. (דף

צב ע"א)

זְהַר:

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, זֶהוּ סוּד שֶׁל הַחֲבֵרִית
הַקְּדוֹשׁ. וּמִשׁוֹם שֶׁבְּחֵרִית זוֹ עוֹמְדִים כָּל
הַמְּקוֹרוֹת שֶׁל אֵיבָרֵי הַגּוּף וְהוּא כָּלֵל הַכֹּל, כְּמוֹ
זֶה שַׁבָּת הִיא כָּלֵל שֶׁל הַתּוֹרָה, וְכֹל סוּדוֹת הַתּוֹרָה
הַלּוֹוִיִּים בָּהּ, וְקִיּוּם שֶׁל הַשַּׁבָּת כְּמוֹ קִיּוּם שֶׁל כָּל
הַתּוֹרָה. מִי שֶׁשׁוֹמֵר שַׁבָּת כְּאֵלוֹ שְׁמַר אֶת כָּל
הַתּוֹרָה.

רְעִיָא מְהִימָנָא

מְצֻוָה כ"ד - לְהִיזֵת זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. סוּד
שֶׁל שַׁבָּת, הֵרִי בְּאֵרְנוּ בְּכֹל אוֹתָם מְקוֹמוֹת, יוֹם
זְכוֹר שֶׁל מְנוּחָה שֶׁל הָעוֹלָם, וְהוּא כָּלֵל שֶׁל
הַתּוֹרָה. וּמִי שֶׁשׁוֹמֵר שַׁבָּת כְּאֵלוֹ שְׁמַר כָּל הַתּוֹרָה.
וְהֵרִי נִתְבָּאֵר, זְכוֹר שֶׁל שַׁבָּת לְקַדְּשׁ אוֹתָהּ בְּכֹל
מִיַּי קְדוּשִׁים. מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת הַתּוֹרָה, צָרִיךְ לְבָרֵךְ

אותו. מי שמזכיר שבת, צריך לברך אותה, וְהָרִי
נִתְבָּאֵר.

זכור הוא לזכר. שמור הוא לנקבה. (וזה בלי פירוד) יום
שבת הסוד של כל האמונה, שתלויה
מהראש העליון עד סוף כל הדרגות, שבת היא
הכל.

שלש דרגות הן, וכלן נקראות שבת. שבת
עליונה. שבת של היום. שבת של הלילה.

השלמה מההשמטות (סימן ח)

בסוד של שמור, דבור, לילה. זו היא תורת ה',
תורה שבעל פה. משה קבל תורה מסיני
ומסרה ליהושע וגו', וְהָרִי הִתְעוֹדְרוּ עַל תּוֹרָה
שְׁבַעֲלֵ פֶה, שאלו תורה שכתב הרי פתוב, (דברים
לא) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית ה'
לֵאמֹר. לָקַח אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה. וְזֶה הַלְוִיִּם
רְאוּיִים לְבָרֵךְ, לְזֶה שְׂאֵחוֹז בַּשָּׁמַשׁ. וְהַמֶּלֶךְ שָׂבָא
מִמֶּנּוּ - מֹשֶׁה, הָאִיר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנִים

שָׁמַשׁ בַּיּוֹם, וְתוֹרַת ה' - זֶה עָרַב שַׁבַּת בְּסוּד אֶחָד
וְכוּ':

וּבְלֹן אַחַת, וְהִכַּל נִקְרָא שַׁבַּת. וְכָל אַחַת בְּשֵׁהִיא
שׁוֹלְטָת, לוֹקַחַת אֶת חֲבֵרוֹתֶיהָ וּמִזְמִינָה
אוֹתָן עִמָּהּ בְּאוֹתוֹ הַשְּׁלֵטוֹן שְׁלֵהָ. וּבְשֵׁהָ בָּא
לְעוֹלָם, בְּכֹלם בָּאִים וּמִזְמִינִים עִמּוֹ.

בְּשַׁבָּא הַלְיָלָה, מִזְמִין עִמּוֹ שַׁבַּת שֶׁל הַיּוֹם, וּמִזְמִין
אוֹתוֹ לְהִיכָלוֹ וּמִסְתַּתֵּר עִמּוֹ. בֵּינוֹן שֵׁהָ
בָּא, שַׁבַּת הָעֲלִיזָנָה נִמְשַׁכֶּת עָלֶיהָ, וְכֹלם גְּנוּזִים
בְּהִיכָל שֶׁל הַלְיָלָה, וּמִשׁוּם כֶּךָ סְעוּדַת הַלְיָלָה
חֲמוּדָה מִבַּיּוֹם (בְּמִו שֶׁל הַיּוֹם).

בְּשַׁבָּא הַיּוֹם, מִזְמִין עִמּוֹ אֶת שְׁתֵּי הָאַחֲרוֹת הַלָּלוֹ
- בְּרִגָה עֲלִיזָנָה וְדִרְגָה תַּחַתוֹנָה, זוֹ
שְׁמַאֲרָה לָהּ זוֹ שְׁנֵאוֹרָה מִמְנָה, וּבְלֹן בְּאַחַת
נִקְרָאוֹת שַׁבַּת, וְשׁוֹלְטוֹת בַּיּוֹם שַׁבַּת. וְשֶׁלֶשׁ
הַדִּרְגוֹת הַלָּלוֹ הֵן כָּלָל וְסוּד שֶׁל כָּל תַּתוֹרָה, תוֹרָה
שְׁבַבְתָּב, נְבִיאִים וּכְתוּבִים. מִי שֶׁשׁוֹמֵר שַׁבַּת,
שׁוֹמֵר אֶת כָּל תַּתוֹרָה.

שְׁתֵּי מַרְגְּלֵי־הַיָּד, וַיִּתֵּד אֶחָד עֵמֶן בְּתוֹכָן שְׁעוֹמֵד
בֵּין זו וּבֵין זו. הַמַּרְגְּלִית הָעֲלִיזָה אֵין בָּהּ
גִּזְוֹן, וְאֵין בָּהּ מַרְאָה בְּהַתְנַלּוֹת.

הַמַּרְגְּלִית הַזֹּאת, בְּשִׁמְת־חִילָה לְהַתְנַלּוֹת, מְאִירוֹת
שֶׁבַע אֹתֵי־וֹת חֻקוֹת בּוֹלְטוֹת
וְנוֹצְצוֹת, וּבּוֹקְעוֹת בְּקָעִים וְהִיכְלוֹת וּמְאִירִים כָּל
אֶחָד וְאֶחָד, וְאוֹתָן שֶׁבַע הָאֹתֵי־וֹת הֵן שְׁנֵי שָׁמַיִם
חֻקוֹת בְּאוֹתָהּ הַמַּרְגְּלִית, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִת נּוֹצְצִים
וּמְאִירִים, וּפּוֹתְחִים פְּתָחִים וְיוֹצְאִים וְשׁוֹלְטִים.
וְאוֹתָם אֵהִי"ה יֵה"ו, מִתְנוֹצְצוֹת הָאֹתֵי־וֹת,
וּבְאוֹתֵי־וֹת שְׁלֶהֱן נִכְנָסוֹת זו בְּזוֹ וּמְאִירוֹת זו בְּזוֹ.

וּכְשֶׁנִּכְנָסוֹת זו בְּזוֹ, הֵן מְאִירוֹת זו מִתּוֹךְ זו בְּשְׁנֵי
גִּזְוִיִּם. גִּזְוֹן אֶחָד לְכֹן וְגִזְוֹן אֶחָד אֶלֶם.
וּמְאִירוֹת שְׁנֵי גִזְוִיִּם נִעְשִׂים שְׁנֵי שָׁמַיִם אַחֲרִים, עַד
שְׁעוֹלוֹת הָאֹתֵי־וֹת לְשֶׁבַע שָׁמַיִם.

א' יוֹצֵא וְנוֹצֵץ, וְנִכְנָס בְּאוֹת ו', וּמְאִירִים שְׁנֵיהֶם
בְּשְׁנֵי גִזְוִיִּם. וְאוֹתָם שְׁנֵי שָׁמַיִם, אֶחָד נִקְרָא
יֵהו"ה, וְאֶחָד נִקְרָא א"ל, וּמְאִירִים בְּאֶחָד. ה'

יִוצֵאת וְנוֹצֵצֶת, וְנִכְנָסֶת בְּאוֹת ה', וּמְאִירוֹת
 שְׁתֵּיהֶם בְּשְׁנֵי גִוְנִים, וְאוֹתָם שְׁנֵי שְׁמוֹת, אֶחָד נִקְרָא
 יְהוָה, סוּד שֶׁל אֱלֹהִים, וְאֶחָד נִקְרָא אֱלֹהִים,
 וּמְאִירִים בְּאֶחָד. י' נִכְנָסֶת בִּי', וּמְאִירוֹת וְנוֹצֵצוֹת
 בְּאַחַת, וְנִכְנָסוֹת זוּ בְּזוֹ וּמְאִירוֹת שְׁתֵּיהֶן, תְּחִיבוֹת
 תְּחִיבוֹת בְּאַחַת, וְהֵן זֹקְפוֹת רֹאשׁ, מְאִירוֹת
 וְנוֹצֵצוֹת, הָעֲנָפִים עוֹלִים מִן הַצַּד הַזֶּה וּמִן הַצַּד
 הַזֶּה, וְהֵם אֶחָד עֶשְׂרֵ עֲנָפִים.

וּשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ שְׁמֵאִירוֹת, מִתְחַבְּקוֹת זוּ
 בְּזוֹ, הֵן יְהוָה יְהוָה מִצַּפֵּן מִצַּפֵּן, בְּסוּד
 שֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת תְּרַחֲמִים. וּשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת
 הִלְלוּ, בְּשִׁחַן נִכְנָסוֹת זוּ בְּזוֹ וּבְשִׁמַּתְחַבְּקוֹת זוּ בְּזוֹ,
 (וּבְשִׁנְדָּבְקוֹת זוּ בְּזוֹ) זֹקְפוֹת רֹאשׁן וּמְאִירוֹת וְנוֹצֵצוֹת עַל
 הַכֹּל בְּאוֹתָם אֶחָד עֶשְׂרֵ עֲנָפִים שְׁיִוְצָאִים בְּכֹל
 צַד. (דף צב ע"ב)

ה' שְׁנִשְׂאָרָה, הִיא עוֹלָה בְּשֵׁם אֶחָד לְהִתְחַבֵּר
 עִמָּם, וְהִיא אֲדוּנִי. וְכֹל הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ בּוֹלְטִים
 וְנוֹצֵצִים וְיִוְצָאִים וְשׁוֹלְטִים בְּיוֹם הַזֶּה. בִּיּוֹן שְׂאֵלָה

שולטים, יוצאת אותה המרגלית העליונה בולטת
נוצצת, ומתוך ההתנוצצות שלה לא נראה בה
גון.

בשיוצאת, מכה בשמות הללו. שם אחד מהם
ארג"י, שהוא שביעי, מתעטר ונכנס
למרגלית התחתונה, ומתישב שם אחר תחתיו,
והוא י"ה. ומקפת בו אותה המרגלית העליונה,
ומתעטרת אותה ההתנוצצות שנוצצת בשם הזה.

אחר שהתכנסה בשמות הללו, יוצאים מהם
שבעים ענפים לכל צד, ומתחברים כלם
באחד, ונעשית מרכבה וכסא לאותה
המרגלית העליונה, ושולטת בעטרותיה, מלך
בכסא ביום הזה, והכל שמחים. כיון שקלם
שמחים, יושב המלך על הכסא, ועולה בשבעים
ענפים הכסא, כמו שאמרנו.

ואותן שתי האותיות עולות ויורדות, ומאירות
ומתעטרות כ"ב אותיות (כ"ב אותיות), כלל
של התורה, מבות בשתי האותיות הראשונות

וְעוֹלוֹת לְאַחַד בְּשֵׁשָׁה שָׁבָטִים, וְלְאַחַד בְּשֵׁשָׁה
שָׁבָטִים אֲחֵרִים, וְאַלֶּהֶם חֵם שְׁנַיִם עָשָׂר שָׁבָטֵי
יִשְׂרָאֵל הָעֲלִיּוֹן.

עוֹד, שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ (ראשונות עולות) עולות
וְיִזְרְדוֹת וּמִבּוֹת בְּשֵׁתֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁל סוֹף
כ"ב הָאוֹתִיּוֹת. וְעוֹלוֹת אַחַת בְּחִמֵּשׁ דְּרָגוֹת, וְאַחַת
בְּחִמֵּשׁ דְּרָגוֹת. וְעָשָׂר הָאֲמִירוֹת הַלָּלוּ (לְתַמּוֹ) לְכֻלָּל
לְכ"ב אוֹתִיּוֹת. י"ב שָׁבָטִים בְּשֵׁתֵי אוֹתִיּוֹת (ראשונות),
כָּלֵל שֶׁל הַתּוֹרָה וְעָשָׂר אֲמִירוֹת שֶׁל שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת
שְׁבַפּוֹף - הָרִי כ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁל סוֹף הַתּוֹרָה. וְסוֹד
זֶה יוֹרֵשֶׁת הַמְּרַנְּלִית הָעֲלִיּוֹנָה בְּאוֹתוֹ כִּפְסֵא שֶׁל
ע"ב, וּמֵאִירוֹת כ"ב אוֹתִיּוֹת.

הַמְּרַנְּלִית הַתְּחִתּוֹנָה, בְּשַׁעֲהָ שְׁיֹשֶׁבֶת הַמְּרַנְּלִית
הָעֲלִיּוֹנָה בְּאוֹתוֹ הַכִּפְסֵא שֶׁל ע"ב
וּמֵאִירוֹת כ"ב אוֹתִיּוֹת, אִזּוֹ אוֹתָהּ הַמְּרַנְּלִית
הַתְּחִתּוֹנָה שֶׁהִיא בְּחִשְׁבָּה מְסַתְּכֶלֶת בְּאוֹתוֹ הָאוֹר,
בְּכַח שֶׁל תִּקְוָה שֶׁל אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּרְשָׁמָה בְּהֶן,
שֶׁנִּקְרְאוּ אֲדָנִי, וְאִזּוֹ מֵאִיר וְעוֹלָה אוֹתוֹ הָאוֹר, וְנוֹטֵל

כָּל אֹתָן כ"ב אֹתוֹת עֲלִיּוֹת, וְשׂוֹאֵת אֹתָן
אֹתָהּ הַמְרַגְלִית לְתוֹכָהּ, וּמֵאִיר אֹר שְׁנוּצִין לְע"ב
עֲבָרִים.

כִּיּוֹן שֶׁהַמְרַגְלִית הִזוּ נוֹצְצֵת וְשׂוֹאֵת אֶת אֹתָן
הָאֹתוֹת עִמָּה, אִזּוּ הַמְרַגְלִית הָעֲלִיּוֹנָה
נִמְשָׁכֶת עִמָּם, וְנִדְבָקֶת מְרַגְלִית בְּמְרַגְלִית, וְנִהְיָה
הַכֹּל אַחֵר. וְזֶהוּ סוּד אַחֵר שֶׁל הַתְּשֻׁבָּת, וְהָרִי
בְּאֶרְנוּ.

כְּשֶׁהָאֹתוֹת נוֹצְצוֹת מֵהֵצֵד הֵיחָד וּמֵהֵצֵד הֵיחָד,
וְהוּ הֵיחָד שְׂפִינִיָּהֶם, כִּיּוֹן מְרַגְלִית
לְמְרַגְלִית, אִזּוּ נִעְשׂוֹת סוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל
מ"ב אֹתוֹת. וּבְכֹל הַסוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל
ע"ב אֹתוֹת שֶׁל הַמְרַבָּה הָעֲלִיּוֹנָה, וְהַכֹּל - זֶה
וְזֶה - נִקְרָאת שֻׁבָּת, וְזֶהוּ סוּד הַשֻּׁבָּת. (ע"ב רע"א מהימנא)

זְכוּר - הוּא סוּד שֶׁל זָכָר, סוּד שֶׁל תּוֹכָר שֶׁל זִקְחָהּ
אֶת כָּל אֵיבָרֵי הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. אֶת יוֹם
הַשֻּׁבָּת - לְרַבּוֹת עָרַב שֻׁבָּת, שֶׁהוּא לְיָלָה. וְזֶהוּ אֶת.

לְקַדְּשׁוּ - שְׁצַרְיָךְ קְדָשָׁה מִתּוֹךְ הָעָם הַקְּדוֹשׁ,
וּלְהַתְּעַטֵּר בָּהֶם כְּרֵאוֹי.

זְכוּר - מְקוֹם שְׂאִינ בּוֹ שְׂבָחָה וְלֹא עוֹמֶדֶת בּוֹ
שְׂבָחָה, שְׂתַרִי אֵינן שְׂבָחָה בְּמְקוֹם שֶׁל
הַבְּרִית הָעֲלִיּוֹן, וְכֹל שֶׁבֵן לְמַעְלָה. וְלִמְטָה יֵשׁ
שְׂבָחָה, מְקוֹם שְׁצַרְיָךְ לְהַזְכִּיר, וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים
קט) יִזְכֵּר עֵינֵי אֲבֹתָיו וְגו'. וַיֵּשׁ שָׁם מְמַנִּים שְׂמִזְבִּירִים
זְכוּיֹת הָאָדָם וְחֲטָאֵיו.

וְאֵינן שְׂבָחָה לְפָנַי הַכֹּסֵא הַקְּדוֹשׁ מִה שֶׁהוּא לְפָנָיו.
וּמִה הוּא לְפָנָיו? זְכוּר. וְכֹל שֶׁבֵן לְמַעְלָה.
מִשּׁוֹם שֶׁהַכֹּל הוּא סוּד שֶׁל זְכוּר, וְשָׁם נִחְקַק סוּד
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ יְה"ו. וְלִמְטָה צַרְיָךְ לְהַתְּקַדְּשׁ. וּבְמִה
הַתְּקַדְּשׁ? בְּזְכוּר, שְׂתַרִי מִמְּנוֹ נוֹטֵל כָּל הַקְּדוּשׁוֹת
וְכֹל הַבְּרָכוֹת. וְזֶה בְּשִׂמְתַּעֲטָרִים עָרַב שִׁבְתָּ עַל
הָעָם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאוֹי בְּתַפְלוֹת וּבְבִקְשׁוֹת וּבְסִדּוּר
שֶׁל שְׂמִיחָה.

וְאִם תֹּאמַר, זְכוּר לֹא צַרְיָךְ לְהַתְּקַדְּשׁ, שְׂתַרִי מִמְּנוֹ
יוֹצְאִים שֶׁל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הָעוֹלָם - לֹא כִּדָּ!

שְׁתַּחֲרִי וְזֶה צָרִיךְ לְהִתְקַדֵּשׁ בַּיּוֹם, וְזֶה צָרִיךְ לְהִתְקַדֵּשׁ
בְּלַיְלָה, וְכָל הַקְּדוּשִׁים נוֹטְלִים אוֹתָם יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי
כֵּן, וּמִתְקַדְּשִׁים בְּקְדוּשׁוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

(דף צג ע"א)

כִּבְדֵּךְ אֵת אָבִיךָ וְאֵת אִמְךָ, כָּכָל מִינֵי כְבוֹד,
לְשִׂמְחָהּ בְּמַעֲשֵׂים כְּשָׂרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(משלי כג) גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק. וְזֶהוּ כְבוֹד אָבִיו וְאִמוֹ.

רוּעָה נְאֻמָּן (רַעֲיָא מְהִימְנָא)

כִּבְדֵּךְ אֵת אָבִיךָ וְאֵת אִמְךָ. כִּבְדָּהּוּ בְּכֶסֶת נְקִיָּה,
דְּחִינּוּ בְּנַפְי מַצְוָה, כִּבְדֵּךְ אֵת ה' מְהוֹנָה, זֶה
תּוֹרָה וּמַצְוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב אֶרֶךְ יָמִים בְּיִמְנָה
בְּשִׂמְאֵלָה וְגו'. שְׂאִין אָדָם עֲנִי אֵלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן
הַמַּצְוֹת. נוֹדַע, אַחֲרֵי שֶׁבְּאֵרוּהָ בְּעֵלֵי הַמַּשְׁנָה, אִין
עֲנִי אֵלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמַּצְוֹת, שְׁעֵשְׂרוּ שֶׁל אָדָם
תּוֹרָה וּמַצְוֹת.

וּמִשׁוּם כֵּן כִּבְדֵּךְ אֵת אָבִיךָ מְהוֹנָה, וְאֵל תִּשְׁתַּדֵּל
בְּתוֹרָה כִּדְּרֵי לְהִתְגַּדֵּל בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהָ
הַחֲבָרִים, וְאֵל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה לְהִתְגַּדֵּל בָּהֶם, וְלֹא

תֹּאמַר אֶקְרָא בְּעִבּוֹר שִׁיקְרָאוֹנִי רַבִּי, אֵלֶּיָּא (תהלים לד)
 גִּדְלוּ לַה' אֱתֵי. כִּכְד אֶת ה' מִהוֹנָה, כִּכְד שְׁחִיב
 בְּכִבוֹד אָבִיו וְאִמּוֹ.

מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מִשְׁתַּף מִשְׁתִּי מַפּוֹת שְׁמֵחַן נוֹצֵר
 הָאָדָם. מִהַטָּפָה שֶׁל אָבִיו לִכְד הָעֵינַיִם,
 וְעֲצָמוֹת וְאִיבָרִים. וּמִטָּפָה שֶׁל אִמּוֹ הַשְּׁחַר שְׁכָעִין,
 וְשִׁעָר וְעוֹר וּבָשָׂר. וּמִגְדָּלִים אוֹתוֹ בַּתּוֹרָה וּמַעֲשִׂים
 טוֹבִים.

שְׁאָדָם חִיב לְלַמֵּד בְּנוֹ תּוֹרָה, שְׁכַתּוֹב (דברים ו)
 וְשִׁנְנָתָם לְבִנְיָה. וְאִם לֹא לְלַמֵּד אוֹתוֹ תּוֹרָה
 וּמִצְוֹת, כְּאִלּוֹ עֲשֵׂה לוֹ פֶּסֶל, וּמִשּׁוֹם כִּךְ לֹא
 תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל. וְעֵתִיד לְהִיזֵת בֵּין סוֹרֵר וּמוֹרָה
 וּמִבְּיַת אָבִיו וְאִמּוֹ וְגוֹזֵל מִמֶּנּוּ כְּמַת בְּרָכוֹת.
 שֶׁהוּאִיל וְהוּא עִם הָאָרֶץ, הוּא חָשׂוֹד עַל הַכֹּל,
 וְאִפְלוֹ עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים וְגִלּוֹי עֲרִיּוֹת וְעִבּוֹדָה זָרָה.
 שְׁמִי שֶׁהוּא עִם הָאָרֶץ וְהוֹלֵךְ לְמָקוֹם שְׂאִין מִכִּירִים
 אוֹתוֹ וְלֹא יוֹדֵעַ לְבָרָה, חוֹשְׁדִים אוֹתוֹ שֶׁהוּא עוֹבֵד
 עִבּוֹדָה זָרָה. (ע"כ רע"א מהימנא)

כִּבְדֹת אֶת אָבִיךָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּבְדֹת אֶת ה' מֵהַיּוֹנֵק.
 מֵהַיּוֹנֵק - מִמְּמוֹנֵק. מֵהַיּוֹנֵק - מִחֲנוּךְ. כְּשֶׁמִּחַת
 הַנְּגוֹן לְשִׁמַּח הַלֵּב, שֶׁהֵרִי זֶה שֶׁמִּחַת הַלֵּב, כְּמוֹ זֶה
 הַנְּגוֹן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. מַעֲשִׂים כְּשֶׁרִים שֶׁל אוֹתוֹ בֵּן
 מִשִּׁמַּח לֵב אָבִיו וְאִמּוֹ. מֵהַיּוֹנֵק - מִמְּמוֹנֵק לְכָל מֵה
 שֶׁצָּרִיכִים.

כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם מְכַבֵּד אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי
 צָרִיךְ לְכַבֵּד אָב וְאִם, מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם
 שְׂתֵפוֹת אַחַת עִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלָיו. וְכְמוֹ
 שֶׁצָּרִיךְ לְפַחַד מֵהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי צָרִיךְ לִירֵא
 מֵאָבִיו וְאִמּוֹ וּלְכַבְּדָם כְּאֶחָד בְּכָל מִינֵי כְבוֹד.

לְמַעַן יִאֲרִיכוּן יָמֶיךָ, מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ יָמִים לְמַעֲלָה
 שְׂתֵלוּיִים בָּתֵּם חַיֵּי הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 וּבִאֲרָנוּ עַל אוֹתָם יָמִים שֶׁל אָדָם לְמַעֲלָה בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם, וּבְכֵן עוֹמְדִים לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וּבָהֶם נוֹדְעִים חַיֵּי הָאָדָם.

עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ. הַבְּטָחָה
 לְהַנּוֹת בְּאִם פְּקֻלָּתָהּ הַמְּאִירָה, וְסוֹד זֶה עַל

הַאֲדָמָה, זוֹ אִם־פִּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה, בְּאוֹתָם הַיָּמִים
הָעֲלִיּוֹנִים שְׁמֵאִירִים מִתּוֹךְ הַמַּעַן שֶׁל הַכֹּל.

מֵה שׁוֹנָה בְּשֵׁתֵי הַמַּצּוֹת הַלְלוּ שֶׁל הַתּוֹרָה
שְׁכַתּוֹב בְּהֵן לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ, בְּזֶה
וּבְשֵׁלוֹחַ הַקֵּן? אֵלֶּא שְׁתֵּי מַצּוֹת אֵלֶּה בְּלֵן תְּלוּיּוֹת
לְמַעַלָּה. אָב וְאִם, סוֹד שֶׁל זְכוּר וְשָׁמּוֹר בְּאֶחָד,
וּמִשׁוֹם בְּךָ כְּתוֹב לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ. וּבְשֵׁלוֹחַ
הַקֵּן, שְׁכַתּוֹב (שם כב) שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאִם וְאֶת
הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְגו'. הַסּוֹד שֶׁל
עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת לְהַסְתַּכֵּל בּוֹ,
וְצָרִיךְ לְשִׁלַּח מִתּוֹךְ שְׁאֵלָה וְהַתְּבוּנָנוֹת בּוֹ.

וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, שְׁכַתּוֹב (שם ד) כִּי שִׁאֵל נָא
לְיָמִים רֵאשֵׁנִים וְגו' [וּלְ]מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד
קִצֵּה הַשָּׁמַיִם. אֲבָל לְמַעַלָּה מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם, שִׁלַּח
תִּשְׁלַח מִרְעִיּוֹנֶיךָ לְשִׁאֵל.

וּבְזֶה כְּתוֹב לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים. לֹא
כְּתוֹב לְמַעַן אֵיטִיב לָךְ, אֵלֶּא לְמַעַן יֵיטֵב
לָךְ. וְלֹא כְּתוֹב יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ, אֵלֶּא וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים.

לְמַעַן יִיטַב לָךְ - אֹתוֹ הַמָּקוֹם שְׁמִיטִיב לְכָל, וְהוּא
הָעוֹלָם הַגָּנוּז וְהַנְּסֻתָּר. וְהֵאֲרַכְתָּ ^(דף צג ע"ב) יָמִים - כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב תִּקַּח לָךְ, וְהוּ בְרִשׁוֹתָיו שָׁל הָאָדָם.

וְאִם יוֹדְמִן לוֹ מַעֲשֵׂה וַיְכִיֵּן בּוֹ, צְדִיק הוּא. וְאִם
עַל גַּב שְׁלֹא מְכִיֵּן בּוֹ, צְדִיק הוּא, שְׁעוֹשֵׂה
מִצְוֹת אֲדוֹנָיו. אֲבָל לֹא נֶחְשָׁב כְּמִי שְׁעוֹשֵׂה רְצוֹנוֹ
לְשִׁמְחָה, וַיְכִיֵּן בּוֹ בְרִצּוֹן שָׁל הַסְּתַכְּלוֹת בְּכַבּוֹד
רְבוּנוֹ, כְּמִי שְׁלֹא יוֹדֵעַ לְסַבֵּר סְבָרָא, שְׁחֵרֵי בְרִצּוֹן
תְּלוּי הַדְּבָר לְשִׁמּוֹ. וּבְמַעֲשֵׂה שְׁלִמְטָה לְשִׁמּוֹ,
מִתַּעֲלָה הַמַּעֲשֵׂה לְמַעֲלָה וּמִתַּתְּקֵן כְּרֵאוּי.

כְּמוֹ זֶה בְּמַעֲשֵׂה שָׁל הַגּוֹף נִתְקַן מַעֲשֵׂה הַנְּפֶשׁ
בְּאֹתוֹ הַרְצוֹן, שְׁחֵרֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֵה אֶת הַלֵּב וְהַרְצוֹן שָׁל הָאָדָם, וְאֶפְלוֹ כֶּה, אִם
אִין שָׁם רְצוֹן שָׁל הַלֵּב, שֶׁהוּא עֶקֶר הַכֵּל, עַל זֶה
הַתְּפִלָּל דָּוִד וְאָמַר, (תהלים צא) וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוֹ כּוֹנֵנָה
עַלֵּינוֹ וְגו'. שְׁחֵרֵי אִין כָּל אָדָם חָכֵם לְשִׁים רְצוֹן
וְלֵב לְתַקֵּן הַכֵּל וַיַּעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה שָׁל מִצְוָה. עַל זֶה
הַתְּפִלָּל תְּפִלָּה זו - וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוֹ כּוֹנֵנָה עַלֵּינוֹ.

מה זה פוננה עלינו? פוננה והתקן תקונך למעלה
 פראוי. עלינו, אף על גב שאיננו יודעים לשים
 הרצון, אלא המעשה לבדו. מעשה ידינו פוננהו,
 למי? לאותה דרנה שצריך להתקן. פוננהו, את
 מי? פחפור אחר באבות, להיות מתקן פהם
 במעשה הנה פראוי.

השלמה מההשממות (סימן ט זה נמצא בספר ישן)

גורסים בזה, מי שאחוז בתורה, סומכת אותו
 ומחזיקה אותו על ירכו שלא יטה לימין
 ולשמאל. אשריהם ישראל שהקדוש פרוך הוא
 נתן להם תורה לגלות להם סודות עליונים,
 עליהם פתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם
 וגו'.

ובא ראה, פאשר נתן הקדוש פרוך הוא תורה
 לישראל, רשם אותה פסוד השם הקדוש.
 אמר (שמות ב) אנכי ה' אלהיך - פסוד תחסד
 שאברהם אחוז בה, וכננהו מצוות עשה, וסוד זה
 הצוי ראשון שצנה הקדוש פרוך הוא את

אֲבָרְתָם, וּמִצְוֹת עֲשֵׂה הִיתָה, שְׁכַתּוֹב (בראשית יב) לְךָ
 לְךָ מֵאֲרֻצְךָ. וּמִשׁוֹם כֶּךָ חֲשָׁבוֹן מִצְוֹת עֲשֵׂה רמ"ח,
 בְּחֲשָׁבוֹן אֲבָרְתָם.

לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְגו' (שמות ב) - בְּסוֹד
 הַגְּבוּרָה שְׂאֲחוֹז בָּהּ יִצְחָק, שְׁפָל אֱלוֹ אֱלֹהִים
 אֲחֵרִים וְאֱלוֹ הַשָּׁרִים הַמְּמַנִּים - מִצְדוֹ יִנִּיקְתָם, וְכֵן
 עֲשׂוּ וְכֹל אֱלוֹ הַמְּמַנִּים שְׁלוֹ. שְׁחֵרִי יִצְחָק אֲחוֹז
 בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וְהַצְּוִי הָרֵאשׁוֹן שְׁלוֹ מִצְוֹת לֹא
 תַעֲשֶׂה הִיתָה, שְׁכַתּוֹב (בראשית כו) אֵל תִּירָד מִצְרִימָה.
 וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִצְד שֶׁל הַדִּין בָּאָה, שְׁחֵרִי
 מַעֲנִישִׁים לוֹ לְבֵן אָדָם בְּאֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיהָ.
 וּמִשׁוֹם כֶּךָ חֲשָׁבוֹן מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּסוֹד שְׁדַרְגָּה
 שְׁלוֹ בְּסוֹד שֶׁל שֵׁם"ה, בְּנִגּוּד יְמוֹת הַחֲמָה שְׁמֵאִיר
 מִצְד הַגְּבוּרָה. וְהוּ שְׁכַתּוֹב (שופטים ה) בְּצֵאת הַשָּׁמֶשׁ
 בְּגִבְרָתוֹ.

לֹא תִשָּׂא - בְּסוֹד הַגְּבוּרָה, שְׁתִּפְּאֶרֶת שְׁנִקְרָא
 אִמָּת, וְנִקְרָא בָּהּ יַעֲקֹב שְׁלָם וְיוֹנֵק שְׁנֵי
 חֲלָקִים - מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְהוּ

שְׁכַת־טוֹב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ אִישׁ תָּם יָשָׁב אֲהָלִים.
וְעוֹלָה לְכָל הַצְּדָדִים - לְרַחֲמִים וּלְדִין, לְמַצּוֹת לֹא
תַעֲשֶׂה וּלְמַצּוֹת עֲשֵׂה. וְנִקְרָא שָׁלֵם מִשׁוּם
שִׁשְׁבוּעָה מִשָּׁלֵם בָּאָה.

וְעַל זֶה בְּסוּד שָׁל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. וְכִמוֹ שֶׁהִיא
לֹא תַעֲשֶׂה בְּאִשֶּׁר הִיא לְשִׁקָּר, כִּךְ הִיא מַצּוֹת
עֲשֵׂה בְּאִשֶּׁר הִיא בְּאִמָּת, שְׁכַת־טוֹב (ירמיה ד) וְנִשְׁבַּעְתָּ
חַי ה' בְּאִמָּת בְּמִשְׁפָּט וּבְצַדִּיקָה, וְכַתוּב (דברים י'
וּבְשִׁמוֹ הַשְּׁבַע.

זְכוֹר אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (שמות כ) - בְּסוּד
הַבְּרִית, שֶׁהוּא יְסוּד שְׁאֲחִיזוּ בּוֹ יוֹסֵף. וְעַל
זֶה נִקְרָא שַׁבָּת, שֶׁחֲרֵי יוֹסֵף נִקְרָא כָּל, שַׁבָּת גַּם בֵּין
כ"ל, שֶׁכָּל עֵנַג וְתַפְנוּקִים יוֹצֵא מִמֶּנָּה לְקַיִם
הָעוֹלָמוֹת כְּלָם (כָּלֵם). וְעַל זֶה שַׁבָּת - כְּלָלוֹת (כָּלֵל)
שָׁל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, מִשׁוּם שִׁיּוֹסֵף גַּם בֵּין בְּכוֹר
שְׁנוּטֵל שְׁנֵי חֲלָקִים.

בֹּא וּרְאֵה, בְּעֵשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת שֶׁבְּמִשְׁנֵה תוֹרָה
כַּתוּב, (דברים כד) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם

וַיִּפְדֶּה ה' אֶלְהֵיךָ מִשָּׁם. כָּאֵן מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה
 סוֹד עֲלִיּוֹן, שְׁחָרֵי הַצְּדִיק הַהוּא שְׁנִמְכַר חַי לְעַבֵּד
 בְּמִצְרַיִם וְחָלְלוּ (וַיְרֵא) אוֹתוֹ, לְעַמְתּוֹ הוּא זְכוֹר אֶת
 יוֹם הַשִּׁשִּׁתָּה.

וּמִשׁוֹם כֶּךָ אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל: בְּבִקְשָׁה מִכֶּם הָיוּ זוֹכְרִים
 הַצְּדִיק הַהוּא שְׁנִמְכַר עַל יְדֵיכֶם וְהָיָה לְעַבֵּד
 בְּמִצְרַיִם, וּבְאוֹתוֹ הַחֲטָא נִגְזַר עֲלֵיכֶם לְהַשְׁתַּעֲבֵד
 בְּכֶם בְּמִצְרַיִם וּלְכַפֵּר הַחֲטָא הַהוּא שְׁמִכְרְתֶם
 אוֹתוֹ. שְׁמְרוּ אֶת יוֹם הַשִּׁשִּׁתָּה וַיִּתְּכַפֵּר לָכֶם, שְׁחָרֵי
 יוֹם הַשִּׁשִּׁתָּה פְּנִנְדוּ הוּא, כִּמוֹ שְׁפִאֲרָנוּ בְּסוֹד
 הַאֲמוּנָה.

יוֹם רֵאשׁוֹן פְּנִנְד אַבְרָהָם, הוּא שְׁכָתוּב (תהלים נב)
 חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. יוֹם שְׁנֵי פְּנִנְד יִצְחָק,
 וּמִשׁוֹם כֶּךָ יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְדוֹן הָעוֹלָם.
 יוֹם שְׁלִישִׁי פְּנִנְד יַעֲקֹב, שְׁהוּא קוֹ אֲמִצְעֵי, וּמִשׁוֹם
 כֶּךָ פְּתוּב בּוֹ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית יָקוּוּ הַמַּיִם.

יוֹם רְבִיעִי בְּנֶגֶד דָּוָד, שְׂכָתוֹב בּוֹ (בראשית א) יְהִי
 מְאֹרֶת, מְאֹרֶת חֶסֶד. שְׂחֵרֵי בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל אֵינן
 לָהּ אֹזֶר מְשַׁלָּה, אֶלָּא מַה שְּׁנִתְּנָן לָהּ עַל יְדֵי הַצְּדִיק,
 כִּי גַם דָּוִד כָּתוּב בּוֹ עֲנִי וְאֶבְיוֹן, וְאֵינן חַיִּים אֶלָּא
 מַה שְּׁנִתְּנָן לוֹ מִיָּמָיו שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁבַע עִים שָׁנָה.
 יוֹם חֲמִישִׁי בְּנֶגֶד מִשָּׁה. יוֹם שְׁשִׁי בְּנֶגֶד אֶהְרֹן, וְאֵלוֹ
 שִׁשִּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁל מַעֲלָה הֵם שְׁרֵמוֹזִים בְּפֶסוּק
 (דברי הימים א כט) לָךְ ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפֹאֶרֶת
 וְהַנִּצְחָה וְהַהוֹדָה כִּי ב"ל, וְהֵם חֲלָקִיהֶם שֶׁל
 הַצְּדִיקִים.

בְּסוּד וְהַגְּדֹלָה בְּסוּד שֶׁל אֲבָרָהָם. הַגְּבוּרָה -
 בְּסוּד שֶׁל יִצְחָק, וְהַתְּפֹאֶרֶת - בְּסוּד שֶׁל
 יַעֲקֹב. הַנִּצְחָה - חֲלָקוֹ שֶׁל מִשָּׁה. הַהוֹדָה - חֲלָקוֹ
 שֶׁל אֶהְרֹן. כִּי ב"ל - (בְּנֶגֶד) בְּנֶגְדוֹ חֲלָקוֹ שֶׁל יוֹסֵף.
 הַמְּמֻלָּכָה - חֲלָקוֹ שֶׁל דָּוִד. וְיוֹסֵף נִקְרָא שְׂכָת
 לְמִשָּׁה, בְּנֶגֶד צְדִיק חֵי הָעוֹלָמִים שְׁנִקְרָא שְׂכָת
 לְמַעְלָה, וּמִשׁוּם כִּי כָתוּב (דברים ה) עַל כֵּן צִוֶּה ה'
 אֶלְהִידָה.

בא וראתה, כַּאֲשֶׁר רָצוּ יִשְׂרָאֵל לְכַבֵּשׁ לְאֶרֶץ כְּנַעַן,
 הַקִּיפוּ אוֹתָהּ שֵׁשָׁה יָמִים, (פּעם) אַחַת בְּכָל יוֹם,
 כְּנָגַד אוֹתָם צַדִּיקֵי אֲמַת שְׁעֲלֵיהֶם עוֹמְדֵי הָעוֹלָם,
 וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי שָׁבַע פְּעָמִים כְּנָגַד יוֹם הַשִּׁשִּׁתָּה,
 שֶׁהוּא כְּנָגַד הַצַּדִּיק שֶׁהוּא זֶן לָהֶם וּמְקַיֵּם אוֹתָם,
 שְׁפָתוֹב (משלי ט) הַצָּבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה, וְכָתוּב (שם י)
 וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם, הוּא יִסּוֹד וְעֵקֶר שָׁל כָּל אֱלוֹ
 הַצַּדִּיקִים. וְאִם לֹא זְכוּתָם שָׁל הַצַּדִּיקִים, לֹא הָיוּ
 יְכוּלִים לְכַבֵּשׁ אוֹתָהּ. וְהוּ שְׁפָתוֹב (דברים ט) לֹא
 בְּצַדִּיקוֹתָי וּבִישָׁר לְבָבִי וְגו' וּלְמַעַן הָקִים אֶת הַדָּבָר
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם. כִּפְדָּר אֶת אַבְרָם (שמות כ),
 בְּסוֹד שָׁל הַנִּצָּח שֶׁאַחֲזוּ בָּהּ מִשָּׁה וּמִשְׁפִּיעַ לָּהּ.
 שְׁחֵרֵי מִשָּׁה הָיָה מְכַבֵּד לְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא פְתוּרָה.
בא וראתה, אִם לֹא הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה עַל יַדֵּי שָׁל
 מִשָּׁה הַנְּבִיא הַגְּדוֹל, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים כִּי אָדָם
 לְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא וְלֹא הָיוּ מְכַבְּדִים אוֹתוֹ, שְׁחֵרֵי
 עַל יַדֵּי הַתּוֹרָה לוֹמְדֵי כֵּן אָדָם עֲבוֹדַת קוֹנֹו וּמְכַבְּדֵי
 אוֹתוֹ לְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא. וּמִפְּנֵי כֵּן כִּפְדָּר אֶת אַבְרָם
 הוּא כְּנָגַד מִשָּׁה.

דָּבָר אַחַר כֵּבֵד אֶת אֲבִיךָ - זוֹ תוֹרַה שְׂבֻכְתָּב. וְאֵת
 אִמְךָ - זוֹ תוֹרַה שְׂבֻעַל פֶּה. שְׂכֵמוֹ שְׂאֵפֵא
 נוֹתֵן שְׂפֵע לְאֵמֵא, כֶּךָ גַם הַתּוֹרַה שְׂבֻכְתָּב נוֹתֵנָת
 שְׂפֵע לַתּוֹרַה שְׂבֻעַל פֶּה. לֹא תִרְצַח - כְּנֶגֶד דְּרֻגָה
 שֶׁל הַהו"ד שְׂאֵחוֹז בָּהּ אֶחְרֹן, וּמִשׁוֹם כֶּךָ לֹא
 תִרְצַח. מִשׁוֹם שְׂבֻעַשֶׁר הוֹרְגִים לוֹ לְבֵן אָדָם, אוֹתוֹ
 זִיו וְהוֹד עֲלִיּוֹן שְׂעֲלִיו לֹקָחִים מִמֶּנּוּ. וְהוּ שְׂכַתּוֹב
 (דניאל י) וְהוֹדִי נְהַפֵּךְ עָלַי וְגו', וּמִשׁוֹם כֶּךָ מִזְהִיר לָהֶם
 תְּקַדּוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבִנֵי אָדָם, שְׂאוֹתוֹ יִפִּי עֲלִיּוֹן
 שְׂנֵתֵן עֲלֵיהֶם, שְׂלֵא יִקְחוּ אוֹתוֹ מֵהֶם, וְהוּא גַם כֵּן
 סוֹד הַשְּׁלוֹם. וּמִשׁוֹם כֶּךָ עוֹמֵד אֶחְרֹן לְכַפֵּר וּלְשַׁחַט
 שְׂחִיטָת קִדְשִׁים, וְעַל פִּיו כֵּפֵר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. לֹא
 תִנְאָף - בְּסוֹד שֶׁל צְדִיק שְׂאֵחוֹז בָּהּ מִי שְׂאוֹחוֹ בָּהּ,
 וְהוּא סוֹד שֶׁל הַחֲכָמָה, שְׂחֵרֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא
 מִתְּחַבְּרֵת אֶלָּא בְּאוֹתוֹ שְׂרָאוֹי לוֹ בִּיסוֹד שֶׁל הָעוֹלָם
 - וְצְדִיק יִסוֹד עוֹלָם.

דָּבָר אַחַר, כֶּךָ לְמִדְּנוּ בְּסוֹד הָאֵמוּנָה, כִּכ"ד -
 כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. לֹא תִרְצַח - כְּנֶגֶד
 דְּרֻגַת הַנִּצְ"ח. לֹא תִנְאָף - כְּנֶגֶד דְּרֻגַת הַהו"ד. דָּבָר

אחר, כִּבְד - כְּנָגַד (בראשית א) יְהִי מֵאֲרֵת שָׁל מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית. לֹא תִרְצֶח - כְּנָגַד (שם) יִשְׁרְצֻוּ הַמַּיִם שָׁרֵץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה, מִשּׁוּם כִּף נֶפֶשׁ חַיָּה לֹא תִרְצֶח. לֹא
 תִנְאַף - כְּנָגַד (שם) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ,
 מִשּׁוּם כִּף לֹא תִנְאַף בְּאִשָּׁה שְׁלֹא מִינָהּ, שֶׁחַיָּא לֹא
 בַת זִוְגָה.

דְּבַר אַחַר - הוּא סִיּוּם שֶׁל עֲשָׂרָה דְבָרוֹת הַתּוֹרָה,
 כְּנָגַד עֲתִיק הָעֲתִיקִים רֵאשִׁית הַכֹּל, לְחַבֵּר
 סוּף בְּרֵאשִׁי, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. וְזֶה שְׁלֹא הַתְּחִיל
 בָּהֶם בְּהַתְּחִלָּה לְלַמֵּד סוּד עֲלִיּוֹן עַד אֵיזָה מְקוֹם
 נִתְּנָה לוֹ רִשּׁוֹת לְמַעֲשֵׂה, וּמֵאֵיזָה מְקוֹם קִבֵּל תּוֹרָה
 מוֹעִיר אֲנִפִּין, אָמַר שְׁבַעַה דְבָרוֹת, כְּנָגַד שְׁבַע
 מִדְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׁרֵמוּזוֹת בְּכֶסֶם לְךָ ה' הַגְּדִלָּה
 וְגו', וְעַד הַמְּקוֹם הַהוּא הִסְתַּכֵּל מַעֲשֵׂה, שְׁכַתּוֹב
 פָּנִים בְּפָנִים דְּבַר ה' עִם מַעֲשֵׂה. פָּנִים - זֶה בֵּין
 הַקְּדוֹשׁ. בְּפָנִים - זֶה הַבַּת. פָּנִים - זֶה הַבְּרִית, בְּפָנִים
 - זֶה הָאָרוֹן. וְכִיּוֹן שֶׁהַתְּחִבְרוּ, דְּבַר ה'. וְכִי אֵלּוּ?
 שְׁבַעַה הַדְּבָרוֹת. שְׁאֵלוּ (יחז) שְׁלֹשׁ מִדְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת

שֶׁל הַעֲתִיק הַקְדוֹשׁ, נֶאֱמְרוּ כְּנִגְדֵן שְׁלֹשָׁה דְבָרוֹת
אֲחֵרוֹנִים וְעוֹלָם מִמַּטָּה לְמַעְלָה.

לא תגנב - כְּנִגְדֵן אִמָּא עֲלִיזָה, בִּינָה, שְׂיִזְנֶקֶת
מִחֲכָמָה. וּמִי שְׂיִישׁ בּוֹ בִּינָה, נִקְרָא מִבֵּין דְּבָר
מִתּוֹךְ דְּבָר, כְּמִי שְׂגוֹנֵב וְלוֹקַח מֵה שְׂיִישׁ בְּלִבּוֹ שֶׁל
הַחֲכָם שְׁלֵמֵד אוֹתוֹ חֲכָמָה. וְהַתּוֹרָה, אֵף עַל גַּב
שְׁהַתְרָה אֵצֶל הַבִּינָה לִינֵק מִהַחֲכָמָה, גִּנְבָה יֵישׁ
מִהַצַּד הָאֲחֵר שְׂאֵסוֹר, וְאָמַר לֹא תִגְנֹב - סָתָם.

לא תענה ברעך - כְּנִגְדֵן מִדְּרָגָה עֲלִיזָה שֶׁל
הַחֲכָמָה, שְׁתֵּרִי בֶן אָדָם לֹא יְכוּל לְהִשִּׁיב דְּבָר
אֲלֵא מִשׁוֹם מִדְּרָגָה שֶׁל רוּחַ עֲלִיזָה שֶׁל הַחֲכָמָה
שְׂיִישׁ בּוֹ. וְהוּ שְׂכַתוּב (אִיוב טו) הַחֲכָם יַעֲנֶה דַעַת רוּחַ.
וְאֵף עַל גַּב שְׂזוֹ עֲנִיָּה, שֶׁהוּא עוֹנָה, יֵישׁ כּוֹזָה הַעֲמַדַת
הָעוֹלָם וְעוֹזָרָה לָעוֹלָם לְדַעַת לְקוֹנוֹ, וְהוּא כְּסוּד
הָאִמוּנָה. וְיֵישׁ עֲנִיָּה מִצַּד הָאֲחֵר שְׂאֵסוֹר, וְהוּ
שְׂכַתוּב לֹא תַעֲנֶה וְגו'.

לא תחמד - כְּנִגְדֵן מִדְּרָגָה סְתוּמָה עֲלִיזָה שְׁכָל
הַמְּחַשְׁבוֹת כֶּה תְלוּיּוֹת, וְאִין בְּעוֹלָם שְׂיִידַע

הַמְדַרְגָּה הַהִיא, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא סְתוּם הַסְתוּמִּים.
 וְכֹאשֶׁר עָלָה בְּמַחְשָׁבָה עֲלִיּוֹנָה נִסְתַּרְתָּ, בְּרָא עוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן וְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּרִנֵּעַ אַחֵד, וְהוּ שֶׁכֶּתוּב
 (ישעיה מח) יַעֲמְדוּ יַחֲדוּ, וְהִיא מַחְשָׁבָה סְתוּמָה. וּבֵן
 אָדָם יֵשׁ לוֹ מַחְשָׁבָה סְתוּמָה, שְׂאִין שְׂיֹדֵעַ בָּהּ אֵלֹא
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ, וְנוֹתֵן כּוֹ בִּפְנֵי אָדָם
 לְחֹשֶׁב דְּבָרֵי תוֹרָה, וְדְבָרֵי מִצְוָה, בְּדִי (שְׂאוֹתָה)
 שְׂאוֹתָה מַחְשָׁבָה עֲלִיּוֹנָה תִּמְשִׁיךְ נְבִיעוֹת שְׁלָה
 לְמָקוֹם הַחֲכָמָה וְלֹא יִפְרֵד כָּלָל.

וּמִזֶּה הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה יוֹצֵאת תוֹרָה, וְנִמְשָׁךְ
 הַשֹּׁפֵעַ שְׁלָה עַד הַמָּקוֹם הַהוּא שֶׁל הַחֲכָמָה
 הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת מִצְוָה. וְעַל זֶה מִי שֶׁחֹשֵׁב
 לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, כְּאִלּוּ עֲשָׂאָהּ, מִשּׁוֹם שֶׁגִּזְרָם לְהִבִּיא
 שֹׁפֵעַ שֶׁל בְּרָכוֹת מִהַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיּוֹנָה הִיא עַד
 מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא מִצְוָה. וְכֹאֵלּוּ עֲשָׂאָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (במדבר טו) וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם. וּמַחְשָׁבָה זוֹ רֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל.
 וְאִם עַל גַּב שֶׁמִּצֵּד הַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיּוֹנָה נִתֵּן לוֹ
 רְשׁוֹת לְדַבְּרִים שֶׁל מִצְוָה, דְּבָרִים שְׂאִינָם שֶׁל מִצְוָה
 אִסוּרִים. וְהוּ שֶׁכֶּתוּב לֹא תִחְמַד.

וּבֹא רֵאָה, מֵה שְׁעַם כָּל הַדְּבָרוֹת כְּנֶגֶד כָּל כְּתָר
 וְכְתָר? מִצְוֹת עֲשֵׂה בְּמָקוֹם הָרְאוּי לְהֵן,
 וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּמָקוֹם שְׂרְאוּי לְהֵן. וְאֵלוֹ
 שְׁלֵשָׁה אַחֲרוֹנִים, אֵלוֹ לֹא תַעֲשֶׂה מִכָּלֵל עֲשֵׂה, כְּמוֹ
 שְׂבִאֲרֵנוּ בְּכָלֵם. אֵף עַל נֹב שְׁוֹה מִתָּר - זֶה אִסוּר,
 מִפְּנֵי שְׂאֵלוֹ כְּנֶגֶד עֵתִיק הָעֵתִיקִים שְׂחֶסֶד וְרַחֲמִים
 גְּדוּלִים תְּלוּיִים בּוֹ, וְלֹא רְאוּיִים אֶלָּא לְמִצְוֹת
 עֲשֵׂה. מִפְּנֵי כֵן דִּיּוּק מֵהֶם שְׂלֹא יִפְּנֶה בֵּין אָדָם (כְּהֵן
 גְּדוּל) לְצַד אַחֵר, וְסִמֵּן אוֹתָם בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה
 וְהוֹהִיר אוֹתָם לְבִנֵי אָדָם בְּלֹא עַל זֶה הַדְּבָר
 הָאֲחֵרוֹן, שְׂהִיא כָּלֵלוֹת הַתּוֹרָה.

וּמִי שְׂעוֹבֵר עַל זֶה כְּאֵלוֹ עֹבֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה,
 מִשׁוּם שְׂהוּא לְמַעַלָּה רֵאֲשִׁית שְׂל הַכֹּל,
 כָּלֵלוֹת הַכֹּל. וְאִם בֵּין אָדָם עֹבֵר עַל זֶה וְהִטָּה
 מִחֲשִׁבָתוֹ מִדְּרָכֵי הַתּוֹרָה, אִזּוּ נִדְּבַק בְּצַד הָאֲחֵר שְׂל
 שְׂקָר, וְאִזּוּ בָּא לִידֵי לֹא תַעֲנֶה בְּרַעְדָּ וְגו', כְּמוֹ
 שְׂמִצְאָנוּ אֶעֱלֵ אֶתְּאֵב שְׂחֶמֶד הַכָּרֶם שְׂל נְבוֹת וְאִזּוּ
 הַעִידוּ עָלָיו שְׂקָר. וּמִכָּאֵן בָּא בֵּין אָדָם לְעֹבֵר עַל
 כָּל הַדְּבָרוֹת. אֲבָל כְּאֲשֶׁר הוּא הוֹלֵךְ בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה

וְחֹשֶׁב בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹתֶיהָ, אִזּוּ מִתְפַּשְׁטֵת
הַמִּחְשָׁבָה הַהִיא בְּכָל הַמְדַרְגּוֹת מִצַּד הָאִמָּת, מִצַּד
הָאִמוּנָה הָעֲלִיוֹנָה.

וְכֵן רֵאֵה שְׁחֵרֵי קְבִיעוֹת כָּל הַדְּפֻרוֹת שֶׁלֹּא יָטָה
מִחֲשַׁבְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ לְצַד הָאֲחֵר. וְכֵן אֲשֶׁר בֵּין
אָדָם גְּדָבָק בְּזוֹת, אִזּוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת מִתְמַלְאִים
בְּרָכוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁנִּמְשָׁכוֹת מֵעֵתִיקָא סְתִימָא שְׁלָה:

(עד כאן מדהשמטות)

לֹא תִרְצָח. לֹא תִנְאָף. לֹא תִגְנוֹב. לֹא - יֵשׁ טַעַם
מִפְּסִיק בְּכָל שְׁלֹשֵׁת אֵלֶּה. וְאִם לֹא הָיָה טַעַם
מִפְּסִיק, לֹא הָיָה תְקוּן לְעוֹלָמוֹת, וַיְהִי אֲסוּר לָנוּ
לְהִרְגוֹ נֶפֶשׁ בְּעוֹלָם, אִף עַל גַּב שֵׁי־עֵבֶר עַל הַתּוֹרָה.
אֲבָל בְּמֵה שֵׁי־שׁ הַפְּסִק טַעַם - אֲסוּר וּמִתָּר.

לֹא תִנְאָף - אִם לֹא טַעַם מִפְּסִיק, אֲסוּר אֲפִלּוּ
לְהוֹלִיד אוֹ לְשַׁמַּח בְּאִשְׁתּוֹ שְׂמִיחַת מִצְוָה,
וּבְמֵה שֵׁי־טַעַם מִפְּסִיק - אֲסוּר וּמִתָּר.

לֹא תִגְנוֹב - אִם לֹא הָיָה טַעַם מִפְּסִיק, הָיָה אֲסוּר
אֲפִלּוּ לְגַנֹּב דַּעַת שֶׁל רַבּוֹ בַּתּוֹרָה אוֹ דַּעַת שֶׁל

חכם כְּרִי לְהַתְּבוּנָה בָּהּ, אוּ דַיִן שְׂדֵן דִּיין לְפִי טַעֲנָה
שְׁצַרְיָךְ לְגַנֵּב אֶת דַּעַת הַרְמַאי, וְלִגְנֹב אֶת דַּעַת
שְׁנֵיהֶם כְּרִי לְהוֹצִיא אֶת הַדִּין לְאוֹר. וּבְמַה
שְׁמַמְסִיק הַטַּעַם - אָסוּר וּמִתָּר.

לֹא תַעֲנֶה בְרַעַף עַד שֶׁקָּר. פֶּאֵן לֹא מִפְּסִיק טַעַם,
מִשּׁוֹם שֶׁזֶה אָסוּר כָּלֵל וּכְלָל, וּכְבֹּל דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה שֶׁם הַקְּדוּשָׁה פְּרוּךְ הוּא סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים,
וְלַמֵּד בְּנֵי אָדָם דָּרָךְ לְהַתְּתַקֵּן בָּהּ וְלִלְכֹת בָּהּ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מ"ח) אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ מְלִמְדֶךָ לְהוֹעִיל
מִדְּרִיכֶךָ בְּדָרְךָ תִּלְךָ.

אֵת פֶּאֵן לֹא תַחֲמֹד, לֹא מִפְּסִיק טַעַם כָּלֵל. וְאִם
תֵּאֱמַר, אֲפֹלוּ חֲמוּד שֶׁל הַתּוֹרָה אָסוּר, בִּינוֹן
שֶׁלֹּא מִפְּסִיק הַטַּעַם? בֵּא וּרְאֵה, בְּכֹלֵם עֲשִׂתָּהּ
הַתּוֹרָה כָּלֵל, וּבְזֶה עֲשִׂתָּהּ פְּרָט. בֵּית רַעַף שִׁדְהוּ
וְעַבְדוֹ וְגו', בְּכֹל דְּבָרֵי הָעוֹלָם. אֲבָל הַתּוֹרָה הִיא
תְּמִיד חוֹמְדִים אוֹתָהּ, שֶׁעֲשׂוּעִים, גְּנוּזֵי חַיִּים, אֲרָךְ
הַיָּמִים, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

עֵשֶׂר הָאֲמִירוֹת הִלְלוּ שָׁל הַתּוֹרָה הֵן כָּלֵל שָׁל כָּל
 מִצְוֹת הַתּוֹרָה, כָּלֵל שָׁל מַעֲלָה וְשָׁל מִטָּה,
 כָּלֵל שָׁל כָּל עֵשֶׂר הָאֲמִירוֹת שָׁל בְּרֵאשִׁית. אֵלֶּה
 נִחְקְקוּ עַל לוחות אֲבָנִים, וְכֹל הַגְּנוּזִים שֶׁהָיוּ בָּהֶם
 נִרְאוּ לְעֵינַי כֹּל, לְדַעַת וּלְהַסְתַּכֵּל בַּסּוּד שָׁל תְּרִי"ג
 הַמִּצְוֹת שָׁל הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלִים בָּהֶם, הַכֹּל נִרְאָה
 לְעֵינַי, הַכֹּל הוּא בְּתִבּוּנָה, לְהַתְּבוּנָה בְּלֵב שָׁל כָּל
 יִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל הָיָה מֵאִיר לְעֵינֵיהֶם.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כָּל סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְכֹל הַסּוּדוֹת
 הָעֲלִיוֹנִים וְהַתְּתוּנִים לֹא זָזוּ מֵהֶם,
 מִשּׁוֹם ^(דף צד ע"א) שֶׁהָיוּ רוֹאִים עֵין בְּעֵין אֶת זֵיו כְּבוֹד
 רַבּוֹנָם - מַה שְּׁלֹא הָיָה כְּמוֹ אוֹתוֹ הַיּוֹם מִיּוֹם
 שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּנַלְּהָ
 בְּכְבוֹדוֹ עַל הַר סִינַי.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי שָׁנִינוּ שֶׁרְאִיתָה שֶׁפָּחָה עַל הַיָּם
 מַה שְּׁלֹא רָאָה יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא, יְכוּל כְּמוֹ
 אוֹתוֹ יוֹם שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי? לֹא כִּי?
 מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי,

עֲבָרָה מֵהֶם הַזִּהְמָה, וְכָל הַגּוֹפִים הָיוּ מִצְחָצְחִים
בְּצִחְצוּחַ שֶׁל מַלְאָכִים עֲלִיּוֹנִים בְּשִׂמְת־לִבָּשִׁים
בְּלִבוֹשִׁים מִצְחָצְחִים לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלִיחוֹת רַבּוֹנָם.

וּבְאוֹתוֹ מִלְבוּשׁ מִצְחָצְחָ נִכְנָסִים לְאִשׁ וְלֹא
פוֹחְדִים. כְּמוֹ אוֹתוֹ הַמְּלֶאךָ שֶׁל מְנוּחָה,
בְּשִׁנְרָאָה לוֹ וְנִכְנָס בְּשִׁלְהֶכֶת וְעָלָה לְשָׁמַיִם,
שְׁכֵתוֹב (שׁוֹפְטִים יג) וַיַּעַל מְלֶאךָ ה' בְּלֶחֶב הַמּוֹזְבַח.
וּכְשֶׁעֲבָרָה מֵהֶם אוֹתָהּ זִהְמָה, נִשְׁאַרוּ יִשְׂרָאֵל גּוֹפִים
מִצְחָצְחִים בְּלִי טְנוּף כָּלָל, וְהַנְּשָׁמוֹת בְּפָנִים כּוֹהֵר
הִרְקִיעַ לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר.

כִּי הָיוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ רוֹאִים וּמִסְתַּכְּלִים לְתוֹךְ
כְּבוֹד רַבּוֹנָם, מֵה שְׁלֹא הָיָה כִּי עַל הַיָּם, שְׁלֹא
עֲבָרָה מֵהֶם הַזִּהְמָה בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְכֵאן בְּסִינַי,
שֶׁפִּסְקָה הַזִּהְמָה מִן הַגּוֹף, אִפְלוּ עֲבָרִים בְּמַעֵי
אִמּוֹתֵיהֶם הָיוּ רוֹאִים וּמִסְתַּכְּלִים בְּכְבוֹד רַבּוֹנָם,
וּבְכֹלם קִבְּלוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרֵאוֹי לוֹ.

וְאוֹתוֹ יוֹם הָיְתָה שִׁמְחָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
יֹתֵר מִן הַיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, מִשּׁוּם

שְׁהֵי־יִוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם לֹא הָיָה בְּקִיּוֹם עַד שֶׁקָּבְלוּ
יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, שְׁפָתוֹב (ידמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם
וְלִילָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.

בֵּינָן שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה עַל הַר סִינַי, אִז
הִתְבַּשְׂם הָעוֹלָם, וְהִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ,
וְנִוְדַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵעַלָּה וּמִטָּה, וְהִתְעַלָּה
בְּכְבוֹדוֹ עַל הַכֹּל. וְעַל אוֹתוֹ יוֹם פָּתוֹב, (תהלים צג) ה'
מִלֶּךְ גִּאּוֹת לְבֶשׁ לְבֶשׁ ה' עִז הַתְּאֹזֵר. וְאִין עִז אֶלֶּא
תּוֹרָה, שְׁנֵאמַר (שם כט) ה' עִז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֵךְ אֶת
עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.